

БИАНКА МИНТЕ-КЪОНИХ МЪГЛАТА НА ЗАБРАВАТА

Превод от немски: Жанина Драгостинова, 2009

chitanka.info

синьото на морето и синьото на небето, под сенките само на белите облачета, когато те бързо минават пред слънцето.

— Вики, какво се размечта?

Мама постави пред мен чашата с портокалов сок и размаха ръка пред лицето ми.

— Хей, малката!!

Стреснах се.

— Това е къщата на дядо, нали? Къщата на дядо Пиер в Бретан!

— Позна — засмя се майка ми. — Да, точно за нея става дума.

— Но аз си мислех, че дядо я продаде, когато с втората си жена се премести в Ница!

Мама почна да рови из документите.

— И аз така смятах. Но явно сме се заблудили. Както и да е, във всеки случай тук пише, че в завещанието му е отбелязано, че ти си тази, която ще наследи къщата.

Все още не можех да повярвам и се чувствах някак неудобно как така изведнъж ще стана притежател на къща в една чужда страна.

— Но защо? Защо аз?

— Може би защото... — мама измъкна от плика една снимка, която не бях забелязала, и ми я подаде.

На нея се виждаше петгодишно момиченце с дълга руса коса в износен гащеризон и с пиратска кърпа на главата. Бе застанало като модел на брадат художник, който с чук и длето работеше върху мраморна скулптура. Нямах съмнение, момиченцето бях аз.

— Мислиш, че защото съм стояла като негов модел ли?

— Години наред ти беше любимият му модел. Винаги съм се чудела на търпението, с което му позираше. Мен никога не би могъл да ме накара да стоя така, а още по-малко брат ти.

— Не разбирам — рекох тихо и мислите ми отново отлетяха надалеч. — Харесваше ми да стоя права или пък да седя... — а на ум продължих да си говоря, че ми е харесвало да наблюдавам ръцете му как извайват от коравия мрамор нещо много меко и нежно. Уста, нос, дори кичурите на косата, съвсем същите като тия, които падат на челото ми, когато вятърът духне откъм морето. Не знам колко от неговите скулптури са с моето лице, но съм сигурна, че голяма част от творчеството му документира израстването ми. Поне до десетата ми

година. Това бе последната година, през която семейството ми прекара лятната ваканция в Бретан.

Малко след това баща ми получи работа в Брюксел в Европейската комисия и тъй като и майка ми успя да получи преподавателско място по европейска история в университета в Брюксел, ние се преместихме там. Където живеем и досега.

— Жалко, че в последните години не ходихме в Бретан — казах аз, прекъсвайки мислите си.

— Така е. Но пък много добре знаеш, че трябва да поддържаме приятелските си връзки и в Германия, а пък ваканцията не е чак толкова голяма. Освен това дядо ти се ожени повторно и с жена си се премести в Ница. Климатът там бе много по-подходящ за възрастта му.

Хм, явно не е бил чак толкова подходящ, щом като...

А пък и доколкото познавах втората му съпруга Жулиет, тя се интересуваше предимно от това да показва на приятелите си в Ница своя съпруг художник. При всички случаи за дядо това си е било доста голям стрес! В Бретан със сигурност не би починал така рано. Дядо ми си беше вече в напреднала възраст, но здрав като камък и най-вероятно би могъл да откара още сто години.

Винаги с яд се сещах за втората му жена, която го бе примамила на юг при себе си, въпреки че той би предпочел да остане в къщата си.

— Написал ти е писмо — прекъсна майка ми моите разсъжденията. — Ето.

Поех го от ръцете ѝ с леко треперещи пръсти.

— Може ли да го прочета в стаята си? — попитах. Тя кимна с разбиране, защото тъкмо в този миг брат ми Паул и колегата му от университета Рудо връхлетяха в коридора, а пък кучето ни Емори ги поздрави със силен лай.

— Добре, но знай, че след десет минути яденето ще е готово.

Дотогава и татко ще се върне за малко от офиса си, но имах достатъчно време, за да прочета какво ми е написал дядо в последното си писмо. Измъкнах се бързо от всекидневната и влязох в моята стая.

Писмото бе с дата 13 февруари в годината на смъртта му, бе написано на немски и на ръка с характерния му почерк.

Мила Виктория,

зачетох аз,

ти зае постоянно място както в творчеството, така и в сърцето ми. Нашите разговори и занимания бяха най-ценното в живота ми. Толкова общи неща ни свързваха, едно от които е любовта към това място, където аз сътворих своите най-хубави и значими скулптури. Жулиет бе чудесно приключение, което подмлади, но и съкрати живота ми. Тя изсмука жизнената ми енергия и не ми останаха никакви сили да правя изкуство. Това ме натъжава, но какво да правя, така се случи, че вече стигнах до предела на живота си и не мога повече нищо да променя. Жулиет получи богато наследство и самата тя е богата жена. Ще го преглътне някак, че ти завещавам своята къща в Бретан. Тя никога не я е харесвала, а ти, знам, че я обичаш, колкото и аз. Не съм я продавал и тя те чака, мое мило дете, чака и семейството ти.

Прекарай там толкова щастливи години, колкото ти душа иска.

С любов

Твой дядо Пиер

Ръката ми, хванала писмото, увисна надолу и за момент се върнах назад във времето, когато дядо бе още жив. Колко тъжно, че вече го няма. Аз също много го обичах. Помежду ни имаше близост, която никога не бях изпитвала към баща си. Бяхме сродни души, ако мога така да се изразя.

Въздъгнах. Значи е истина. Бях наследница на дядо. Той наистина е направил така, че след смъртта му да получа къщата в Бретан. Можех добре да си представя, че Жулиет няма интерес към нея. Тя не беше човек, който би се покрил в такава къща в дълбоката провинция. Имаше нужда от булевардите, от пулсиращия живот на големия град. Не можеше да живее без Ница и Париж. За разлика от дядо и от мен. Колко мило, че в края на живота си се е сетил за мен. Сигурно се е надявал тази къща и за мен да се превърне в нещо като родина, както е била за него. Сърцето ми лудо заби.

Още веднъж погледнах датата на писмото. Февруари. Оставали са ми още два месеца живот. Почина през април в самолета по пътя от Париж към Ница.

Родителите ми отидоха в Ница за погребението. Аз също исках да присъствам, но майка ми отказа. „Не е за теб, детето ми. Той също би те спрял.“

Отново ме хвана яд на Жулиет и се сетих, че тогава бях много доволна, че не ми се наложи да ѝ изказвам съболезнования. Може би нямаше да успея да го сторя и щях да ѝ кажа направо в лицето, че е загробила дядо ми в неспирното си влечение към славата. Мъкнеше над осемдесетгодишния си мъж непрекъснато от едно откриване на изложба на друго, от парти на парти. По цели нощи да стоиш на такива места, това не би издържал и млад човек.

Е, да, тя направи дядо международно прочут, скулптурите му се излагаха в най-известните галерии, накрая даже и в Париж. И навсякъде тя бе посрещана като неговата муза.

Всъщност тя нямаше никакво влияние върху творчеството му, а от многото изложби не му оставаше време за нищо ново, всичко това, както бе написал в писмото, му създаваше твърде много напрежение и стрес.

Тя го е убила, казах си мрачно аз, така че няма право да се сърди, че е оставил къщата в Бретан на мен, а не на нея.

Чух баща ми да идва, пъхнах писмото обратно в плика и го оставих в тайното чекмедже на писалището ми в стил „Бидермайер“. В Брюксел лесно се намират такива антикварни мебели, а пък и винаги съм си мечтала да имам писалище със скрито чекмедже. Когато го открих на един пазар за антики, толкова дълго се молих да ми го купят, че накрая татко се съгласи да го вземе като подарък за рождения ми ден. Брат ми Паул само сбърчи нос, когато внесоха писалището в стаята ми, тъй като той не споделяше романтичните ми желания. Беше същият като татко. Струваше ми се странно, че мъжете в семейството ни така малко се интересуваха от изкуство. Това ме учудваше особено много, що се отнася до баща ми. Убедена съм, че дядо Пиер е бил много щастлив, че поне внучката му се интересува от творчеството му, след като синът му открито не му обръщаше никакво внимание.

— Хората са различни — казваше по въпроса майка ми. — Това не означава, че баща ти не обича баща си и че не се възхищава на

таланта му.

По всичко обаче личеше, че възхищението му не е така силно, защото си спомням няколко иронични забележки на татко относно скулптурите на дядо. Най-безобидната от тях бе, че „изкуство къща не храни“. Много бях радостна, когато в края на живота си дядо успя да докаже обратното.

Може и затова да е предпочел да остави къщата на внучката си, а не на сина си.

Колегата на Паул остана и за вечеря, което означаваше, че на масата нямаше как да се говори за семейните дела. Така че разговорът отново се завъртя около училището и университета, докато накрая мама направи завой и обратно на всякакви правила заговори за лятната ваканция.

— Какво ще кажете, отново да отидем в Бретан? — попита тя, хвърляйки ми съзаклятнически поглед. Въодушевлението на останалите беше умерено. Татко веднага заяви, че задължително трябва да отиде в Германия и че вече всичко е твърдо планирано. Но ако толкова много искаме, можем да отидем до Бретан, разбира се — без него.

— И без мен — запя Паул същата песен — ние с Рудо ще отидем в Намибия.

— Аха — рече сухо баща ми. — Това означава, че последните месеци здравата си спестявал, нали?

От погледа на Паул веднага разбрах, че случаят не е този.

— Мислех си, че вие бихте подкрепили финансово такива културни и пълни със смисъл престои в чужбина на децата си.

Но явно родителите ми нямаха подобни намерения. Тъй като те не бяха свикнали да обсъждат спорните въпроси в присъствието на трети лица, майка ми сложи точка на разговора и отложи решението за по-късно.

— Дотогава всеки има време още веднъж да премисли всичко, но накрая ще се вземе общо решение. Ясно ли е?

— Ясно е — чу се единодушно от всички.

Но събитията се развиха по-различно от очакваното.

С половин уста Паул съобщи, че поради размириците в родината си Рудо няма как да се прибере у дома и затова няма друг изход, освен да остане някъде между Германия и Франция. В последната година ние доста се бяхме отчуждили. Всъщност никога не сме били особено близки, което най-вероятно се обясняваше с възрастовата разлика от девет години. Въпреки че той казваше, че откакто съм станала на петнайсет години, не съм била вече толкова опака, както по-рано, за съжаление това не можеше да се каже за него. Както и преди той се интересуваше само бегло от мен и до среднощ се шляеше насам-натам с приятелите си. Можех да си представя, че хич не му пукаше за ваканцията ми и за отиването ми с мама с Бретан. Твърде малко екшън!

— Окей — каза той малко по-късно — аз ще ида с татко в Германия. И без това исках да му покажа родината си. Берлин, Старата част на Дюселдорф... — той се запъна, когато мама му хвърли въпросителен поглед.

Ха, татко сигурно ще се радва. В този момент баща ми влезе в стаята.

— Е? — попита той. — Решихте ли най-после какво ще правите през ваканцията?

Кимнах:

— Паул ще пътува с теб и Рудо за Германия, а пък аз и мама ще отидем в Бретан. — Направих пауза, след което добавих в настъпилата тишина. — Все пак трябва да вляза във владение на наследството си.

Татко обаче не разбра какво казвам, а и Паул ме погледна твърде глупаво.

— Ами — започнах аз, опитвайки се да обогатя гласа си с няколко придихания, — дядо ми е завещал къщата си в Бретан и е съвсем обяснимо да искам да я видя.

Баща ми запази самообладание, научавайки новината, но Паул сякаш излезе извън кожата си.

— А на мен какво е оставил? В края на краищата аз също съм му внук.

— Нелюбим внук! — подхвърлих му аз, но той явно в момента изгуби чувството си за хумор и бе обладан от непреодолима завист, затова просто не можеше да се успокои.

— Боже мой — казах аз нервно, — та нали ти ще можеш да я използваш по същия начин, както и аз. Нали току-що ти предложих да дойдеш и да домъкнеш дори своя приятел. Какво повече искаш?

Същото се запита и баща ми и приключи дискусиата, проявявайки се като главата на семейството:

— Дядо ви беше възрастен човек и свободен при взимането на решения. Така че не ти остава нищо друго, освен да се съобразяваш с тях, а не да ги оспорваш, Паул. Изглежда, че е имал своите основания, за да постъпи така. — След което татко се обърна към майка ми. — Ще взема момчето със себе си. Така ще си прекарате една свободна ваканция.

— Всичко е наред — рече майка ми с благодарствена усмивка. — Аз също с удоволствие бих отишла там. Имам толкова хубави спомени, свързани с тази къща и сега, когато баща ти не е между живите... знаеш, прекарвах много време с децата там... бих искала отново да бъда близо до него... затова също имам нужда от тази почивка... просто, за да си взема сбогом...

Паул пак не можа да схване всичко, но аз разбрах много добре какво иска да каже мама, тъй като и аз чувствах същото.

Татко навярно също я разбра, защото я прегърна мило през рамото и каза:

— Той беше забележителен човек и нещо, което едва сега разбирам — беше велик художник. Освен това много обичаше теб и Вики.

— Да — съгласи се мама. — Баща ти много ни обичаше.

Тя ме погледна щастлива:

— Ще изкараме прекрасно лято в къщата на дядо Пиер.

Колко много се заблуждаваше майка ми.

Почти през цялото ни пътуване небето бе сиво и обсипано с облаци. Но след като излязохме от магистралата и завихме по междуградския път към Брест, облаците се разпръснаха и сред непроницаемото сиво се показа парчета синьо небе. Не мина много и стигнахме до едно място, където носещите се бързо облачета откриха светлосиньото небе и специфичната светлина показа, че се доближаваме към брега. Въздухът изведнъж стана съвсем свеж,

гарваните, които ни придружаваха през цялото време по пътя дотук, бяха заменени от чайки.

Но най-после стигнахме. Майка ми зави, изоставяйки междуградския път, и подкара към Льо Ро по тясно, но добре направено шосе. То слизаше от високото плато, промушваше се през теснина, оградена от скали и след това потегляше, като от двете му страни плътно един до друг се редяха огромни стари чинари. Някъде по средата на разстоянието имаше ляв завой и се стигаше направо до морето. През тялото ми премина силна тръпка, когато мама влезе в завоя и пред нас се откри морето — синьо и искрящо. Сякаш можехме да продължим напред направо по водата. През всичките години, когато като дете идвах за ваканцията тук, се случваше същото чудо. Стотици километри път през вътрешността на страната. Върби, крави, къщи, долини и леки възвишения, нищо, което да предложи каквато и да е сензация за очите — и изведнъж: след това мъничко завойче внезапно се откриваше цялата спираща дъха прелест на морето.

— Мамо, спри — помолих я аз.

Кучето също стана крайно нетърпеливо и почна да скимти. И както винаги досега мама отиде съвсем до края, слязохме, хванахме се под ръка и така се отдадохме на насладата, която ни предлагаше гледката.

Вече бяхме пристигнали! Най-после отново сме тук. На любимото ми място от детството.

Минахме по главната улица на селището и стигнахме до плажа. Крайбрежната алея! Съвсем накрая, там където пясъкът свършваше и започваха стръмните скали, завихме по чакълеста уличка. Обикновена дървена табелка с надпис „Към Трискел“ ни посочи пътя към къщата на дядо Пиер, който се промъкваше през високи папрати, жълтуга и цъфнала ерика. О, грешка — това бе пътят към моята къща. Засмях се вътрешно при тази така странна мисъл. Петнайсетгодишна собственичка на къща! Наистина звучи невероятно.

Огромен розов гранитен блок, на чийто връх е издълбан келтски кръст, показва, че сме стигнали целта си. Той сочи входа към малък двор, в чиято среда има шадраванче, плътно обрасло с жълти и оранжеви невени. Всичко си стоеше така, както винаги е било. Изобщо да не повярваш, че са минали пет години от последното ми идване.

— Ето — рече мама и ми подаде ключа за къщата. — Отвори ти, нали си е твое.

Взех големия стар ключ и с треперещи пръсти го пъгнах в ключалката. Странно чувство ме обзе, когато го завъртях. Радост, гордост и дори щастие, но също така и внезапно вцепенение, някаква необяснима боязън. За миг сякаш у мен надделя страхът от чуждото, усетих неясна заплаха и сякаш ми се прищя да въртна ключа обратно и никога повече да не прекрачвам прага на тази къща. Дядо беше починал, а с него и душата на дома. И щастieto, което изпитах преди малко, бе несъвместимо с новото ми откритие.

Кучето с лай скочи високо към вратата и ме откъсна от меланхолията. Успя с лапи да стигне бравата и вратата се отвори с тихо, добре познато скърцане. Мама ме хвана от двете страни, вдигна ме и така ме прехвърли от другата страна на прага. Бях вътре. В моята къща.

Студеният и влажен въздух ме накара да потръпна, но мама се зае веднага с отварянето на всички прозорци, за да пусне вътре лятното слънце и свежия морски бриз.

— Пфу! — простена тя. — Тук не е проветрявано цяла вечност! Жалко, че всички тия крайбрежни къщи винаги миришат на мухъл. Като че влагата влиза направо през стените — мърмореше тя, изчезвайки зад вратата на мазето. — Ще пусна парното и така ще стане по-уютно.

Кучето душеше всичко по пътя си, след което изведнъж спря очаквателно пред стълбата към първия етаж. Засмях се.

— Ах, ти, хитрецо — викнах му. — Помниш много добре, че не ти е разрешено да се качваш нагоре.

Горе бяха стаите за гости и мама не искаше кучето да ходи там, за да не развали паркета. Замислих се, дали сега, когато къщата е моя, да не отменя забраната. В края на краищата у дома то винаги лежеше до леглото ми.

— Чакай малко, Емо — успокоих го аз. — Ще обмисля въпроса.

Мама се върна от мазето и сложи вода за чай.

— Вики, иди горе и проветри и там. След това ще пием чай и ще разтоварим багажа от колата.

Тръгнах нагоре по тясната дървена стълба, а пък Емори легна на най-широкото стъпало, както е правил по-рано. Странно нещо е навикът, помислих си, явно, че за кучешката памет пет години са като един ден.

Но когато влязох в моята стая и аз се почувствах така, сякаш вчера съм я напуснала.

Дядо не беше пипал абсолютно нищо и дори малката скица, която бях оставила недовършена, бе на бюрото до прозореца. Седнах на хубавия дървен стол, сложен пред писалището, и погледнах навън към морето. Няколко платноходки плаваха из залива, а в далечината забелязах скалистия край на носа. Вълните се разбиваха в скалите под къщата със съскане и бяла пяна. Все още имаше прилив, но съвсем скоро водата щеше да се отдръпне и отливът щеше да направи пясъчната ивица още по-широка, така че да може да се разхождаш из скалните образувания, които иначе оставаха под водата и представляваха постоянна опасност за лодките и корабчетата в залива, която никак не беше за подценяване.

Отворих прозореца и поех дълбоко въздух. След това махнах покривалото от леглото и поставих одеялата и възглавницата на перваза, за да се проветрят.

Мама ме извика да прием чай, затова отново се върнах долу. Беше приготвила всичко в зимната градина, която се намираше в западната страна на старата къща, построена през XIX век. Оттук се откриваше забележителна гледка към залива чак до стръмнините на западния му бряг. Спомних си, че това беше мястото, откъдето винаги сме наблюдавали фейерверките по случай френския национален празник на 14 юли, който винаги бе отбелязван много тържествено.

Майка ми сипа ароматния ванилов чай, който специално бе взела от къщи, в красивите бретонски керамични чаши. Поех моята във все още студените си ръце, така че парата да отива направо в носа ми.

Мама изглеждаше много щастлива.

— Не е ли прекрасно — въздъхна тя, — че отново сме тук? Просто не знам как сме издържали през всичките тия години без къщата и морето!

Бях напълно съгласна с нея. Отпих с наслада от чая, от което някъде вътре в мен плъзна приятна топлинка и изгони и последните

остатъци от напрежението, което ме бе обхванало така неочаквано при пристигането ни.

Заехме се с разопаковането на багажа, като около нас подскачаше радостно скимтящото куче. Мама оправи хубавата голяма стая на приземния етаж, в която бе единственото двойно легло в цялата къща, а пък аз отидох да си взема душ.

— Искаш ли да хапнем палачинки при Рюфле? — попита мама, когато отново слязох при нея.

— Естествено — съгласих се аз — и после ще се поразходим по залез-слънце.

Сладкарничката на Рюфле беше второто място в селото, където се правеха палачинки. Беше съвсем обикновено, дори примитивно обзаведена, но пък там местните се събираха на бара да пийнат по пастис или бира. Мосю Рюфле беше сладкар и имаше още една сладкарница по крайбрежието. Бе висок, едър мъж, който обаче излъчваше благост и често зад гърба на жена си даваше на децата някоя пастичка или пък им подаряваше кесийка с дребни сладки. Мадам Рюфле бе агенция „Клю-клю“ на селището и нямаше слух, който тя да не разпространи и по-нататък. Беше изключително работлива и загрижена за бизнеса си, а към нас се отнасяше много приятелски. По време на ваканциите ни ние бяхме едни от най-редовните ѝ клиенти, които просто не можеха да устоят на сладките и бонбоните, които приготвяше мъжът ѝ.

Любимият ми вид палачинки бе със салата и шунка. Същото си поръчах и сега, разбира се, с четвъртинка от вкусното ябълково вино на региона, което наливах на право от бъчвата.

Бяхме посрещнати шумно и първо ни накараха да разкажем защо през последните години така сме изневерили на Льо Ро. Скоро разговорът се завъртя около дядо Пиер и аз разбрах колко много са го ценели хората от това село.

Мосю Рюфле веднага измъкна няколко снимки — винаги е обичал да го прави — и ги пусна на седящите на бара. На тях бяха той и дядо Пиер, хванати за ръце в „Старите моряци“, клуб на бивши рибари и моряци, в който се поддържат живи бретонските традиции.

Преди няколко години дядо е бил приет в него като почетен член, дори през целия си живот никога да не се е качвал на лодка.

— Добър човек — рече мосю Рюфле, когато станахме да си ходим. — Добър приятел. Вече почти бретонец!

Можеше ли да има по-голяма похвала от тази? Бях страшно горда с дядо.

По малката бетонена стълба слязохме до плажа, събухме обувките си и ги оставихме върху крайбрежната стена. Ще ги намерим отново тук, когато се върнем от разходката си по местата на отлива.

Това бе вдъхващата спокойствие сигурност на свят, в който все още редът действаше.

Когато босите ми крака докоснаха топлия пясък, аз се почувствах така, сякаш се завръщам у дома след дълго пътуване. Не можах да се удържа. Хукнах към морето, което следваше ритъма на отлива и все повече се оттегляше. Тичах така няколкостотин метра по ставащия все по-мокър и хладен пясък, докато най-после стигнах до водата и краката ми бяха погалени от меко плискащата се вълна. Бррр, ледено!

Мама ме беше последвала и задъхваща се също стигна до водата. От краката ѝ полетяха към мен пръски, които се стекоха по лицето ми в огромни капки. Лудяхме, пръскахме, после се разхождахме, свели поглед към пясъка, за да търсим мидички. Какви ли съкровища морето е оставило по дъното си? Прекрасна черна мида? Блестяща перла в черупката на стрида? Червена къщичка на морско охлювче? Вървахме направо към „Източния оракул“.

Бях кръстила така скалната група в края на залива, след като прочетох „Приказка без край“ на Михаел Енде и при едно от последните си пребивавания тук редовно се преобразявах в Атрею, храброто индианско момче. Докато не срещнах Тифтоф, един изключително сладък французин от Париж, който също като мен идваше за ваканциите си при баба и дядо. Оттогава предпочитах да съм детската кралица и благородно му предоставих ролята на герой и закрилник.

Постепенно небето почна да се оцветява в жълто-оранжево, което значеше, че слънцето върви към залик. Небето също смени цвета

си и по-рано бялата пяна заблестя като злато на фона на ставащите все по-тъмни вълни.

Нещо заблестя в пясъка и привлече вниманието ми. Очаквайки да намеря някоя прекрасна мида, аз се наведох. Но находката ми не беше мида. Взех в ръката си хладен метал, позеленял от едната страна. Предметът бе малък, кръгъл и извънредно интересен.

Обзе ме такава възбуда, сякаш бях открила пиратско съкровище.

— Мамо, виж какво намерих! — извиках аз във възхита и изтичах към нея, за да ѝ покажа странната находка. — Какво е това? — попитах нетърпеливо, когато тя взе нещото и го заразглежда с интерес.

— Нещо метално — отвърна ми тя, свивайки рамене. — Но така позеленяло, че не може да се разбере какво е.

Обърнах в ръка предмета, който на някои места блестеше жълтеникаво.

— Мислиш ли, че може да е от злато — попитах напрегнато аз.

Майка ми се разсмя.

— Със сигурност не! Не е достатъчно тежко, пък и златото не изглежда така. Повече ми прилича на месинг. Но можем да изчистим находката ти, като я сложим в оцет.

— Тогава бързо да се връщаме! — припряно рекох аз, свирнах към Емори, който си играеше на пясъка със селските кучета и затичах направо към бетонната стълба пред сладкарничката, където трябваше да ни чакат обувките ни.

Мама ме последва усмихната. Когато от време на време се обръщах да я видя, ми изглеждаше някак по-млада и много щастлива.

Обичаше морето също като мен и сега, когато къщата на дядо ми принадлежеше, тя имаше същото право да се чувства в нея у дома си. Заклех се, че така и ще стане.

Преди да сложа находката в оцет, я изчетках и я измих с препарат за миене на чинии. Едва тогава изненадата излезе наяве. Част от коричката, която се бе образувала отгоре, се отчупи и се показа блестящ метал.

— Прилича на украшение — предположи мама.

Действително. Когато след вечеря измъкнахме нещото от купата с оцет, зелените наслагвания се бяха разтворили, а останалата част от коричката също падна.

— Медальон — казах аз, останала без дъх, втречена в някакъв орнамент с формата на цвете.

— Прилича на нещо, правено през 20-те или 30-те години на миналия век — рече мама. — Тогава са се носили бижута с такива стилизирани мотиви. Обикновено са се носили на врата, като вътре са слагали миниатюрна снимка на любимия или пък негова къдрица.

Думите ѝ събудиха още повече любопитството ми, прииска ми се да разбера дали и моята находка е водила такъв интересен живот. Но опитите ни да отворим медальона се провалиха. Там, където се отключваше, кукичката бе счупена, а двете половини стояха залепнали една за друга.

— Хайде сега да си лягаме — предложи мама. — Да не го насилваме повече, че може да се счупи. Утре ще опитаме още веднъж на спокойствие.

Въпреки че любопитството ми не бе задоволено, се съгласих с нея. Освен това вече почувствах умората от дългото пътуване. Внимателно отнесох на горния етаж ценния предмет и го оставих на бюрото си.

Над морето бе изгряла луната. На бялата ѝ светлина, която влизаше през прозореца, медальонът проблясваше още по-странно и тайнствено. Вече бях сложила пижамата и тъкмо щях да си лягам в леглото, когато се почувствах привлечена сякаш с магическа сила от украсението. Само с две крачки стигнах до бюрото и отново взех медальона в ръка.

Все едно огън ме изгори. Обля ме гореща вълна, уплашена изпуснах украсението и то падна на бюрото.

Загрижена огледах ръката си, но установих, че нищо ми няма.

Върнах се до леглото, мислейки си какво ли бе това толкова силно видение. Мушнах се под одеялото. Кому ли е принадлежал медальонът, запитах се аз преди да заспя. Кой ли го е изгубил точно на нашия плаж? Може би някоя млада жена, която го е получила като подарък от приятеля си? Със сигурност дълго е скърбила за загубата.

Затворих очи и вече почти насън видях във фантазията си млада жена в старомодно облекло да върви забързано по плажа, явно играейки на гоненица с млад мъж, който пък тича подире ѝ. Но тъкмо мъжът да я стигне, внезапно пред разиграващата се сцена падна плътна мъгла като завеса, а пък в морето се надигна огромна вълна, която се

разби в скалите, разделяйки с пяната си смеещите се млади хора. Чайките се разгракаха. Когато мъглата се вдигна, на плажа вече нямаше жива душа. Напомняше само шумът на стичащата се от скалите вълна. Нещо като мелодия, която много наподобяваше хълцането на разплакано бебе.

2. НЕОЧАКВАНИ СРЕЩИ

За първи път тя видя този Ян в деня след пристигането си при „молитвата на исландците“, която беше вид поклонническо пътуване, организирано в чест на закрилницата на моряците.

Пиер   Лоти,
„Исландски рибари“

През нощта изведнъж се стреснах и се събудих и когато най-после възвърнах способността си за ориентация, видях, че седя в леглото, изпъната като свещ и цялата треперя.

Какво ме беше уплашило така?

След това ги чух — странни викове, които долитаха откъм морето — кратки и накъсани или пък провлачени и приглушени. Погледът ми неволно се спря на прозореца и видях долу в залива между тъмните силуети на скалите люшкаци се в странен танц светлини.

Издърпах одеялото до брадичката си и останах неподвижна в леглото. Отново прозвучаха виковете и пак заглъхнаха.

Какво се случваше там отвън? И какво се случваше с мен? Защо се усещах така странно?

Сигурно имаше някакво много простичко обяснение за ставащото в залива. Но какво? Доколкото можех да си спомня, досега не се бях събуждала така посред нощ в къщата на дядо и никога не бях изживявала нещо подобно.

Слязох внимателно от леглото и боса отидох до прозореца. Не появяваше никакъв ветреца. Но целият залив бе покрит със сиво-бяла мъгла, чийто долен слой покриваше плътно морската вода. В мъглата продължаваха да проблясват мистериозни светлини. Отново се чува виковете, кратки и дълбоки, после мъглата пак ги глътна.

Беше ми ужасно студено.

Сетих се за една стара история, която дядо често ми разказваше, карах го да го прави, защото беше много страшна. Душите на удавниците нощно време излизали над водата и се реели над нея като тайнствени светлинки, така те искали да поздравят живите. Но тази мисъл ми се стори твърде неправдоподобна, затова се опитах да я отблъсна.

С мъка се отделих от прозореца, запалих лампата в коридора и отидох в банята, за да си взема чаша вода. Изпих я на големи глътки.

Емори лежеше на любимото си стъпало и тихо похъркваше. Извиках го по име, но той явно бе дълбоко заспал и не се помръдна. Защо ли? Нали кучетата спели много леко?

Слязох при него и го разтърсих.

— Хей, поспаланко, събуди се! Нали уж трябва да ме пазиш!

Той скокна уплашено и едва не се изтърколи надолу по стъпалата.

— Хайде, ела, пускам те в стаята си — прошепнах му аз. Той обаче нищо не разбра. Гледаше ме учудено. Посочих му нагоре. — Да, да, можеш да се качиш при мен — уверих го пак.

Още полузаспал той се затързузи нагоре по стълбите. Вкарах го в стаята си, която той любопитно прекоси насам-натам. Най-накрая легна на килимчето пред леглото ми, както си беше свикнал от къщи.

— Послушно куче — похвалих го аз. Почувствах облекчение, че в тази така невероятна нощ имам живо същество до себе си. Оставих лампата в коридора да свети и в стаята влизаше топла, успокояваща светлина.

Като затворих очи, отново чух смразяващите викове, които обаче се примесиха с равномерното похъркване на кучето и така ужасът се понамали. Постепенно се унесох от спокойния ритъм на дишането на Емо и най-после заспах.

На другата сутрин, събуждайки се, веднага до носа ми достигна уханието на прясно смляно кафе. Кучето отдавна беше слязло долу. Станах в добро настроение и го последвах към кухнята. Мама вече бе приготвила вкусна закуска — кроасани с шоколад.

— Да не си ходила вече до фурната? — попитах учудена.

Тя се засмя като момиченце, а косата ѝ, завързана на конска опашка, се залюля закачливо.

— Разбира се, ранно пиле рано пее. Слънцето се показва точно пред прозореца ми и аз не издържах и слязох на плажа. На връщане напазарувах разни неща.

Отдадох се на насладата от закуската и с удоволствие изпих какаото, което мама ми бе приготвила. Такова прекарване на ваканцията наистина ми беше съвсем по вкуса.

Но за съжаление, не можеше така да продължава.

— Днес е ден за чистене — съобщи мама патетично. — По-добре веднъж да изчистим всичко основно и така да си осигурим спокойствие за остатъка от почивката. Домашната помощница, която идваше при дядо ти, явно не е стъпвала тук след смъртта му.

Простенах. Не намирах, че положението е чак толкова лошо. Е, добре, имаше малко прах и тук-там паяжини, но можеше просто да не им обръщаме внимание. Явно майка ми не можеше.

— Къщата вече е твоя, Вики. Това означава, че трябва да се грижиш за нея. Ако има нещо развалено, трябва да го подменим, за да няма по-големи щети през зимата, когато почнат бурите.

Хм, чак дотам не бях мислила. Няма как, ще трябва да прегледаме всичко, което пък ще се съчетае с голямото чистене. Почваме веднага след закуска.

Изпих и второ какао, гледайки през прозореца надолу към скалите, които се спускаха от къщата стръмно към брега. И тогава се сетих за странното си преживяване от нощта. Забележително — утрото е така ясно, а през нощта целият залив бе покрит с мъгла!

Дали мама ще има някакво обяснение за виковете и светлините? Разказах ѝ за ужасните си видения и докато говорех, усетих, че потръпвам от страх. Душите на удавниците! Наистина, мисълта не беше никак приятна, дори и в светлата утрин.

Мама разбра тревогата ми и загрижено попита:

— Беше ли те страх? Можеше да дойдеш при мен.

— Ах, не исках да те будя.

— Нямах да го направиш — отвърна тя. — Аз също се събудих от виковете. Днес попитах жената на пекаря какво е това и тя рече, че като падне такава гъста мъгла, рибарите си дават сигнали, за да не се сблъскат лодките им или пък да не улучат скалите.

— Звучеше обаче доста страховито — въздъхнах с облекчение аз.

— Да, като знаеш какво е — съгласи се мама, — призрачните сенки и приглушените викове действат доста потискащо.

После тя взе да прибира масата и да слага съдовете в миялната машина.

— Но пък сигурно са наловили доста риба. Искаш ли след това да отскочим до пазара? Ще разгледаме улова им. Може и да открием нещо вкусно за обяд.

Върнах се в стаята си, за да си сложа дънки и фланелка. Без да искам, очите ми се спряха на медальона, който стоеше върху бюрото. Взех го в ръка и го заразглеждах. И пак установих, че се държи някак странно, не както човек очаква. Не беше студен като метал, а топъл и някак жив. Като че ли украшението все още пазеше топлината от човешкото тяло, с което скоро се бе разделило. Беше прекрасно и не можех да повярвам, че просто ей така го намерих на плажа. Отново се запитах кой ли го е носил. Как ли би изглеждал на врата на някоя млада жена?

Почувствах непреодолимо желание да си го окача и без дълго да му мисля, разкопчах златната верижка, която бе на врата ми, измъкнах келтския кръст и на негово място сложих медальона.

Когато отново закопчах верижката на врата си, усетих нещо извънредно странно — като че ли някой нежно погали ръцете ми. Застанах пред огледалото, за да се огледам и ми се стори, че чувам мек женски глас.

— Носи го, детето ми — прошепна гласът, — това е моят подарък за теб.

За миг усетих, че виждам в огледалото зад мен да стои жена, но когато изумена се обърнах, образът бе изчезнал.

Тъй като гласът ми бе прозвучал много приятелски и изобщо не се бях уплашила, реших да оставя медальона на верижката и да си го нося през ваканцията. Кой друг имаше такова страхотно бижу, донесено от морските вълни!

С мама си поделихме работата по почистването на къщата и когато бях готова с двете спални на горния етаж и банята, слязох долу,

за да се заема с библиотеката на дядо Пиер. Откакто бяхме дошли, все я заобикалях, защото стаята за мен бе плътно свързана с дядо, така че се боях, да не би като вляза, да избухна в сълзи.

Съвсем предпазливо отворих вратата и като прекрачих прага, се усетих така, все едно чувствам присъствието на дядо дори физически. Мирисът на пурите му, които той пушеше в ограничени размери, но пък редовно, все още се носеше из въздуха, а пък на стола с дърворезба, поставен пред писалището му, висеше къщната му жилетка.

Пресякох полутъмната стая и дръпнах тежките, тъмносини завеси пред прозореца, след което го отворих, за да пусна вътре слънчевите лъчи. За момент се загледах към морето, след това пристъпих към писалището, огромно и тежко, което заедно с етажерките с книги заемаше най-много място в помещението. Снимки в хубави сребърни или полирани дървени рамки, стояха отгоре му, сложени плътно една до друга. Малка книжка в светла кожена подвързия стоеше разтворена с кориците нагоре в чекмеджето точно под писалището. Тъкмо посегнах да я взема и разгледам, когато една от снимките шумно се отдели от другите и падна върху дебелия индийски килим. Почудих се, защото бе невъзможно да съм я съборила, също така нямаше никакво въздушно течение, от никъде не бе появил вятър — небето бе безоблачно, а морето съвсем тихо.

Бързо се наведох с надеждата, че рамката и стъклото не са пострадали. Снимката бе паднала надолу със стъклото и като я вдигнах, видях насреща си брадатата физиономия на баща ми.

Усмихнах се. Днес не мога да си го представя с подобна визия. Това не подхожда на мениджър! А пък с тази брада изглеждаше страхотно, като истински моряк. Фотографията бе от преди повече от двайсет години. Сигурно е правена малко след раждането на Паул. Спомних си, че в семейния албум съм виждала подобна снимка, на която татко носи Паул на гръб в кенгуру. И тя е правена тук в Бретан. Изчистих рамката и стъклото, върнах фотографията на писалището и се заех с чистенето на другите снимки. Една от тях ми се стори особено любопитна. На нея дядо и една нежна млада жена стояха пред бункера, който все още бе запазен в западната част на плажа. И двамата бяха в униформи, жената очевидно бе военна медицинска сестра. Учудих се, защото дядо никога не ми е разказвал, че е бил в

Бретан още по времето на Втората световна война. Възможно ли да е бил с войските на окупаторите? А коя ли е младата жена? Вгледах се по-внимателно в снимката. Хм, качеството ѝ беше доста лошо, но все пак можех да кажа, че може би прилича на първата жена на дядо — Хенриете. Тясното лице и късите тъмни коси... Поразрових из другите снимки и намерих сватбената им снимка. Наистина младата жена в униформа на медицинска сестра беше баба Хенриете.

Изглежда, че снимката от сватбата е правена само няколко месеца по-късно след тази пред бункера. Дали двамата не са се запознали тук? Това също би било обяснение за голямата любов на дядо ми към тази къща. Ще трябва да поразпитам мама. Тя със сигурност щеше да знае повече по въпроса.

Избърсах праха от всички снимки, сред които имаше и много с мен, почистих и другите неща, които бяха на писалището. Тежка поставка с мастилница, място за перодръжка и попивателна от полиран розов мрамор, папка от светла кожа и множество поставки от черешово дърво, пълни с недописани писма, бележки и скици на нови скулптури. Не е могъл повече да ги доработи.

Мисълта така ме натъжи, че вече не бях в състояние да правя нищо. По някое време ще довърша това, което дядо не е могъл да направи и ще подредя всичко. Но не и днес, все още раздялата с него ми е твърде близка във времето. Присъствието му лъхаше от всичко в тази стая, така че още ми бе трудно да гледам на нещата тук като на „наследство“.

Подредих папките и поставките и отново посегнах към малката книжка, която исках да взема още в началото, когато снимката на баща ми така внезапно падна от писалището. Така, както беше отворена, изглеждаше, като че дядо току-що е чел от нея и всеки момент ще се върне, за да продължи. Корицата беше от фина, светла кожа и на нея нямаше нито картинка, нито заглавие. Само на гърба в тъмнокафяв правоъгълник със златни букви бе изписано *Пиер Лоти* „Исландски рибари“.

Взех книгата и се зачетох в отворената страница.

Тази сутрин бе изключително странна, тъй като тя идваше за първи път тук... за да прочете имената на младите мъртъвци на паметната плоча... изгубени в морето... при урагана на 4 срещу 5 август 1880 г. В открито море. Утрото бе потънало в сива мъгла, а

над хоризонта се бе изпънал дълъг тъмен облак, приличащ на черен траурен шлейф. Пореден порив на вятъра... друг, още по-силен... като същият западен вятър, който преди време бе завлякъл хората навътре в морето, за да ги погълнат вълните, сега искаше да унищожи и надписите с имената им, които пазеха спомена за тях в сърцата на живите...

В последното изречение някои думи бяха подчертани с червено. Прочетени една след друга, те правеха по-различно изречение: *Надписите, които пазеха спомена...* Интересно. Попитах се, за кои ли надписи точно става дума.

Оставих книгата и за миг се загледах през прозореца. Морето бе синьо и спокойно под искрящото небе. Да не повярваш, че може да има и друга страна, а именно да се превръща в диво животно, което безмилостно разкъсва плячката си в мрачните дълбини.

Случайност ли беше или имаше някаква причина дядо ми да е оставил книгата отворена точно на тази страница с подчертаните редове? Дали не е искал да ни каже нещо по този начин? Какво ли? Отново взех книгата и я заразгърцах. Открих, че се разказва любовна история между Гауд, младата дъщеря на собственика на кораб и рибаря Гранд Ян. Тъй като в момента много си падах по романтични истории, реших, че трябва да прочета книгата през ваканцията и я отнесох в стаята си.

В това време мама явно беше преодоляла странното си желание да чисти и гледайки прекрасния летен ден, бе променила плановете си. Когато влязох в кухнята, тя вече се бе нагласила за пазар и бе взела в ръка пазарската кошница.

— Хайде, преоблечи се, можем да чистим и друг път, когато вали например.

Това беше и моето съкровено желание, затова бързо сложих други дрехи и малко по-късно ние вече слизахме по калдъръмения път надолу към селото. Попитах мама какво знае за книгата, която намерих на писалището на дядо.

— Ах, това е една романтична история за исландските рибари — каза тя. — Преди няколко години аз също я прочетох и бях много заинтригувана. Добре е, че тези тежки времена за хората тук отдавна са отминали.

— Тежки времена?

— Да, през XIX век голяма част от бретонците са се изхранвали с океански риболов. Най-вече атлантическата треска е била хващана във водите около Исландия. Мъжете са оставали по няколко месеца в морето, а много от тях не са се връщали у дома.

— Защо не са се връщали?

— Защото морето често е било много сурово и бурно, а пък корабите са били с платна и съвсем не така сигурни както днешните, които са с мотори. Жените също са водили тежък живот и често са оставали вдовици съвсем млади.

Думите на мама още повече засилиха любопитството ми, но стигнахме до крайбрежната алея и вниманието ми бе отклонено от търговския живот там.

Имаше многобройни сергии, на които се продаваха местни плодове, пилета, яйца и риба. Естествено, щандът с риба ми се стори най-привлекателен. В края на краищата исках да видя дали рибарите са имали добър улов, след като ме събудиха през нощта с виковете си.

Не останах разочарована. Върху ситно начукан лед бяха сложени дебели червени раци с огромни щипки, оранжево-червени паякови раци с дълги, космати крачета, синьо-зелени омари и пъстра смес от всякакви риби.

— Хайде да купим един рак — казах аз въодушевено на мама. Бях си спомнила, че рачешкото месо, смесено с майонеза, става много вкусно и освен това бе голяма забава да се чупят щипките му с нещо като трошачка за орехи, а пък месото да се измъква от черупката със специална тясна вилица.

Мама изпълни желанието ми. От сергията за плодове и зеленчуци купи салата и два дебели артишока. Отглеждаха се в огромните полета край Сент Пол де Леон и за нас, децата, винаги е било голяма забава да отделяме листо по листо от тези големи тръни, след което да измъкваме със зъби меко свареното месо.

Беше станало вече късно за готвене и затова пак отидохме при Рюфле и всяка от нас изяде по една палачинка със салата и съомга.

После занесохме покупките у дома. Мама се зае да довърши чистенето, а пък аз си облякох по-леки дрехи, подходящи за джогинг и извиках кучето, за да ходим към плажа.

— Отивай сама — каза мама във видимо добро настроение. — А пък аз ще приготвя нещо вкусно за вечеря. Ако времето се задържи

така хубаво, ще можем да се насладим на залеза от терасата.

Предложението изглеждаше доста привлекателно, така че весело подкарах Емори към плажа.

По навик хванах пътя към „Източния оракул“. Отливът беше отворил пясъчна ивица, широка към дванайсет метра, така че можех да тичам през целия залив почти до нос Ерки. Естествено, не стигам дотам, защото бе доста далеч. Освен това винаги съществуваше опасност приливът да ме изненада и да остана някъде, заобиколена от вода.

Затова тръгнах да се разхождам по стандартната отсечка, а до мен радостно подскачаше Емори. Самотният ми път водеше към източните скали, където рядко отиваше някой друг.

Затова се учудих, когато в едно малко заливче, скрито зад остроноса скала, изведнъж насреща си видях брадат мъж в синя моряшка униформа. Спрях за миг, за да си поема дъх и да извикам Емори при себе си, тъй като той имаше лошия навик да скача и облизва всеки срещнат, а това невинаги биваше посрещнато с радост.

Този път обаче не се наложи да се напрегам. Тъй като само като видях непознатия, кучето се спря — и не беше само това. Изглеждаше видимо напрегнато, да не кажа уплашено. С изправени уши, настръхнала козина и леко подвита опашка, то стоеше без да мръдне и душеше в тази посока, от която морякът идваше към нас.

Когато мъжът се приближи, Емори почна тихо да ръмжи. Това никак не ми хареса и се опитах да го успокоя. Само това липсваше, да напада безобидни хора, разхождащи се по плажа. Тъкмо исках да го хвана за нашийника, когато той се извъртя на задните си лапи и със скимтене панически хукна назад.

Изправих се и видях непознатия точно пред мен. Погледнах го право в лицето и се вцепених.

Той ме подмина с приятелско кимване, но на мен ми трябваше време, за да дойда отново на себе си. Извърнах се и се загледах подире му. Вървеше направо към морето, а ходилата му не оставяха никакви следи в пясъка.

Усетих, че зъзна.

Все още ми беше студено и когато седнах на една скала, топлината на камъка, загрят от слънцето, ми дойде като неочаквана благодат. Чужденецът бе изчезнал, сякаш погълнат от морето. Но това не можеше да е истина.

Обаче го нямаше... объркано разтърках очите си. Халюцинации ли имах? Това, което току-що преживях, изглеждаше нереално. Трябва да е било някакво видение. Дали пък снимките от писалището на дядо все още не ми оказваха някакво въздействие? Не можех да схвана: този непознат, който така изведнъж изникна от нищото и след това пак изчезна там, този, който не оставяше никакви стъпки в пясъка, той... той приличаше... на баща ми.

Но не само чужденецът бе изчезнал, кучето ми също се беше стопило във въздуха. Извиках го по име, отначало тихо, после все по-силно и загрижено. Нищо. Беше изчезнало. Да не би да е побягнало към къщи? Но тогава трябваше да го видя, защото от скалата, на която бях, се виждаше целия плаж. А ако в паниката си е хукнало към водните скали, като нищо се е наранило... Не исках да си помислям такова ужасно нещо.

Не стана нужда. Внезапно зад мен се чу любезен мъжки глас, който попита:

— Ваше ли е изгубеното куче?

Скочих, вдигнах поглед и го спрях точно в сините очи на израснало височко момче и развети от вятъра тъмни коси. Държеше в ръце Емори и ми се усмихваше, показвайки белите си блестящи зъби. Леле, колко хубаво бе това момче!

Кръвта нахлу в лицето ми и от объркване не можах да произнеса нито звук. Вече изживях един шок и това ми беше вторият. О, небеса, нервите ми вече не издържаха.

— Това ли е кучето, което викаше? — попита момчето, като хвърли колебаещ се поглед към Емо. — Би било твърдо тъпо да съм хванал някое друго.

Нямаше как да продължавам да мълча. Само това оставаше, пак да ми избяга кучето.

— Тъъ... — заекнах аз и разбрах, че френският ми език някъде изчезна — ... тъъ, да, това е моето куче. Тъъ... и то се казва Емори.

Момчето се засмя и пушна Емо на пясъка, където той учудващо остана да си седи мирен. Във всеки случай това момче явно не го плашеше.

— А как се казва собственичката му? — попита той бързо.

— Виктория — изломотих аз, все още не на себе си. — Но можеш да ме наричаш Вики...

Лицето на момчето се промени. Погледна ме изключително любопитно и попита:

— Ваканцията ли си прекарваш тук?

Кимнах мълчаливо.

— А къде живееш? В някой хотел? Или при роднини?

Поклатих глава и посочих нагоре зад скалите, където къщата на дядо висеше като лястовиче гнездо. Без да знам защо бях така открита с непознатото момче, казах:

— Живея в къщата на дядо. Там горе. Той почина през пролетта и ми я завеща.

— Дядо ти трябва да е Пиер, така ли? — гласът на момчето звучеше радостно превъзбудено.

Кимнах.

— Значи ти си Вики...

Тоя малоумен ли беше? Нали току-що му се представих.

— Не ме ли позна кой съм? — попита той сега.

Да го позная? Аз него? Че кога съм познавала толкова хубаво момче? Заразглеждах го внимателно. Той пристъпи по-близо до мен и също ме загледа, изучавайки всяка черта на лицето ми. И аз направих същото и изведнъж някакъв спомен почна да изплува в съзнанието ми. Видях се да клеча на скалите сред морето заедно с едно тринайсетгодишно момче и оттам с дълга пръчка да ръчкам рачетата по дъното. Беше весело и ние наистина царски се забавлявахме.

— Не може да бъде — казах аз невярваща. — Не може да си ти... Тифтоф?

— Сега вече е по-добре да ми викаш Кристоф — отвърна момчето усмихнато. — Междувременно малко пораснах.

Отново седнах на скалата. Просто краката ми се разтрепериха и не издържаха.

Действително пред мен стоеше момчето, с което преди пет години прекарвах почти всеки ден от ваканциите си тук и от което

недалеч от това място получих първото обяснение в любов.

Само при мисълта за тази случка лицето ми стана огнено червено. Но и той изглеждаше леко смутен.

— Дълго отсъства — каза той. — Търсих те всяко следващо лято, но напразно. Къщата на дядо ти стоеше все празна... — засмя се той. — Но пък сега отново си тук! И това е най-важното! — Той хвана ръката ми. — Хайде, ела да потичае заедно. Ако имаш време, разбира се.

За теб винаги бих имала време, щеше ми се да му кажа, но все още трудно намирах думите. Мозъкът ми бе обвит в някаква розова мъгла, която поглъщаше словата.

Затова само кимнах и се оставих да ме смъкне от високия камък. Емо разбра, че ще се движим, скочи и хукна отпред, радостно размахващ опашка. Лапите му оставяха дълбоки следи в мекия пясък.

Мълчаливо вървахме подире му, докато стигнахме до скална група, която се показваше само при голям отлив. По камъка бяха залепнали стриди. Кристоф извади нож и опита да отдели една мида от скалата. След това я отвори сръчно и ми я подаде.

— Хапни, толкова прясна никъде няма да намериш.

Не бях голяма любителка на стридите, но пък тази изглеждаше така апетитно, а и имаше свежо морско ухание. Взех я и смело я глътнах.

Беше хладна, леко солен вкус и наистина беше изключително прясна. Съвсем различна от стридите, които татко ми поднесе на последната Нова година.

— Липсва ни само бутилка шампанско, за да отпразнуваме както трябва новата ни среща — каза Кристоф.

— Стридите са добро начало — отвърнах аз. — Не бива да сме нескромни.

— Но не и твърде скромни — ухили се той някак нагло. — Половинчатите неща те правят само наполовина щастлив.

Погледнах го объркана. Това ли беше срамежливото момче, което преди пет години си беше изкрънкало от мен първата целувка?

— Трябва вече да тръгвам към къщи — казах аз, все още смутена. Беше станал много самоуверен. Може би щеше да е най-добре, ако съумея елегантно да се измъкна от тази история. Наоколо

няма никой. Някак страшничко изглежда! Така че бавно тръгнахме по обратния път.

— Пак ли живееш при дядо си и баба си? — попитах аз, когато в края на крайбрежната алея се появи първата сграда от селото.

Кристоф кимна.

— Още ли гледате кози и овце?

— Естествено, искаш ли да дойдеш да ги видиш?

— Днес вече не — магнах с ръка ухилена, — но някой друг ден с удоволствие. Ние сме тук едва от вчера и майка ми е приготвила празнична вечеря. Сигурно вече ме чака.

Погледнах часовника си и установих, че действително съвсем незабележимо вече бяха минали няколко часа. Слънцето бе отишло ниско на запад.

— Добре — рече Кристоф — разбрах. Кога ще се видим утре?

Засмях се на непосредствеността му.

— А ако за утре съм планирала нещо друго?

— Едва ли — каза той с нещастно изражение.

— Не, не съм — успокоих го.

— Тогава значи всичко е наред — отвърна той отново с оптимистичен тон. — Ще дойда да те взема след закуска, ако ми разрешиш.

— Разрешавам ти — казах аз благородно.

Когато вече стигнахме до пътчето, което водеше нагоре към къщата на дядо, където трябваше да се разделим, той с мил жест ме погали по косата и рече:

— Страшно се радвам, че отново те намерих. Знаеш ли, че беше първата ми голяма любов?

Продължих мълчаливо напред. Обърнах се, чак като стигнах до горе. Той все още стоеше долу и ме гледаше. Магнах му за довиждане.

Знаеш ли, че беше първата ми голяма любов. Думите му отново минаха през главата ми. Естествено, че го знаех. Как бих могла да го забравя?

3. ТАЙНСТВЕНИЯТ НАДПИС

... надписите... които пазеха спомена за тях в сърцата на живите...

Пиер   Лоти,
„Исландски рибари“

На другата сутрин, както се уговорихме, Кристоф ме чакаше пред вратата. Мама го поздрави, според мен малко по-патетично, отколкото бе нужно, а когато чу кой е той всъщност, вече почна да се държи така, че ми стана дори неудобно. Затова побързахме да изчезнем.

— Съжалявам за това, че майките веднага във всяко момче виждат бъдещия зет! Извинявам се, че така те притисна — опитах се да оправдая невъзможното поведение на майка ми пред Кристоф.

— Ах, няма нищо — рече той усмихнат. — Кой знае дали пък наистина няма да стана!

Отново наглост от негова страна. Подритнах го лекичко, така че той се спъна и взе наведнъж последните крачки до плажа. След което хукнах в посока към „Източния Оракул“, викайки към него:

— За целта обаче първо трябва да ме хванеш!

Бях добра спринтьорка, вече бях участвала в няколко състезания и бях печелила дори купи. Така че на Кристоф никак не му беше лесно да ме достигне. А пък Емо, това мързеливо създание, дори и не се мръдна и остана да лежи на пясъка. В края на краищата реших да бъда милостива и се спрях. Когато и двамата най-после се домъкнаха задъхани до мен, аз силно им се изсмях. Какви смотаняци!

— Хайде да се качим на скалите и там да потърсим раци — предложих аз да правим онова, което бе останало от миналото в спомените ми — идея, която Кристоф с удоволствие прие.

Отправихме се към малкото заливче, където вчера бях видяла онзи странен моряк, а оттам се покатерихме по скалите.

Приливът бе оставил между отделните скали малки водни басейнчета, където животни и растения намираха убежище по време на отлива. Най-често те се мушваха под плътните, преплетени снопове водорасли, там се криеха и малките зелени *etrilles* — много бързи рачета, а понякога можеше да се намери и някой дебел, червен рак.

Когато бях по-малка, се страхувах от тях, защото веднъж някой ме бе уплашил, като насочи към мен рак с огромни, движещи се щипки.

Скоро си намерихме едно хубаво езерце и седнахме на ръба му, за да наблюдаваме живота вътре в него. Водата беше чиста и можех да видя чак до дъното. Безброй прозрачни скариди се щураха сред синьо-зелените или розови морски анемонии, а пък малко ято от дребнички, сребърно блестящи рибки се стрелна през водораслите. Винаги съм наблюдавала тези природни аквариуми като омагьосана.

Кристоф се зае да лови рачетата, като повдигаше подред всички снопове водорасли, застанали между скалите. Най-накрая късметът му се усмихна.

— Вики, бързо, ела — извика той. — Тук се е скрил един дебелак!

Скокнах и се изкатерих при него, за да видя находката му. Наистина, съвсем навътре в една скална цепнатина се мъдреше рак пустинник. И действително бе с изключително огромни щипки. Беше ги сключил отпреде си, така че нищо не можеше да се види от тялото му, а също така и не можеше да бъде хванат, без да попаднеш в клопката му.

Кристоф бе намерил някаква пръчка и с нея подрънкваше и ядосваше рака, че да го накара да излезе от скривалището си. Но животинката оставаше равнодушна към всичко това.

— Няма да излезе — опитах се аз да откажа Кристоф от начинанието му. Но той се беше амбицирал и искаше непременно да бъде победителят в дуела. В това отношение никак не се беше променил през изминалите пет години. И по-рано ловът на раци за него бе въпрос на чест и не можеше да понесе, ако няма успех. За разлика от него, аз не виждах никакъв смисъл в това часове наред да тормозиш някакъв си рак, който се е намърдал в сигурното си скривалище и няма никакво намерение да излиза оттам до следващия

прилив. И му е напълно безразлично дали някой го ръчка с пръчка или с кука за раци.

— Остави го — казах аз, следвайки мислите си. — Снощи на вечеря ядох рак.

— Аз пък не съм. Баба и дядо сигурно много ще се радват, ако им замъкна такъв огромен рак.

Въздъгнах отегчено. Мъжете винаги са били и ще си останат самотни ловци! Това ми е останало от каменната ера.

За да го откъсна от рака, му предложих да отидем до стридите. И в същия момент се сетих, че от доста време не виждам Емори.

Извиках го, но той не се появи. Писна ми от това постоянно губещо се куче! Просто не е достатъчно добре възпитан, за да скита сам в този район, който явно се оказваше доста интересен за едно градско куче.

— Видя ли накъде отива Емо? — попитах Кристоф. Той обаче поклати отрицателно глава и продължи да рови из скалната цепнатина.

Оставих го да следва животинските си инстинкти и се покатерих малко по-високо на скалата, за да имам по-добър изглед.

— Емори? Емо!

Нищо. Продължих да се катеря и стигнах до ръба на скалата.

Тук морето беше издълбало дълбока пещера, която като дете винаги намирах за изключително тайнствена. Брат ми ми беше забранил да влизам вътре, защото се бе обявил за най-важния от пиратите и твърдеше, че там са скрити „съкровищата“ му.

Ясно, че в този миг най-последно ми се удаваше шанс да вляза вътре.

Беше хладно и тясно, от високия таван върху ми капеше вода. Промъкваш се покрай влажната стена огромен морски изопод ужасно ме стресна. Дали кучето също не е влязло в пещерата?

— Емо? — извиках тихичко и потръпнах, когато ехото изкънтя, отблъснало се в стените.

Трепереща продължих напред. Имах чувството, че върша нещо забранено, което всъщност е доста глупава мисъл. Учудващо какво влияние имат по-големите братя и то толкова години по-късно, мина ми през ума. Струваше ми се, че нарушавам някакво табу. Доста подло е било от страна на Паул да не ме пуска тук, освен това не спираше и да ми разказва страшни истории, за да ме е страх и да изпълнявам

забраната му. Веднъж ми говори за някакъв скелет на морски разбойник, който се намирал съвсем навътре в пещерата и който хващал всеки, дръзнал да влезе там, освен брат ми, разбира се.

Но сега вече нямаше как да ме плаши, затова продължих смело напред, цялата изгаряща от любопитство.

Бях истински изумена колко голяма е пещерата. Минах под един паднал косо камък и влязох в просторна зала, в чиято среда лежаха огромни скални отломки. Страшно високите стени вдъхваха ужас, а пък температурната разлика със слънчевия плаж беше просто непоносима и започнах да треперя от студ. Вътре си беше леденостудено.

Огледах се в полумрака. Бе невероятно Емори да се е заврял тук. А пък какво привлекателно е намерил брат ми в това неудобно място, така и не можех да си обясня.

Прекоших скалната катедрала до един процеп, откъдето се влизаше още по-навътре в пещерата. Но се сетих за разказа за скелета на морския разбойник и затова реших да прекратя експедицията си. Пък и си беше доста неприятно тук и беше по-добре да не прекалявам с изследователските си амбиции. Пък и сигурно вече Кристоф ме търсеше. Обърнах се и тръгнах в сумрака обратно към изхода, минавайки пак покрай голямата скала в средата на пещерата.

Отгоре през цепнатината проникваше лъч слънчева светлина, проследих с очи пътя му до скалата и спрях изумена. Какво? Не беше ли това там някакъв надпис?

Приближих се до скалата и почнах да разглеждам каменоделската изработка. В същото време усетих в себе си страхотно напрежение, по челото ми се появиха капки студена пот, а коленете ми се разтрепериха.

На самотния слънчев лъч, който осветяваше като прожектор надписа, се видяха старателно издълбани и полирани като на надгробен камък числа и знаци. Пред невярващия ми поглед те се оформиха в дата. 6 юли 1943 г. Потресена въздъгнах, защото познавах много добре тази дата.

Това беше рождената дата на... баща ми.

След това откритие се извъртях на пети и излетях като фурия от пещерата. Силната слънчева светлина на входа на пещерата ме блъсна в очите и аз се спрях на скалата за секунди заслепена, но от друга страна бях благодарна на слънцето, което затопли настръхналата кожа по голите ми рамене.

За мое облекчение Емори, изгубилото се куче, скочи радостно срещу ми.

Вътрешно все още напълно объркана, аз се свлякох върху топлия камък на скалата, прегърнах кучето и почнах механично да го галя. Но то явно усещаше духовното ми отсъствие и след като не отвърнах на няколкото му побутвания с муцуната, измъкна се из ръцете ми и пак хукна нанякъде.

Гласът на Кристоф ме извади от това странно, приличащо на транс, състояние.

— Вики! — чух го да вика някъде съвсем наблизко. — Вики, къде си се скрила? Виж какво имам!

Малко по-късно тъмната му коса се появи измежду скалите, а сините му очи ме погледнаха сияещи. В едната си ръка действително крайно професионално държеше рака за задната част на черупката му, беше си наистина доста едър рак пустинник, който безпомощно размахваше щипките си във въздуха. Най-последно амбицията му беше задоволена и по всичко личеше, че за него това вече нямаше да бъде един празен ден.

— Как успя да го хванеш? — попитах аз, за да му дам възможност да се похвали със страхотния си улов. Освен това имах нужда от малко време, за да дойда на себе си след шокиращото си откритие. Все още духом отсъстваща, погледнах към Кристоф, който размахваше рака под носа на Емори. На кучето явно това никак не му харесваше. Веднага заръмжа, след което силно и ядосано се разлая. По всичко личеше, че ракът много го привлича.

— Ще го занесем на баба и дядо — каза Кристоф с голяма порция гордост в гласа — и после ще го изядем заедно на обяд. Чувствай се поканена.

Тази приятна перспектива малко отблъсна неприятното изживяване в пещерата. Обаче реших да не споменавам за тайнствения

надпис, който видях там. Може би малко по-късно през деня ще мога да ида още веднъж заедно с майка ми, тъй като ми се струваше, че тя е лицето, което трябва да има най-голямо отношение към цялата история. Все пак беше омъжена за баща ми.

На връщане, докато вървахме по напечения от слънцето плаж, постепенно напрежението ми започна да отслабва. Със сигурност всичко това имаше някакво много просто обяснение. Може да е обикновено съвпадение, че изписаната на скалата дата е същата като рождения ден на татко. Ако пък е свързана с баща ми, тогава вероятно дядо Пиер я е издълбал там. При всички случаи майка ми щеше да знае причината.

Тази мисъл ме успокои, така че се оставих на Кристоф да ме зарази с възторга си от улова. Напълно развеселени ние стигнахме до къщата на баба му и дядо му.

Къщата на бабата и дядото на Кристоф се намираше точно след крайбрежната алея, която в последните години, за тяхно голямо съжаление, бе удължена и стигаше почти до дома им. Сградата бе обърната към морето, бе обградена с висока два метра каменна ограда, единствено една кръгла кула надничаше отгоре и придаваше на къщата вид на замък.

Това място винаги ми е приличало на приказен дворец и преди време си мечтаех, как някой ден ще се нанесе в него заедно с приказния принц Тифтоф. Ще имам своя стая горе в кулата, в която ще поставя триножник и дъска за рисуване и ще използвам най-ярките цветове, за да рисувам морето, облаците и пъстрите рибарски лодки. Детски мечти.

Бабата и дядото на Кристоф бяха остарели, особено дядо му. Държеше се много мило с мен, но от време на време ставаше малко странен. Би трябвало да е на възрастта на дядо Пиер, което означава, че отиваше към деветдесетте. Имайки пред вид това, изглеждаше доста добре за възрастта си, мислех си аз, и не биваше да се обръща голямо внимание на някои малки пропуски в паметта му и подскачащата от тема на тема мисъл.

Когато пристигнахме, носейки рака, дядото седеше в градината на една пейка, до която имаше огромна цъфнала хортензия и пушеше лула. Той също страхотно се въодушеви от улова и някак почти не ме забелязваше. Когато Кристоф най-последно ме представи, името ми явно нищо не му говореше, докато не чу внука си да казва:

— Тя е най-малката внучка на Пиер, с която като малък винаги играех. Момичето, което с огромно удоволствие решише козите ти.

В този миг усмивка, която означаваше, че ме е разпознал, премина през набразденото му от безброй бръчки лице. Аз също се сетих, как преди години дядото на Кристоф ми бе показал какви грижи трябва да се полагат за ангорските овце, за да може дългата им козина да расте така прекрасна и мека, че по-късно от нея да се изпреде фина прежда.

Минахме през обширното входно антре, чиито стени бяха покрити със стари тапети с мотиви от гоблените на Байо, след което влязохме в кухнята, където бабата на Кристоф приготвяше обед с още няколко жени. Това означава, че тя бе седнала до голямата маса и само даваше напътствия. Пиеше кафе с мляко от голяма керамична чаша.

Не беше много по-млада от дядото на Кристоф, но въпреки сбръчканото си лице изглеждаше много по-динамична и по-здрава. Бузите ѝ бяха зачервени и лъщяха като ябълки, а пък сините ѝ очи сияеха учудващо младежки изпод вдигнатата нагоре и опъната бяла коса. Гледаше по същия начин, както и Кристоф и не можеше да не се забележи, че внукът бе наследил очите на баба си.

Тя също не спря да хвали улова и нареди веднага да сложат да ври тенджерата със солена вода, за да се свари рака. Спестих си тази гледка и тръгнах с Кристоф нагоре към стаята му, която се намираще в кулата.

Вътре бе по-различно, отколкото си го спомнях, но дървените модели на кораби все още си стояха тук. Откакто се зачетох в книгата за исландските рибари, всичко, свързано с кораби, ми се струваше много интересно.

— Имаш ли модел на исландски катер? — попитах любопитно.

— Разбира се.

Заведе ме до една витрина, където, скрити от праха, зад стъкло стояха най-хубавите му и най-скъпи модели.

— Тук е „Гран Лежон“, тръгнал е от Сен Брийо към Исландия. А пък това е „Звездата на моретата“, в който през лятото на 1879 г. малко преди Северния фиорд са потънали двацет и трима моряци от областта до Паймпол.

— Искаш да кажеш, че... наистина съществува такъв Северен фиорд? — попитах изумена. — А пък аз мислех, че Пиер Лоти е измислил историята с исландските рибари.

— Не, не — поклати глава Кристоф. — Написано е по истинска случка. По онова време към Исландия са тръгвали рибари почти от всяко тукашно село. Лоти е един от най-значимите писатели на Бретан.

— Чел ли си книгата?

Кимна утвърдително и това много ме учуди, защото ми се струваше, че романът не е за момчета с твърде кичозния си език и изобилстващите романтични сцени.

Като че ли мислите ми се изписаха на лицето, защото Кристоф ме погледна и рече с ироничен глас:

— Задължително четиво за всеки истински бретанец! Но вече съм забравил доста неща. Обаче като малък винаги исках да бъда като онзи смел и горд Ян, който от нищо и от никого не можеше да бъде победен, нито от вятъра, нито от вълните.

Аз също бих искала да бъда неговата Гауд, помислих си аз и естествено, в главата ми се появиха най-вече романтичните сцени от книгата.

След което веднага се сетих за пещерата.

Странно е, че като деца никога не сме играли там.

— Знаеш ли, че там, на скалите на рифа, където бяхме по-рано, има огромна пещера? Намерих я отново, докато ти гонеше рака. По-рано брат ми ми забраняваше да влизам вътре и ме плашеше, разказвайки ми страшни истории.

— Не само ти си ги слушала — засмя се Кристоф. — Години наред аз също вярвах, че призрачен скелет на морски моряк ще извие врата на всеки, дръзнал да влезе вътре.

— Не може да бъде! Брат ми разправяше същото.

И двамата прихнахме.

— Хващам се на бас — рече накрая Кристоф, — че той и приятелчетата му са ходили там, за да пушат трева и са ни ги дрънкали такива врели-некипели, за да не ги видим и да ги издадем.

Изхилих се. Ако и това с пушенето на трева да звучеше напълно невероятно, все пак със сигурност брат ми и приятелите му са вършили нещо забранено там. Може би просто е било любовно гнезденце, където тийнейджърите на селото са пиели вино и са се гушкали.

Кристоф се съгласи, като чу предположението ми.

— Бихме могли да продължим тази така хубава традиция — рече той с хитра усмивчица. — Какво ще кажеш?

Хм, замислих се. Така ще мога да го накарам да влезе с мен в пещерата. Обаче от друга страна...

— Никога ли не си бил там? — попитах го. Струваше ми се невероятно, тъй като всяко лято прекарваше тук и на практика си бе у дома.

— Неее — поклати той глава. — По онова време коленопреклонно се подчинявах на брат ти, а пък по-късно изобщо забравих за пещерата. Пък и кого щях да гушкам там, когато моята детска принцеса бе изчезнала?

Кристоф ме погледна нежно.

— А младежите от селото? И те ли вече не си устройват там срещите?

— Те пък най-малко. Неуютно им е там. Вече си имат бар „Игрите“, в който има футбол на маса и различни игрални машини, това е много по-интересно, отколкото да висиш в някаква влажна пещера. Единствените, които отиват там, са някакви заблудени туристи.

Приближих се до прозореца и погледнах надолу към двора, където Емори ядосваше женското куче на стопаните с не особено приличните скокове отгоре й, и се замислих как да разкажа на Кристоф за странното си откритие, без това да прозвучи нелепо. Сигурно съм изглеждала доста напрегната, когато казах:

— В пещерата открих нещо...

— Скелетът на морския разбойник или може би сандък със съкровище? — засмя се Кристоф шегаджийски.

— Не ставай глупав. — В момента не ми беше до никакви шегички. — Нещо съвсем сериозно.

— Охо! — продължаваше да се майтапи Кристоф. — Тогава може би си видяла направо Анку с коса в ръката!

Погледнах го ядосано. Анку наричаха в Бретан смъртта и никой, ама наистина никой в тази област не си правеше шеги с името му, защото само едно незначително споменаване вече можеше да донесе нещастие.

Бабата на Кристоф ни извика за обяд и аз трябваше да потисна яда си. Извадих мобилния си телефон и изпратих на майка ми sms, с който я информирах, че съм у Кристоф и че няма да се върна за обяд. Сигурно като е прочела съобщението, пак е придобила доволния си вид на тъща. Е, хайде, нека се радва.

Действително големият рак бе сварен и разделен на четири, получихме го като предястие. След това получихме традиционното готвено, а за десерт имаше крем брюле и козе сирене, собствено производство.

Когато стигнахме до кафето и дядото на Кристоф запали лулата си, аз използвах възможността да върна разговора към надписа в пещерата. След дълго мислене стигнах до заключението, че не може друг освен дядо ми да го е направил — като единствен скулптор в областта, той е издълбал скалата, така че подхванах темата съвсем небрежно.

— В една пещера на плажа открих издълбан надпис, който представляваше дата, която на мен ми е много позната и сега се питам за какво ли трябва да напомня тя?

Кристоф ме погледна объркано, но това не беше нищо в сравнение с реакцията на баба му и дядо му. Бабата, която тъкмо наливаше кафе на мъжа си, изведнъж се разтрепери и изля кафявата течност покрай чашката направо върху бялата покривка на масата. А пък дядото, който явно бе глътнал дим от лулата си, се задави в яка кашлица.

Кристоф скочи и подаде на дядо си чаша вода. Той трескаво я изпи и пристъпът на кашлица постепенно взе да отшумява. Бабата междувременно забеляза белята, която направи, тръшна силно каната върху масата и почна да попива разлятото кафе със салфетка.

Почудих се дали още веднъж да не си задам въпроса, който се изгуби в целия този хаос, но когато пак си отворих устата, кашлицата на възрастния мъж така се усили, лицето му стана заплашително

червено, че аз предпочетох да стана и да се сбогувам. Някак си останах с неприятното чувство, че аз съм причинителят на тези внезапни пристъпи на кашлица и дори се паникьосах, виждайки какво става с нещастния старец.

— Остани още — помоли Кристоф, но тъй като дядо му пак взе да се зачервява, аз поклатих отрицателно глава.

— Не, не, по-добре първо се погрижи за дядо си. Вече е време да се върна при мама. Може да се видим по-късно на плажа и да поплуваме.

Веднага прие предложението ми, така че щях да си изпълня желанието да поплувам при прилив.

Свирнах към кучето, което с неудоволствие се отдели от любимата си и тръгна с мен.

Явно между бабата и дядото на Кристоф и надписа в пещерата имаше някаква тайнствена връзка, иначе не биха се стреснали така от съобщението ми. Но какво общо имаше всичко това с баща ми, питах се аз.

Докато се качвах нагоре по пътя към нас, на едно от завойчетата му внезапно, само на няколко метра пред мен, се появи доста висок мъж. Попитах се кой ли използва частния път, но тъй като бе с гръб към мен, не можех да го разпозная. Освен това се отдалечи така бързо, че в съзнанието ми остана само бегла представа. Но едно нещо веднага ми направи впечатление. Беше облечен в същата моряшка униформа като непознатия, когото срещнах вчера на плажа и който така поразително приличаше на баща ми.

Дали пък той не можеше да ми каже нещо за този тайнствен надпис? Запленена от мисълта, която ми вдъхна малко надежда, че има шанс да разбере повече, аз ускорих крачка, но колкото по-бързо вървах, толкова по-бързо вървеше и непознатият пред мен. А при един от следващите завои изведнъж изчезна, също така внезапно, както се бе появил.

Останала без дъх преминах през къщата и се втурнах към терасата над морето, където майка ми лежеше на шезлонга с книга в ръка и се препичаше на слънцето.

— Видя ли го? — попитах настойчиво аз. — Видя ли мъжа, който се качваше по пътя пред мен? Знаеш ли кой е той? Сигурно го познаваш? Някой от селото ли е? Рибар? Прилича на татко преди двайсетина години...

— Като баща ти? — прекъсна майка ми моя словесен поток. — Какъв мъж? За какво говориш, Вики?

Направих опит да се успокоя, като си налях чаша сок. После седнах на другия шезлонг и започнах да говоря съвсем бавно, натъртвайки на всяка дума:

— Попитах само дали познаваш мъжа, който току-що вървеше пред мен нагоре по пътя. Намирам, че много прилича на баща ми.

Явно майка ми все още не схващаше какво й казвам, защото продължаваше да ме гледа със същия питащ поглед, както и преди малко.

— Нямаше никакъв мъж — рече най-накрая тя и гласът й прозвуча така, сякаш иска да се извини, че е нямало никой. — Освен теб не видях никой друг да върви нагоре.

Не повярвах на ушите си, преглътнах и с треперещи пръсти поднесох чашата със сока към устата си. Устните ми също трепереха. Беше ми невъзможно да отпия и затова отдръпнах чашата. Не беше възможно въпросният мъж да се появява от никъде и после пак така призрачно да се стопява във въздуха. Още при първата ни среща на плажа се запитах къде потъна така безследно. А ако майка ми ме е видяла да се качвам нагоре, би трябвало да е видяла и него. Възможно ли е да съм го измислила? Но защо ми е да си измислям такива неща? Дали пък на плажа не се движеше духът на някакво безплътно същество? Обаче защо трябва да прилича точно на баща ми? Кожата на гърба ми настръхна.

Майка ми забеляза, че нещо не е наред с мен.

— Сигурно е свил нанякъде — опита се да ме успокои тя — освен това не гледах внимателно, всъщност интересувах се само дали ти се качваш.

И за да ме откъсне от тази потискаща история, тя започна да ме обсипва с въпроси:

— Как беше при Кристоф? Как са баба му и дядо му? И двамата ли са живи още? Как са със здравето? Какво става с ангорските кози?

Поех дълбоко въздух и зараказвах какво се случи сутринта и после как изядохме рака.

В късния следобед почти целият плаж бе зает от прилива и в морето влязоха многобройни плувци. Стоях в стаята си, обличах си банския и се наблюдавах критично в огледалото. Предстоящата среща с Кристоф ме правеше несигурна и откривах много повече несъвършенства по тялото си, отколкото обикновено. Имах стегнати гърди, но пък женските извивки сякаш не бяха достатъчни. Кокалите на бедрата ми стърчаха доста остро, а около талията бях доста слаба, да не кажа невъзможно тънка.

Как ли ще реагира Кристоф? Досега все бях с дънки и широка фланелка. Дали ще ме намери хубава като съм по бански? Да не му изглеждам прекалено слаба, защото преди пет години си бях едно „стабилно“ момиченце, с все още бебешка пухкавина. Няма защо да се чудя, че едва ме разпозна при първата ни среща на плажа.

Разглеждах дългата си шия и деколтето. Малкият, красив медальон падаше с матов гланц между гърдите ми. Досега го носех под тишъртката си и никой не го беше забелязал. Може би беше по-добре да го сваля, преди да ида да плувам. Посегнах с ръка отзад на врата си, за да намеря ключалката. Някъде явно се беше закачила, а пък и косата ми се мотаеше из пръстите.

След няколко безуспешни опита страшно се нервирах. Все пак някак си трябваше да отворя проклетата верижка. Накрая слязох долу и помолих майка ми да ми помогне.

Тя отвори ключалката без никакво затруднение и свали верижката и медальона. Когато отново ги пусна в ръката ми, за пореден път ме обзе онова странно чувство на разливаща се по тялото ми топлина, която сякаш идваше от медальона.

— Много е топъл — казах замислено аз.

— Не се учудвам — отвърна мама. — Носила си го дълго време и е приел топлината на тялото ти.

Обяснението звучеше логично. Прибрах се в стаята си, сложих медальона върху малкото си бюро, взех хавлиена кърпа и изтичах пак долу. Целунах мама бързо по бузата и хукнах към плажа.

Не можах да събера сили, за да ѝ разкажа за надписа. Не се удаде възможност, пък не исках да подхващам темата на вратата. Може би тази вечер ще опитам.

Беше твърде вероятно надписът да нямаше нищо общо с нас. Всеки каменоделец можеше да го издълбае в скалата. Защо пък това да е бил точно дядо Пиер?

Вече се съмнявах, че и пристъпът на кашлица при дядото на Кристоф е бил предизвикан от моя въпрос. Не бях съвсем сигурна, но твърде е възможно кашлицата да е резултат от разливането на кафето от баба му или обратното — тя да е разляла кафето, защото мъжът ѝ започна да кашля. Бе много трудно да се определи кое е причината и кое следствието. Вървах към плажа и изтърсвах от себе си тия неприятни мисли, както мокрото куче разтръсква козината си, за да паднат капките вода. В момента обаче много повече ме вълнуваше каква ли ще бъде реакцията на Кристоф, като ме види, как ще съчетае гледката на кльошавата тийнейджърка, каквато бях сега, със спомена за негова детска царица.

Завивайки зад една скала, в края на пътя видях очертанията на висока мъжка фигура, обърната с гръб към мен.

„Не, не искам пак“ — помислих си паникьосана. Но фигурата се обърна към мен и видях, че този път не е странният непознат, а Кристоф, който ме чакаше на това място. С облекчение се затичах към него. Боже, защо бях станала такава пъзла?

Кристоф също си беше сложил банския и аз намерих, че изглежда много добре и така. Тялото му беше със слънчев загар, не много мускулесто, но изглеждаше доста по-мъжествен от брат ми, дори и брат ми да беше с няколко години по-възрастен. Имаше известна прилика и с онзи прекрасен млад бретанец Ян, поне такъв, какъвто аз си го представях, по който хубавата Гауд си бе загубила сърцето. Изведнъж почнах да се чувствам доста несигурна в негово присъствие и страшно се изнервих, затова като разстлахме кърпите си до една скала на пясъка, аз побързах да вляза във водата. Кристоф се спусна с пръхтене след мен в хладното море.

Водата тук рядко ставаше по-топла от осемнайсет градуса. Но тъй като слънцето бе напекло плиткото заливче, на това място бе сигурно с два градуса повече, отколкото по-навътре при рифовете.

В остатъка от следобед ние се плискахме доволни из водата, плувахме и на няколко пъти прекъсвахме, за да легнем и да се постошим на слънцето.

Както лежах и бях затворила очите, усетих, че Кристоф е седнал и ме наблюдава. Реших да не показвам, че съм забелязала и се направих, че съм задрямала.

— Прекрасно е, че отново те намерих, моя царицо — рече той изведнъж с много нежен глас, — дори и вече съвсем видно да не си онова малко момиченце.

Отворих очи, когато усетих, че се навежда над мен.

Спря движението си съвсем близо до лицето ми, засмя се леко смутено и ме целуна по бузата.

— Ела — рече Кристоф след известно време, — да те запозная с неколцина приятели от селото. Повечето вече трябва да са свършили работа. Най-често висят на плажа под площада.

Нямах нищо против. Изглежда, че имаше доста приятели в селото, с които си се забавляваше и които съвсем бързо ме приеха в шумната си компания. Първо търкаляхме топки за боулинг, но тъй като междувременно започна отливът и пясъкът се оголи, те разпънаха там мрежа и почнахме да играем плажен волейбол. Слънцето беше отишло вече далеч на запад, когато се разделих с тях и се запътих към къщи, за да не оставям майка ми цял ден да стои сама.

Кристоф обаче по никакъв начин не искаше да ме пусне, докато не му обещае, че по-късно вечерта ще се появя в бар „Игрите“, за да изпия с него една кока-кола.

Там, както вече бях научила, се срещаха младежите от селото, а аз вече познавах неколцина от тях и бих казала, че изглеждаха доста мили, затова приех поканата без колебания.

— Но само ако майка ми се съгласи — му казах, когато се разделяхме на крайбрежната алея.

Майка ми нямаше нищо против.

странен начин започна да ми напомня на едно място в книгата за исландските рибари, където Гауд страда от мъка по Ян, а в същото време той се забавлява с други жени. Всички мъже явно са едни и същи. Изглеждат ли малко по-добре, веднага им се струва, че имат правото да получат всичко, което си поискат.

Но тия не и на мен, казах си ядно. Тъй като бях най-новата в компанията и малко приличах на петото колело на колата, реших да се сбогувам и да си тръгна. По всичко личеше, че не бях достатъчно атрактивна за Кристоф. Нямах такъв закръглен задник като Жермен, да не говорим, че по никакъв начин не можех да се сравнявам с женствените форми на Луиз. И двете бяха поне две-три години по-големи от мен. Беше ясно, че физически са доста атрактивни и привлекателни за млад мъж като Кристоф. Така че днес едва ли ще ми бъде обърнато повече внимание.

Затова измрънках едно „Приятна вечер“ към компанията и тръгнах към изхода.

Но Кристоф ми препречи пътя.

— Остани още малко — каза той с вече тежък от бирата език. — Тъкмо започва да става весело.

С неочаквано движение той ме хвана през кръста и силно ме издърпа обратно.

Но настроението ми беше под нулата и честно казано, нямах никакво намерение да съм мила с него пред погледите на останалите младежи. Все пак не беше минало много време, откакто отново се намерихме след дългогодишна раздяла, а пък спомените от детството за мен бяха нещо изключително ценно и затова не исках да ги развалям в алкохолните пари на вечерта.

Махнах ръката му от себе си и тихо казах:

— Наистина ми е време, Кристоф. Майка ми ме чака.

— Ох, майка й я чакала! Ами да, малката трябва да си тръгва — извика развеселен Патрис, който явно чу думите ми.

— Ами за да си хубава, трябва да си поспинкаш, гълъбчето ми — добави Жермен.

Сигурно не е искала да ме засегне, но аз го възприех като заяждане и казах, че Кристоф знае за какво става дума и че ще ме защити. Но той явно изобщо не схвана какво преживявам, затова думите му прозвучаха доста отвлечено:

— Е, не се обиждай така бързо, де! Остани и не ни разваляй вечерта!

Това вече ме изкара извън кожата. Кой тук беше спирачката на хубавата вечер? Във всеки случай не и аз. Да не би аз да съм се усуквала около другите момчета? И тъй като ме беше обзела силна ревност заради присъстващите момичета, неволно от устата ми излезе:

— Мога да мина и без този вид удоволствие! Ако продължаваш да държиш на него, моля — без мен!

След което толкова бързо се озовах до вратата, че никой от объркано гледащите момчета не свари да ми препречи пътя. Втурнах се навън, без да изрека нито дума повече за довиждане.

Без да се обръщам преминах на бегом площада и стигнах до скалистия път към къщи. Като завих по него, вече бе тъмно като в рог и се налагаше да вървя много внимателно. Така че постепенно сълзите ми изсъхнаха и когато прекрачих прага на дома, дори успях да се усмихна накриво към майка ми.

— Добре ли прекара, Вики? — попита тя.

— Да — отвърнах аз и се учудих, че мога да звуча толкова правдоподобно.

Не спях добре тази нощ. Или спречкването с Кристоф не ми даваше мира, или бях дълбоко впечатлена от книгата за исландските рибари.

А и онзи странен надпис от пещерата отново се появи в съзнанието ми и внесе безпокойство в душата ми.

Вечерта, преди да тръгна към бар „Игрите“, си сложих на врата медальона, и когато през нощта отново се събудих от шумовете, идващи откъм морето, неволно посегнах към него. Отново ми се стори, че излъчва необичайна топлина. Седнах в леглото и погледнах към прозореца. Луната светеше, а морето бе тъмно и спокойно. Днес явно рибарските лодки не бяха излезли. Въпреки това обаче чувах викове и писъци и нещо подобно на бебешки плач.

Разтръсках глава, за да изгоня гласовете, но не успях. Нищо не се получи и като притиснах длани към ушите си. Гласовете продължаваха да ехтят с еднаква сила и все по-често.

Объркана слязох от леглото, за да проверя дали прозорецът случайно не е останал отворен, но си беше плътно затворен. В такъв случай виковете или поне бебешкият плач нямаше как да се чуват вътре. Дори и плисъкът на вълните не се долавяше зад двойните стъкла.

Все още размишлявах над този внушаващ страх феномен, когато видях между скалите да се приближават бели светлинки. Душите на удавените?

Не, казах си аз, но цялата настръхнах. Само това оставаше! Моля ви, за днес не желая повече никакви призраци!

Но просто не можех да откъсна поглед от скалите и накрая ги видях. Жена в бяла дреха. Беше коленичила точно под къщата в скалите върху малка издатина на рифа. Какво ли правеше там посред нощ? Любопитството ми бе така силно, че без да се замисля, отворих прозореца и се провесих навън. Странното виене и хленчене се усили, но пък най-сетне успях да видя какво прави жената. Переше. Посред нощ переше в едно от малките водни басейнчета, които морето оставяше всеки път между скалите при отлив.

Сам по себе си този факт бе така невероятен и обезпокоителен, че сърцето ми лудо заби. В един момент ми се стори, че от изумление просто може и да спре.

Защото колкото повече переше жената, толкова по-тъмна ставаше водата. Погледът ми падна върху сръчните ѝ ръце и в студената светлина на луната видях, че това е... кръв.

Панически затворих прозореца, закачих дори допълнителната верижка и дръпнах завесата, след което, разтърсена в дъното на душата си, се заклатушках към леглото. Трепереща се вмъкнах под завивките и твърдо реших, ако оттук нататък вечер ми се прииска да чета, това в никакъв случай да не бъде книгата за исландските рибари.

Сърцераздирателната любовна авантюра между Ян и Гауд явно разстройваше нежните струни на нервната ми система и аз страдах заедно с Гауд значително повече, отколкото можеше да понесе един „здравословен“ сън.

Как по друг начин можех да обясня халюцинациите си? Беше съвсем ясно, че имах такива. В тази връзка изведнъж се сетих за една

легенда от Бретан, според която появата на жена, перяща кърваво пране на плажа, е лошо знамение и знак за приближаваща смърт.

С треперещи пръсти посегнах към топлия медальон на врата си и ужасно уплашена се помолих на добрия Господ да ме закриля.

Кристоф не се появи на другия ден. Също като Ян, който след сладострастното си усукване около другите жени на следващия ден заобикаля Гауд, и Кристоф стоя далеч от мен, вероятно поради гузна съвест. Не беше чак толкова пиян, че да не схване как тази вечер нещо между нас се пропука. Дори и споменът за нашата детска любов да беше само наполовина от това, което той твърдеше, пак би трябвало да разбере защо се отдръпнах.

Но вместо да почука на вратата ми с открадната роза в ръка и да ме помоли за прошка, той е предпочел да иде някъде да се напуши и въобще не се яви. Дали пък не се надява, че с времето върху отвратителното му държание ще изникне трева? Мъже!

Sorry seems to be the hardest word...

Бях доста умърлушена, когато в неделя тръгнахме с мама към Сен Лорен, където трябваше да се състои най-големият празник в областта, наречен „прошка“. Провеждаше се традиционно в памет на загиналите или изчезналите в морето моряци, корените му бяха от времето на исландските рибари. Дълга процесия отиваше до морето, където се хвърляше статуя на Дева Мария, за да се измоли благословията на девицата и закрилата ѝ за мореплавателите.

Спомних си, че и по-рано сме посещавали този празник и че за нас бе нещо като панаир. Но след като вече знаех за тежкия живот на исландските моряци, сега всичко това придобиваше за мен ново значение.

Преди да влезем в църквата, за да присъстваме на службата, с майка ми се поразходихме на слънце из заобикалящото я гробище.

Пътечките бяха посипани със светъл чакъл и минаваха съвсем прави и без никакви завой покрай частично запуснатите гробове. Целият църковен двор бе обграден с каменна ограда, по която бяха закачени мраморни паметни плочи. Част от надписите им бяха изхабени от суровия морски въздух, а пък друга бе останала скрита под виещия се нагоре бръшлян.

Почти навсякъде се четеше *perdu en mer peri en mer*, което означава безследно изчезнал в морето, потънал, загинал, удавен.

Имената показваха, че много често се е случвало почти всички мъже в едно семейство да намерят смъртта си в морето. Бащи, синове, братя, заедно на един и същи кораб, но имаше и случаи да са разделени от много години и да са се намирали на различни кораби. Все пак по-често се е случвало да изчезнат едновременно, когато корабът потъва с всички на борда, и това се е случвало обикновено в далечните морски води край Исландия, както в романа за Ян и Гауд. Неприятно чувство ме обзе, докато гледах надписите, усещах се като отчаяната Гауд, която прочита в параклиса имената на младите мъртъвци, като в същото време продължава да се надява на щастливото завръщане на отдавна изчезналия кораб с любимия ѝ Ян.

Изчезнал в морето в областта до Северния фиорд...

Дали очакването ѝ е напразно? Дали някой ураган няма да потопи Ян и гордия му кораб в ледените води край Исландия? Не е ли по-добре да изтичам до нас и да продължа да чета?

— Вики, какво се размечта? — Майка ми ме докосна плахо по рамото. — Хайде, ела да влезем в църквата!

Последвах я като в транс, носейки вътре в себе си тъгата на Гауд, която ме беше обзела така непосредствено и истински при вида на стената на траура.

Църквата не беше голяма. Над входната врата имаше дъгообразен свод с фигури, разказващи за прогонването от Рая и други библейски истории.

Както повечето църкви в областта и тази беше в романски стил, състоеше се от дълго тяло и напречна част. Вътре помещението беше облагородено през Ренесанса с дърворезбован иконостас и разкошни дървени пейки. Великолепен олтар в три части и издигнат нависоко амвон са били добавени по времето на барока. Там заставаха свещеникът и говореше на бретонски към своето паство.

В църквата също имаше множество дървени модели на кораби, както и безброй места за оставяне на дарения за скърбящите членове от семействата на загиналите моряци. Там те са отправяли своите молби и са палили хиляди свещи за Мария, закрилницата на моретата, или пък са оставяли даровете си, когато молбите им са били чути и мъжете им са се завърнали щастливо у дома.

Проповедта вече бе завършила и тъкмо започваше ритуалът „прошка“, съпроводен от пеенето на хората в църквата. Процесията се

предвождаше от свещеника и от олтарника, които размахваха блестящи месингови съдове с тамян, закачени на дълги верижки. След тях оставаше следа от тънък дим и се носеше упойващ аромат. Подире им се нареждаха четирима мъже в черни бретонски носии и широкополи шапки. На раменете си те носеха издяланата от дърво и пъстро боядисана статуя на Мадона. Следваха ги вдовиците от района, също облечени в черно, на главите с традиционните високи, бели муселинови шапки — предимно много стари жени с набръчкани лица и ръце, с които държаха венец от рози. После вървеше Организацията на старите моряци, в чиито редици бе и дядото на Кристоф — с униформа и обилно окичени гърди с различни отличия.

В пътя си до морето процесията се придружаваше и от група млади мъже. Свиреха на традиционни бретонски инструменти и пееха бретонски хорали, както и бретонския национален химн *Bro Gozh Ma Zadou*, при чието изпълнение всяко дете наоколо почваше да подсвирква.

Когато стигнаха до кея, качиха статуята на Дева Мария на лодка и я избутаха няколко метра навътре в морето. На това място свещеникът отново започна да говори, а застаналите около него хора заедно запяха поредния хорал.

Тъй като всичко това бе на бретонски, за съжаление аз нищо не можах да разбера.

— Какво казва? — попитах майка ми.

— Нямам представа — поклати глава тя — на бретонски е. Но мисля, че се молят Дева Мария да закриля рибарите и мореплавателите.

— Да, имат нужда от тази закрила. Все още — добавих аз.

Процесията тръгна обратно към църквата, но ние с мама останахме на брега. По протежението на крайбрежната стена „Старите моряци“ и жените им бяха издигнали множество палатки, където се продаваха различни предмети на художествените занаяти или пък сладки. По плажа бяха наредени маси и столове, а на големи скари се печеха скумрии. Мама купи за всяка от нас по риба, салатата и парче топъл хляб. Седнахме между местните и се посветихме на вкусната храна. Въпреки че досега винаги предпочитах рибешки филенца и

отбягвах да ям цяла риба с гръбнака и всичките ѝ костици, този път усилието си заслужаваше. Наистина бе много вкусно. Обаче пък се задавих с една хапка. Но това не беше заради някоя костица, а заради... Кристоф.

Изведнъж го видях да стои зад възрастна двойка в народна носия. Всъщност беше си съвсем ясно, че ще дойде тук на този празник „прошка“ заедно с баба си и дядо си, но въпреки това се смутих, когато така внезапно се появи.

Той също ме забеляза и въпреки че склоних поглед към полуизядената си риба, той се приближи към нас.

Поздрави учтиво майка ми и нагло се настани до мен на пейката, като че ли никога не сме се карали.

— Хубаво е, че си дошла тук — рече той. — Харесва ли ти скумрията? Трябва някой път да опиташ сама да уловиш някоя. Идват на големи ята в залива и се ловят много лесно с въдица от крайбрежната стена. Улов от пет до осем риби не е никаква рядкост.

Погледнах го лукаво с премежен поглед и се направих, че съм страшно концентрирана върху отделянето на костиците от месото.

— Имаш ли желание? С удоволствие ще ти покажа как става, а освен това имам и втора въдица...

Не изпитвах кой знае какво огромно желание, но някак си ми беше трудно да се сърдя на този Казанова с искрящите сини очи и нахалната усмивка в крайчетата на устните му. Изпитвах същото, което изпитваше и Гауд към нейния Ян. И въпреки че не можех да забравя поведението му в бар „Игрите“, накрая кимнах утвърдително.

— Би ли могъл да кажеш със сигурност кога там отново ще се заблуди някое ято риби?

Положих приборите си в чинията, знак, че съм привършила с храненето.

Кристоф веднага хвана ръката ми и стана.

— Ела с нас на плажа — помоли той. — Слънцето днес грее много силно. Трябва да му се насладим.

Бях готова да откажа, но мама ме изпревари и каза:

— Да, отивайте сега. След това ще има танци, така че сигурно ще ви се иска да сте тук.

— Ами ти? — обърнах се аз към мама в последен отчаян опит да се измъкна от тази афера. — Какво ще правиш толкова дълго време

самичка?

— Ще намеря с какво да се забавлявам — засмя се тя. — На щанда за керамика видях някои хубави неща...

О, не, щом майка ми видеше нещо от глина, нищо не можеше да я удържи да не купува. Беше ходила на курсове по грънчарство и щом срещнеше грънчар, започваше дълъг професионален разговор, който можеше да продължи безкрайно.

Добре, поне нямаше да имам гузна съвест, ако я оставя сама.

Отливът точно бе достигнал до най-далечната си точка и водата бе почнала да се връща в почти изсъхналият залив. Погледнах към малкия скален остров с големия бял кръст отгоре, който бе малко преди брега. С удоволствие бих се разходила до там. Но имаше единствен път, по който можеше да се мине само при отлив, той се образувал в пясъците като речно корито от оттичащата се вода. Не беше препоръчително да се върви извън него, тъй като човек можеше да затъне в страничните пясъци или пък просто да се изгуби и да остане откъснат от сушата. В летните месеци тук често могат да се видят хеликоптери, които търсят лекомислени туристи, заседнали някъде с децата си из пясъка.

Въпреки това погледнах с копнеж към белия кръст на острова.

И погледът ми внезапно попадна на някакво прилично на сянка движение в подножието на почти три метра от високия кръст. Присвих очи, за да виждам по-добре. Помогна. Сега вече разпознах очертанията на облечена в черно и забулена жена. Подпираше се на цокъла на кръста и бе отправила взор навътре в морето. Веднага се сетих за Гауд — Гауд до Кръста на вдовиците, гледа към „Леополдине“, кораба на нейния любим.

Но Гауд отдавна бе умряла, ако изобщо е живяла някога, а не е само рожба на фантазията на писателя Лоти.

Тогава коя беше тази жена? И какво правеше там на острова? Пътят към сушата вече бе покрит с вода, така че връщането бе невъзможно.

Дали пък не е някоя от възрастните жени, участвали в процесията, не е отишла до острова, без да си дава сметка, че времето лети и няма да ѝ е възможно да се върне?

Трябваше да я посоча на Кристоф.

— Кристоф — казах аз — на острова има някой. Една жена... — и посочих към кръста.

Кристоф сложи длан на челото и погледна към острова. Кръстът се отличаваше бял и искрящ на фона на синьото небе. На хоризонта се събираха няколко облачета и образуваха странни фигури.

— Къде? Къде е тя? — попита той. — Не мога да открия никого.

— Съвсем до кръста — казах аз. — Жена в черна рокля и було — обясних аз, защото все още я виждах съвсем ясно.

Кристоф продължи да се взира мълчаливо. След това се обърна към мен:

— Не виждам нищо. Сигурна ли си, че не е някакъв мираж?

— Мираж? — ядосах се аз. — Защо да е мираж? Тя продължава да си стои там. Съвсем ясно се вижда.

Сякаш обаче имаше някаква магия. В момента, в който изрекох изречението и жената изчезна. Дали не беше отишла зад кръста? Тогава съвсем скоро щеше отново да се появи. Или Кристоф имаше право? Може би беше само халюцинация, а в действителност там нямаше никой?

Сигурно съм изглеждала много объркана, защото Кристоф сложи нежно ръка на рамото ми.

— Това е Кръстът на вдовиците на исландските рибари — каза меко той. — Не си първата, на която ѝ се струва, че вижда там чакаща жена. Фантазията се възбужда. Както хората от областта около Паймпол продължават да вярват, че виждат Гауд, така и тук непрестанно се измислят легенди за нещастни млади вдовици, чиито мъже са изчезнали в морето и които напразно все още чакат завръщането им, като самите те са се превърнали в неспокойни духове.

След тези думи вече бях напълно сигурно, че сетивата са ми изиграли шега. Романът бе развълнувал силно сърцето ми, така че не беше никак чудно да имам видения. Но все пак...

— Ще дойдеш ли някой път с мен на острова? — попитах аз.

— Ако се осмелиш да минеш с мен по Дяволския път, защо не? — засмя се Кристоф.

— Разбира се, че ще се осмеля. Защо не? — отвърнах с твърд глас. — Просто трябва да внимаваме за часовете на приливите и отливите и няма никаква опасност.

Водата изпълни залива твърде бързо, така че ние се върнахме на кея. Майка ми беше потънала в разговор до един щанд за глинени съдове, който бе разположен до дупка в стената на оградата на мрачно изглеждаща селска къща.

— Това тук е от прилива през пролетта — обясни ми мама. — Имало е големи щети. Крайбрежната алея на Сен Лорен била залята и големи участъци от нея били откъснати и потънали в морето.

— Да, трябва да е било доста тежко — кимна Кристоф. — Части от оградата на къщата на баба и дядо също са пострадали. Цялата градина била залята с вода и разбира се, мазето. Овцете и козите дни наред не са можели да се приберат в оборите си, а тъй като през февруари навън е било доста студено, баба и дядо са ги прибрали в голямото антре на къщата.

— Сигурно е било много весело — разсмях се аз.

— И аз с удоволствие бих присъствал на тази сцена — съгласи се Кристоф. — Блеещи овце и кози в така добре обзаведената къща със сигурност е било доста смешно. Но баба и дядо не са били така впечатлени.

Казвайки това, Кристоф се заоглежда с търсец поглед.

— Но къде пропаднаха и двамата? Обещах на баба да следя дядо да не пие много. Дано вече да не е прекалено късно.

Не разбрах добре защо на такъв ден възрастният господин да не може малко да си пийне, но щом Кристоф така смяташе...

Открихме дядото до една от палатките на „Старите моряци“. Носът му бе доволно зачервен и се забелязваше отдалеч. Явно стабилно бе обръщал чашите.

Приблжихме се до него, аз го поздравих много учтиво, а той ми отправи изключително строг поглед. След което каза с изключително нелюбезен тон и заплашителен глас:

— Това лице е немска шпионка! Арестувайте я!

Забелязах как Кристоф пребледня и усетих, че и на мен кръвта ми се дръпва от лицето. В същото време вътрешният ми глас се опита да ме успокои: *Той е пиян и не знае какво говори...*

Въпреки това се почувствах като улучена от гръм, а пък и Кристоф не се чувстваше по-различно.

За късмет майка ми ни бе видяла и идваше сияеща към нас, носеше в ръка новата си придобивка, — прекрасна, синя керамична

купа.

— Вижте какво купих — извика тя отдалече. — Не е ли прекрасна?

Междувременно пристигна и бабата на Кристоф, която задърпа мъжа си, ругаейки.

— Хванах те! Какво си мислиш, че можеш да ми се изплъзнеш ли? Пфу, как вониш! Колко си изпил? Признай, че пак не си мислил за черния си дроб!

Стресната наблюдавах двамината как се отдалечават. После трябваше да се обърна към майка ми и да се възхитя на купата.

— Най-добре ще е веднага да ида до колата и да я оставя там — рече тя и аз веднага се съгласих с нея.

— Да, не можеш да мъкнеш това тежко нещо цял ден с теб. Все пак този празник по правило продължава до среднощ.

Обаче се оказа, че страшно много се заблуждавам, що се отнася до продължителността на празника.

Музиката вече бе засвирила за танци и няколко двойки се въртяха върху специално построените на кея площадки. Изведнъж обаче се изви силен вятър.

Незабелязано от празнуващите хора в небето се бяха събрали облаци и сега към нас се приближаваше плътен, тъмен фронт. С него идваше и ураганен вятър, който със силни удари разпенваше морето. Когато стигна до брега и до празнуващите хора с невероятна мощ подхвана палатките и пейките и ги завъртя нагоре из въздуха.

Тутакси настъпи безподобен хаос. Възрастните жени хванаха с две ръце шапките си и изумени гледаха след отлетелите предмети, над които така дълго бяха работили. Из небето се разнесоха и хиляди пощенски картички, без марки, ненаписани и още далеч от изпращане, още повече по никакъв начин с тази въздушна поща, която сега ги подхващаше. Всички, които бяха в състояние да задържат нещо, се втурнаха да дърпат палатките, но при огромната мощ на бурята това се оказа безполезно. Само след няколко минути из въздуха летяха парцали от тях, някои бяха проснати на земята с пречупени или извадени от земята колчета. Керамичните изделия на щанда скоро станаха на парченца, а младата продавачка гледаше купчината отломки и горко плачеше, докато вятърът бушуваше из косата ѝ. След това заваля. Дъждът падаше на едри капки и съвсем скоро всички, които се

опитваха с нещо да помогнат, бяха мокри до кости. Неколцина полицаи, както и няколко млади мъже се опитваха да сложат ред в хаоса, но не можеха да се похвалят с успех. Малки деца, млади и възрастни жени тичаха насам-натам, викайки истерично, а пък старите мъже, които бяха изгубили всякаква ориентация, само се пречкаха на опитващите се да помогнат.

Кристоф откри баба си и дядо си и ги повлече към колата. На паркинга, слава Богу, намерих майка ми, която била изненадана от бурята точно в момента, в който слагала керамичната купа в багажника.

— Можем ли с нещо да помогнем? — извика тя срещу вятъра, докато оглеждаше бъркотията на мястото за празнуване.

Кристоф поклати глава. Косата му бе залепнала за челото. Така трябва да е изглеждал и Ян, когато се е борил с вятъра в ледения океан. Завладя ме силното желание да го прегърна и да го целуна, но когато погледите ни се срещнаха, се почувствах сякаш уловена на местопрестъпление и се извърнах.

В края на краищата, аз все още очаквах от него извинение за невъзможното си поведение в бар „Игрите“. Не трябваше да си мисли, че случаят е забравен. Освен това ми дължеше обяснение и за избухването на дядо си.

— Ще откарам баба и дядо — извика той към мен. — Ще се видим по-късно.

Извърнах се към майка ми, която се опитваше със сетни сили да задържи вратата отворена срещу вятъра.

— Влизай вътре! — изкрещя тя и още преди да успее да извикам някакъв отговор към Кристоф, вече ме бе натикала вътре.

В момента, в който палеше колата, се сетих за кучето.

— Емори — изкрещях паникьосана. — Къде е кучето?

Мама прекъсна изведнъж движенията си и моторът секна с ужасен шум.

— О, по дяволите! — каза тя и ме погледна виновно. — Съвсем го бях забравила.

Но преди напълно да превъртим от ужас, между барабанящите по колата капки дъжд се чу и познато дращение по дясната врата.

Тъй като през прозореца не виждах нищо, блъснах вратата с все сила. Няколко секунди по-късно върху мен се качи мокър вързоп

козина. Емори. Бррр!

Божичко, ако можех да го изцедея, цялата кола вътре до седалките щеше да се напълни с вода, помислих си аз. Избутах мокрото куче долу в краката си и си закопчах колана.

— Тръгвай! — казах на мама и се подготвих за най-ужасното пътуване.

Колко хубаво, че в къщата ни имаше две бани.

На кучето му бе необходимо само няколко пъти да разтръска тяло и вече отново беше наред. Ние обаче първо трябваше да се измъкнем от мокрите си дрехи и да си вземем гореща вана, защото бяхме премръзнали. Най-добре с пяна с аромат на ванилия. Все пак няхмахме намерение да прекараме остатъка от ваканцията в леглото с настилка.

Съблякох се и свалих и верижката с медальона. О, колко прекрасно бе, когато топлата вода и пяната обвиха измръзналото ми тяло.

След банята двете с мама, завити само с хавлиите, се настанихме на фотьойлите пред камината, наляхме си горещ боровинков чай и похапнахме традиционен бретонски сладкиш, който се прави с много яйца и масло и който аз ужасно обичах.

Емори легна съвсем близо до огъня. Изглежда, че не се чувстваше съвсем добре във влажната си козина. Мирише съвсем като „мокро куче“. Но в топлата стая със сигурност щеше скоро да изсъхне.

— Как така от съвсем безоблачно небе изведнъж може да се извие толкова силна буря? — попитах аз изумена и добавих с въздишка. — И да развали хубавия празник!

Майка ми също нямаше обяснение, затова решихме да изчакаме утрешното издание на местния вестник, където сигурно щяха да се занимават подробно със събитието.

Взех книжката си за исландските рибари и отново потънах в любовната история на Ян и Гауд с надеждата, че двамата скоро пак ще се съберат.

А пък дълбоко в себе си се надявах, че същото ще се случи с мен и с Кристоф.

Като че ли прочела мислите ми, мама изведнъж ме попита с мек глас:

— Влюбена ли си в него?

— Влюбена? Аз? В кого? — почнах да пелтеча объркано.

— Ами в този така добре изглеждащ Кристоф. Не играеше ли с него и преди пет години?

Да играя с него беше хубаво. Спомних си как направихме голям аквариум в едно скално басейнче и когато привършихме, се поздравихме с бутилка ябълково вино. Бяхме го измъкнали тайно от мазето на дядото на Кристоф.

Усетих как главата ми пламва. Боже мой, мислех си аз, той ме беше целунал. Тогава. Още тогава ме беше целунал! Съвсем леко, едва доловимо докосване на устните му до моите, но все пак това си беше целувка.

Сетих се дори и за думите, които тогава ми каза: „Сега вече си моя жена, детска царица, и нито бурята, нито морето ще могат някога да ни разделят.“

Дивата природа сигурно няма да може да го стори, мислех си аз, но дали някакво тъмно минало не хвърля сянката си върху нашите сегашни дни?

— Мамо? — започнах аз колебливо, гледайки играещите огънчета в камината. — Какво са сторили германците на бретанците?

Майка ми остави книгата си и изслуша разказа ми за избухването на дядото на Кристоф.

— И аз не знам нищо конкретно — рече тя замислено и леко смутено. — И на мен ми се струва, че възрастният господин е бил под влиянието на алкохола. Не го приемай лично. Нали знаеш онзи грозен бункер на Западния плаж. Ужасна останка от окупацията на Бретан от германските войски. Нацистка Германия се е опитала да изгради на този бряг защитна линия срещу Англия. Мисля, че свободолюбивите бретанци не са могли да приемат тази ситуация. Така че е било въпрос на чест немските окупатори да бъдат изгонени от страната или пък там, където не е било възможно, да им се правят саботажи. Нелегалното съпротивително движение е имало навсякъде свои членове и поддръжници.

— Смяташ ли, че дядото на Кристоф е бил... е бил член на тази организация?

— Откъде да знам? — сви рамене мама. — Питай Кристоф, когато пак се срещнете.

Ще го направя, но кога ли ще е следващият път? И, въпреки че още не ми се беше извинил за държането си в бар „Игрите“, се надявах да се видим възможно най-скоро.

украшение от пясъка, само за да го намеря — да се натъкна на него след толкова много десетилетия и да чуя историята, скрита зад него.

Запалих лампата и смъкнах медальона от врата си. Отново го заразглеждах и размишлявах откъде ли може да се отвори. Много исках да узная какво се крие вътре в него. Ако е принадлежал на момиче, може би вътре има снимка на любимия ѝ, ако пък е висял на врата на майка, сигурно крие къдриците на бебето ѝ...

За съжаление и днес не можах да задоволя любопитството си, затова оставих медальона и верижката на нощното си шкафче и пак угасих светлината.

Но шумът на бурята ме държеше будна, така че през главата ми отново протекоха всички така забележителни събития, които ми се бяха случили през последните дни.

Не ми даваше мира надписът в пещерата. Твърдо реших да заведем там мама и да ѝ го покажа. Най-добре ще е, ако това стане утре сутринта, ако дотогава бурята утихне. Дали имаше връзка между отворената от дядо Пиер страница от книгата за исландските рибари и издяланото в скалата? Но за какво ли събитие трябваше да напомня датата?

Свих се под одеялото си и натъжена си спомних за странното поведение на дядото на Кристоф на празника „прошка“. Наистина ли дълбоко в душата си таеше толкова много злоба срещу германците? В предните години не бях забелязала нищо такова. Дали е бил в онази организация, за която говореше мама? Бил ли е в съпротивителното движение, действало срещу окупаторите? Това би обяснило всичко. Но как му дойде на ума, че съм била немска шпионка? Че какво имаше тук за шпиониране? И защо получи пристъп на кашлица, когато споменах датата 6 юли 1943 г.? Да не би да съм го уплашила с нещо? Какво може да се е случило на този ден, освен дето баща ми за първи път е прогледнал към света? При това в Германия, а не в Бретан.

Усмяхнах се, защото едва ли раждането на баща ми може да бъде причина за това странно поведение на дядото на Кристоф. Ами че то в никакъв случай не е такова ужасяващо събитие. Освен това е невъзможно да има нещо общо с дядото на Кристоф.

Всичко това е така заплетено, помислих си аз и се почувствах безпомощна да го разгадая. Твърде много въпроси и твърде малко

смислени отговори! Все още дълбоко смутена, но изтощена, най-накрая успях да се унеса в сън.

По някое време през нощта отново се събудих. Дали от тишината или от студа? Или и от двете.

Бученето на бурята бе утихнало, а над залива под светлината на пълната луна се разстилаше дебел, бял слой мъгла. Като огромно мъртвешко покривало.

Потръпнах и усетих краката си леденостудени. А като погледнах надолу към тях, дъхът ми направо секна.

Стоях точно на ръба на стръмната скала пред къщата на дядо, а пред мен нямаше нищо друго освен призрачно мълчание и черна вода, обгръщаща опасните извивки на скалите. Не!, казах си ужасена. Това не може да бъде! Всичко беше само един кошмар. От паниката просто се вкочаних. Не бях способна да помръдна нито крак, нито ръка. Само едно грешно движение, една невнимателна стъпка и щях да полетя надолу в пропастта.

Но как така? Как така стоях тук на ръба на скалата, вместо да си лежа в леглото? В сънно състояние ли съм дошла тук? Какъв ужас! Само от тази мисъл ме полазиха тръпки, защото бях слушала за хора, които излизат по пълнолуние да се разхождат по покривите, обаче ако някой подвикне, се подхлъзват, падат и си чупят врата. Колко лесно всичко това можеше да се случи и с мен! Но как така? Как така? Никога досега в живота ми не ми се беше случвало нещо подобно. Какво разбърка така душата ми, че загубих контрол над подсъзнанието си и започнах да върша неща, за които нямах никакво обяснение защо точно ги правя? Какво търсех тук в тази ужасна нощ на смъртоносния край на скалата? Защо се излагах на подобна опасност? Какво ме бе накарало да се измъкна от топлото си и сигурно легло?

Влажната студенина проникваше през тънката ми нощница. Мъглата почна да се вдига и като че ли посегна с дългите си, призрачни ръце към сушата и ме докосна. Потръпнах. Краката ми се разтрепериха неконтролируемо и колкото и да се опитвах, не можех да ги удържа.

Трябваше да се махна оттук. Ако продължавам да стоя, в един момент няма да мога изобщо да владя тялото си и просто ще тупна в пропастта.

Сякаш привлечен с магическа сила, погледът ми се извърна към луната, която натрапчиво светеше над залива. Тя ли бе в дъното на тази животозастрашаваща нощна разходка? Колко зловещо светеше бледият ѝ диск! Със студена, бяла светлина, която в пътя си до мен някак странно се превръщаше в тоновете от хорала на днешната процесия.

След това ги видях. Отначало само като видение, смътно, после все по-ясно. Катереха се по скалата, която се спускаше черна надолу в краката ми. Отначало един по един, после се наредиха в плътна редица един зад друг, като че ли излезли от стара и похабена от времето фреска с избелели бои. Бяха към стотина фигури. Диво, безумно хоро. Благородници, момичета, селяни и рибари, мъже и жени, деца и старци, бедни и богати... безкрайна редица, идваща някъде от открито море, водена от Анку, или както тука наричат смъртта.

Лутаща се между живота и смъртта, кръвта във вените ми сякаш спря да тече. Като вкаменена стоях на края на скалата и наблюдавах този лудешки спектакъл, разиграващ се пред очите ми.

Накрая, под мъчителните звуци на музика, излизаща сякаш от гайда, страховитите участници в мъртвешкия танц стигнаха до ивицата мъгла над залива и потънаха в нея. Само един млад мъж и една млада жена, които стояха най-отзад на редицата хванати за ръце, като че за момент замръзнаха, и аз успях да ги видя като през бинокъл — големи и ясни. Младият мъж съвсем ясно приличаше на непознатия моряк, когото вече няколко пъти срещях и който така поразително наподобяваше баща ми. На врата на момичето проблясваше малко лъскаво бижу — моят медальон!

Секунда по-късно и двамата вече бяха изчезнали.

Призрачната музика спря и от мъглата изпълзя страхотна тишина, от която чак ушите да те заболят.

Като че мъглата бе засмукала всичко живо наоколо. Тълпата, която танцуваше с Анку, музикантите, звуците и шумовете.

Не остана нищо друго, освен оловната тишина. Мъртвешки студ.

Облак застана пред луната и я закри за миг. Сякаш нещо изведнъж се пречупи и кръвта се върна във вените ми, с едно-единствено отчаяно движение отскочих назад. Паднах в бодливата жълтуга и твърдите трънаци, които безмилостно издраха ръцете и краката ми.

Когато стенеща дойдох на себе си, видях, че лежа само на метър от ръба на пропастта. Разхълцах се ужасена, тъй като шокът все още не си беше тръгнал от крайниците ми. Малко по-късно усетих сълзите на облекчението да мокрят лицето ми. Намирах се на сигурно място.

На сутринта, след като се събудих, не можех да разбера дали нощното ми преживяване е било истина или само един много реалистичен сън. Тогава обаче видях издраните места по ръцете и краката ми. Ужасът от това откритие веднага се предаде на крайниците, които пак се вкамениха. Не можеше да бъде! Наистина ли насън съм излязла навън и съм се изложила на смъртна опасност? А как съм се върнала обратно в леглото си?

Изумена разглеждах кървавата линия от одраскано на ръката си. Трябва да е от жълтугата, в която се хвърлих в паниката си.

Леко замаяна отидох в банята и си взех студен душ, за да проясня, доколкото е възможно, главата си. После реших на закуска да разкажа всичко на майка ми. Сама едва ли ще се справя с всичко това, най-много напълно да превъртя.

Взех със себе си медальона и го поставих до чинията.

След първите глътки от прекрасния чай жизнените ми сили сякаш се възвърнаха и почнах донякъде отново да се чувствам окей. И което беше най-важното, обикновено критично настроеният ми мозък почна да възвръща предишните си способности.

— Мамо — почнах аз, когато майка ми също седна до масата, — вярваш ли, че може да има предмети, които могат да измъкват истории от забравата и да ги разказват?

Майка ми се усмихна.

— Имаш предвид книгите ли? Например тази за исландските моряци ли? Изглежда доста те е впечатлила.

Така си беше, но думата ми не беше за нея.

— Не, не книгите. При тях всичко е ясно. Имам предвид съвсем прости предмети, като например този медальон. Смяташ ли, че той носи някаква история, която държи непременно да ми разкаже?

Майка ми ме погледна, като че ли бях изперкала, но не можех да й се сърдя. Въпреки това тя се помъчи да се отнесе сериозно към мен.

— Разбира се, че старите украшения носят със себе си някаква история — рече тя най-накрая. — Има безброй разкази, в които с някое бижу, диамант например, се преплитат съвсем необичайни човешки съдби. Често във връзка с нещастни събития.

Тя взе в ръка медальона и го загледа изпитателно.

— Ако можем да го отворим, със сигурност ще научим повече за собственичката му.

— Мислиш ли, че тя просто го е загубила на плажа?

Мама веднага разбра накъде бия.

— Най-вероятно. Няма никакви доказателства, че е била удавница.

Събуди ме... съживи ме...

Мълчаливо дъвчех кроасана си. Беше много мило от страна на майка ми, дето искаше да ми внуши, че собственичката на медальона не е станала жертва на някакъв нещастен случай. Но след преживяното през последната нощ нямаше как да ѝ повярвам. Така че ѝ разказах всичко.

Беше ужасена, а и когато видя следите от одрасканото по ръцете и краката ми, изведнъж страшно се напрегна. За нея вече бе съвсем ясно, че в съня си съм ходила някъде. Въображението ѝ рисуваше преживелиците ми във все по-черни тонове и тя просто примираше при мисълта какво е могло да ми се случи, ако съдбата не ме бе опазила от падане в пропастта.

— Пълнолунието! — повтаряше тя. — Само от пълнолунието ще е. Казват, че луната имала тайна сила, която може да окаже такова въздействие върху по-чувствителните хора. Това си е някакъв вид транс.

Кимнах утвърдително, защото точно така го бях приела и аз.

— Забележително — рекох, — по-рано никога не съм имала проблеми с луната. Мислиш ли, че могат да се вземат мерки срещу сомнамбулството? Не искам още веднъж да изживея подобно нещо.

— И аз не искам — съгласи се майка ми. — Тази вечер при всички случаи ще спиш при мен. Внимателно ще затворим и заключим всички врати и прозорци.

Погледнах я с голямо безпокойство.

— Имаш ли някакви специални планове? — попита тя.

Погледнах през прозореца към облачното небе и все още обвития в мъгла залив.

— Не, никакви. При това лошо време ще продължа да чета за исландските рибари.

— А не искаш ли да отидем някъде на разходка? С колата?

— Къде?

— Навътре към селата. Да посетим няколко църкви с историческо значение, да видим мегалитите, а след това можем да похапнем нещо вкусно в селска странноприемница...

Защо пък не, предложението звучеше привлекателно. А пък по време на пътуването със сигурност ще се удаде възможност да говорим и за другите необичайни явления, които така объркват душата ми, откакто сме пристигнали тук.

Майка ми подкара спортната си кола по междуградското шосе в посока на Морлекс. Скоро стигнахме до скрити в една полянка долмени, съоръжение от каменната ера, представляващо ритуален гроб, както и друг вид гроб, над който стоеше само един огромен камък и който целият бе обрасъл в бръшлян.

— Наистина е страхотна загадка как хората от каменната ера с техните примитивни сечива са влачили тези огромни каменни блокове и са ги подреждали един върху друг — учуди се майка ми.

Вървахме между камъните и накрая седнахме върху долмените, откъдето ни се откри прекрасна гледка към тихия пясъчен залив.

Събрах букетче полски камбанки за вазичката в колата, след което тръгнахме към селската гостилница, където ядохме пиле с бяла ряпа, а за десерт си поръчахме прекрасен ябълков сладкиш, който представляваше торта, покрита със съвсем тънки резени ябълка.

На връщане мама спря до един менхир, продълговат камък, свързан с култа към мъртвите — висок към два метра и половина колос от културата на мегалитите. Монасите от намиращия се наблизко манастир бяха поставили на върха му кръст и го бяха украсили с различни християнски символи.

— Най-вероятно така са искали да умилостивят древните богове — рече мама. — Ще издържиш ли заедно с мен да посетиш една малка църквица, която принадлежи към манастира? — попита тя. — Тя е с

огромно културно-историческо значение. Или за днес ти дойде твърде много?

Знаех, че майка ми много обича да разглежда старите църкви, и за да не ѝ разваля удоволствието, кимнах утвърдително.

— Но след това спираме — помолих я аз. — В края на краищата сме на почивка, и ти също! Малко да се пообразоваме, е хубаво, но да се отбием в някое кафе на плажа, където може да се яде сладолед, също не е за пропускане.

— Уговорихме се — засмя се майка ми. — Първо църквата, след това сладолед.

Оказа се, че това е само параклис, състоящ се от едно-единствено продълговато помещение. Заобленият свод бе твърде висок. Друга забележителност, освен украсения с икони олтар, бе една стенопис, направена в стила на античните фрески, която се извисяваше на три метра нагоре.

Когато я разгледах по-внимателно, изведнъж застинах, защото цялата картина изобразяваше... мъртвешки танц!

Първоначално бях съвсем шокирана, но след това си помислих, че сигурно това е пръстът на съдбата, че след злоещото изживяване през последната нощ майка ми ме доведе точно в този параклис, въпреки че, за да я пощадя, не ѝ бях споменала нищичко за мъртвешкия танц.

И така, започнах да разглеждам изображението с огромен интерес и любопитство.

Стенописът беше пострадал от времето и на места боята беше избледняла, но това по никакъв начин не попречи на страхотното въздействие.

Усетих, че напълно се връщам към нощното си преживяване, когато наблюдавах фигурите, подредени една след друга в редица, начело на която бе Смъртта. Държаха се за ръце и навсякъде между двама живи хора се бе наредил и по един ужасяващ скелет.

Потърсих с поглед края на процесията и когато го открих, почувствах как кръвта се дръпна от лицето ми. Там стояха те, единствените, които не бяха разделени от човешки кости, и се държаха ръка за ръка! Двамата влюбени, така, както ги бях видяла малко преди да изчезнат в мъглата. Лицата им изглеждаха различно, но всичко останало бе като в последната страховита нощ.

Смутена, аз седнах на една от тесните църковни пейки.

Майка ми, която досега бе разглеждала издялана от дърво група фигури, почти в естествена големина, разположена близо до олтара и изобразяваща полагагането на Христос в гроба, се приближи до мен.

— Не ти ли е добре? — попита тя загрижена. — Изглеждаш бледа.

— Така и се чувствам — отвърнах тихо аз. — Мислиш ли, че порано съм идвала на това място?

— Сигурно — кимна тя. — Дядо ти Пиер често идваше тук, за да търси мотиви за скулптурните си групи. Убедена съм, че те е взимал със себе си. Защо питаш?

— Ами само така — първо опитах да отклоня разговора, но после реших да разкажа на майка ми за нощното си преживяване.

— И в края на това злоецо шествие — завърших разказа си аз — хванати за ръка вървяха двама влюбени, също както тук това е изобразено на стенописа... а знаеш ли, кое е най-забележителното?

— Кое? — погледна ме майка ми въпросително.

— Мъжът приличаше на татко, когато още е бил млад, а пък на врата на момичето висеше медальонът, който аз намерих на плажа...

На това място майка ми се засмя смутено. Не ѝ стигаше разказът за мъртвешкия танц, ами сега се намесваше и нашата семейна история, това сякаш ѝ идваше в повече.

— Хайде да излезем навън на слънце — рече тя, само за да спечели време. — Нека не смущаваме спокойствието на Божия дом с нашия разговор.

Навън седнахме на пейка, сложена пред параклиса точно между две големи, цъфнали хортензии.

— Това, което сега ми разказа, те тревожи много, нали? — попита мама съчувствено.

— Първо сомнамбулството — кимнах аз — и после тези ужасни... не знам как да ги нарека... видения... халюцинации... знаеш, какво имам предвид.

Мама се засмя разбиращо, въпреки че едва ли можеше да има и бегла представа, какво толкова ме уплаши и ужаси последната нощ.

Но нищо не я спря веднага да почне да анализира странните неща, които ме бяха сполетели.

— Сигурна съм, че това е било някакво видение, сън, вид сетивна измама, процес, който се е отключил вследствие на сомнамбулството ти. А пък лунната светлина и мъглата са оказали допълнително въздействие.

Обяснението ѝ обаче не ме задоволи.

— Но аз видях съвсем конкретни фигури, които до последния детайл си приличат с тези от стенописа в параклиса. Момите, търговците, старецът... като че ли миналата нощ същата картина беше оживяла. Дори някои от лицата имаха съвсем същите черти като тези на фреските, а пък на тия места, където боята е избледняла...

— Точно това доказва теорията ми, че става дума за сетивна измама — прекъсна ме мама. — Мъглата и луната са придали призрачен вид на гледката, между скалите са се получили сенки, които са скрили реалните контури и във фантазията ти всичко това се е свързало със старите спомени за мъртвешкия танц...

— А двамата влюбени?

— Най-вероятно картината с тях двамата те е впечатлила още като дете, а сега към това се е прибавила и книгата, която четеш. Искам да кажа — историята за Гауд и Ян от „Исландски рибари“... Убедена съм, че всичко тръгва от романа, който явно много те вълнува. — Майка ми ме погледна замислено. — Най-вероятно и паметните табели в Сен Лорен, както и бурята в края на празника „Прошка“ са си казали думата.

Хм, като нищо майка ми можеше и да има право. Досега не бях чела толкова жива и правдоподобна книга, а пък историята за суровия живот на исландските рибари и откритието, че действително почти всички семейства от околността са изгубили бащи и синове в морето, дълбоко ме беше развълнувала.

— Какво ще кажеш за медальона на врата на младата жена? Как може да се обясни това?

— Със съвсем неволно преплитане на различни разсъждения. — Майка ми не даваше по никакъв начин да бъде отклонена от тезата си и да допусне вярата в призраците да я завладее. — Това само подкрепя убеждението ми, че подсъзнанието се опира безразборно и напълно случайно на частици от спомените ни от миналото, след което ги свързва с неща, които активно ни занимават днес и сега. — Тя се усмихна и веднага подплати думите си с пример. — Не ти ли се е

случвало например пред контролно по математика да сънуваш някакъв прекрасен сън, в който без никакви причини внезапно да се появи учителят ти по математика...

Разсмях се, защото такива сънища действително често ме спохождаха.

— Искаш да кажеш, че медальонът няма нищо общо с двамата влюбени ли? И само защото съм си мислила за него, съм го вкарала в това... в това видение?

— Точно така — рече майка ми с облекчение, защото явно вече давах знаци, че разбирам какво ми обяснява. — След като го намери в пясъка, той занимаваше мислите също толкова, колкото и любовната история между Ян и Гауд в книгата ти. А пък във фантазията си си запазила впечатленията от мъртвешкия танц, който си видяла в миналото и така в съзнанието ти всичко това се е оплело в едно.

Звучеше правдоподобно. Но ми изглеждаше ужасно странно на какви премятания само е способен човешкият мозък.

— Значи според теб случващото се с мен има своето логично обяснение, така ли? И няма причина да се съмнявам, че почвам да губя разсъдъка си?

Мама сложи ръката си върху бедрото ми. Искаше й се да ме успокои.

— Единственото, което ме тревожи, е нощната ти разходка в сънно състояние. Но се надявам да е единичен случай, предизвикан от силното ти вътрешно напрежение и благоприятстван от пълнолунието. Във всеки случай тази нощ ще внимавам много и ще те пазя. — Майка ми ми хвърли мила усмивка. — Но недей да четеш повече от ония драматични страници!

— Добре — опитах се и аз по-леко да приема ситуацията, — но тогава ще трябва да се приспя със Сънчо, а не с книгата.

След като изядохме сладоледа, ние се върнахме в Льо Ро. Слънцето вече бе отишло дълбоко на запад и на мен ми се прииска да се поразходя с кучето. Емори явно също бясно го желаше, тъй като преди това бе стоял няколко часа сам вкъщи. Мама обаче предпочете да си полегне на терасата, затова аз тръгнах без нея.

Долу на пътя се натъкнах на Кристоф.

Беше постлал хавлиената си кърпа между скалите, така че от мястото си да държи под око пътя. Беше ми ясно, че най-вероятно цял

ден ме е чакал. Във всеки случай хукна към мен в мига, в който ме зърна. И се спъна в кучето, което скочи в краката му, размахвайки весело опашка.

— Къде се губи цял ден? — попита той с обвиняваща нотка в гласа. Но не исках да се заяждам, затова реагирах подчертано весело.

— С майка ми си направихме чудесна разходка. Сутринта времето беше доста мрачно, затова си казахме, че най-доброто, което можем да направим, е да се отдадем на малко култура и хубаво ядене.

— Но от обяд нататък слънцето се показа — продължи той все още с обида в гласа, защото най-вероятно се чувстваше пренебрегнат от мен. — Всички отидоха на плажа.

Това и сама виждах. Плажът наистина беше препълнен.

— Не искаш ли да поплуваме? — попита той с надежда.

— Може би малко по-късно — поклатих глава аз, — когато дойде приливът. Сега предпочитам да отида с кучето към скалите. Няма как да го взема със себе си на плажа, там има много хора.

— Ще имаш ли нещо против, ако те придружа?

Разбира се, че нямах. Какво трябваше да ме спре? Да не би най-после да се е сетил, че е необходимо да се извини за невъзможното си поведение в бар „Игрите“?

Изведнъж той заговори точно за същото.

— Ти си тръгна прекалено бързо — оня ден... не ти ли хареса в бар „Игрите“?

— Що... хареса ми... — отвърнах аз леко разсеяно, защото не исках да го прекъсна и да му попреча да намери подходящите думи. — Беше наистина съвсем приятно... но...

— Какво но?

Млъкнах. Беше ми непосилно направо да си кажа какво ме беше смутило, без да изглеждам като някоя ревнива коза. Затова почувствах тотално облекчение, когато той изведнъж и на един дъх започна да произнася мъдрото си признание.

— Аз се държах лошо. Това ли искаше да кажеш?

Най-после улучи в десетката.

— Беше пийнал малко повече бира и... значи аз... ах — почнах да плета езика аз, — а може би просто причината е в това, че твоите приятели са по-възрастни от мен... а и момичетата също...

Кристоф ме погледна по неговия си нахален, но в същото време невероятно шармантен начин. Сините му очи блеснаха лукаво.

— Не искаш да кажеш, че си ме ревнувала, нали, Вики?

Не, разбира се, че не! Защо е нужно да съм ревнива, когато момчето на мечтите ми цяла нощ флиртува с останалите мацки?

Сигурно тази мисъл ме е накарала да погледна доста кисело някъде встрани, защото Кристоф веднага придоби виновен вид.

Съвсем спонтанно обви ръката си около мен и ме привлече плътно до себе си. Започна нежно да гали косите ми и изрази искреното си съжаление с прекрасния си плътен и мек глас:

— Вики, наистина се извинявам. Но аз отдавна познавам тия момичета и ние просто така си се закачаме. Но това не означава абсолютно нищо. Между другото това са приятелките на Клод и Натрие и мисля, че не вярваш, че ще посегна към годениците на моите приятели.

— Годеници? — попитах аз изумена.

— Ами да, те са си толкова близки, че все едно са сгодени!

Засмях се. О, небеса, каква радост!

— Наистина съм щастлива — казах аз напълно откровено. — Мислех си, че ги сваляш и честно казано, започнах да се чувствам доста отвратителна.

— Що за глупости! А защо си се почувствала отвратителна?

Кристоф махна ръката си от мен и леко ме отблъсна от себе си. След което ме изгледа от горе до долу. О, Боже, доста неприятна ситуация! Усетих, как лицето ми пламва. Все пак успях да попитам със заекване:

— Не ти ли изглеждам... въъ... не ти ли се струвам... някак... въъ... недоразвита?

Олеле, едва ли можех да се държа по по-глупашки начин. Явно това лято напълно превъртах. Ако не виждах духове и не се излагах пред местните селяни, то тогава намирах начин да се държа ужасно пред най-добре изглеждащото момче на света. Действително едва ли можеше да има по-тъпа ситуация.

Както можеше да се очаква, Кристоф се разсмя гръмогласно. Едновременно с това ме хвана за ръката и ме издърпа към една от скалите.

— Ела — рече той все още смеейки се. — Веднага ще ти отговоря по най-подходящия начин!

И докато разбере какво става, той хвана лицето ми с двете си ръце и нежно и влюбено го покри със страстни и топли целувки.

Когато устните му най-накрая стигнаха до моите, аз му позволих да целува и тях, отдавайки се с пълно доверие на нежността му. Както Гауд в края на краищата намира Ян, така и аз тръгнах подир тайния си копнеж.

Усетих как мечтанията на някогашната „детска царица“ по хубавото момче почват да се превръщат в голямо, прекрасно чувство, което хората наричат любов. Ние се увихме един около друг и потънали в целувките си, напълно забравихме за околния свят.

Докато изведнъж една доста нахална куча муцуна не се провря помежду ни. Изглежда, че Емори бе разбрал прегръдките ни като някоя нова игра, в която непременно искаше и той да участва. Във всеки случай енергично заблiza босите ми крака.

— Марш! Престани, гъделичкаш ме — изписках аз, когато грапавият му и студен език стигна до ухото ми. — Изчезвай! Пфу!

Дойдохме на себе си и прогонихме кучето. След още една дълга целувка вече се изправихме и последвахме Емори, който скачаше по скалите.

Някак съвсем случайно, тичайки напред, кучето ни отведе близо до пещерата в скалите.

— Ще влезем ли? — попитах аз.

— Щом искаш да продължим със старата традиция на селската младеж! — ухили се хитро Кристоф. — Нямам нищо против още малко да те поцелувам.

Отклоних го с усмивка, тъй като искаше на секундата да започнем с целуването. Вместо това казах:

— Ела! — задърпах го аз след себе си. — Искам да ти покажа нещо. Навярно можеш да се досетиш какво.

6. СЛЕДИ ОТ СМУТНО ВРЕМЕ

Според старовремския обичай младоженците трябваше да се отправят към трикорабната църква, която обаче се намираше някъде на края на бретонския свят... но се оказа, че е невъзможно да се стигне до нея... Ян, който заедно с Гауд бе отишъл най-напред, първи се извърна заради пръските морска пяна... всичко изглеждаше така, сякаш е дошъл да представи жена си на морето. Но морето погледна към младоженците с намръщено лице.

Пиер Лоти,
„Исландски рибари“

Двамата с Кристоф вървахме предпазливо по хлъзгавия каменен под и стигнахме до средата на пещерата. Спрях пред скалата с надписа. Тъй като в момента върху ѝ не падаше нито един слънчев лъч, не беше лесно да намеря буквите. Най-вероятно, ако и преди нямаше светлина, просто щях да подмина надписа, така се беше слял той с камъка. Само полираната му повърхност го отличаваше от останалата част на скалата.

— Това ли е надписът, за който попита дядо ми? — попита Кристоф, веднага свързвайки двете неща.

— Да, това е. Продължавам да се питам какво ли може да означава. За какво трябва да напомня тази дата?

Кристоф сви рамене.

— Смяташ ли, че е свързано с войната? Дядо ти изглеждаше така... така смутен и объркан, когато го заговорих.

— Смутен? Искаш да кажеш, че заради това е получил пристъпа от кашлица ли? Това все още нищо не означава. Напоследък той често

гълта дим от лулата си и се задавя. Защото забравя отново да го духне навън. От възрастта е.

Въпреки че не му повярвах съвсем, се опитах да намеря някакво друго обяснение за надписа.

— Все пак този надпис трябва да напомня за нещо — казах аз малко на инат. — И това нещо се е случило на 6 юли 1943 г. Какво според теб може да е то, ако не е свързано с войната?

Кристоф поглади с ръка полираните места върху скалата.

— Може би тогава някой тук се е удавил — каза замислено той. — Някой, който е влязъл в пещерата при отлив и е бил затиснат тук от прилива? Някой, който не се е оправял с часовете и с нивото на водата?

Погледнах го учудена. Това беше простичко, но убедително предположение. Не би било трудно и сама да се досетя.

— Възможно е било и да са били повече хора — разшири Кристоф разсъжденията си. — Нищо чудно и да е имало деца или младежи от селото... а пък родителите са поискали да се издяла надписа за спомен и предупреждение към другите...

Аз също спуснах ръката си по надписа и отново камъкът не ми се стори студен, а напротив — топъл, като че ли излъчваше някаква неясна енергия, която възприемах като жива топлина.

— Чудно, колко е топъл надписът — казах аз спонтанно — при тая студена и влажна пещера. — Естествено, че си мислех, че и Кристоф при пипането усеща същото като мен.

— Топъл ли? — попита ме той учуден и сложи ръката си върху моята. Дланта му беше много студена.

— Единственото, което тук е топло, си ти!

Усетих, че много му се искаше пак да ме целуне. Но пък мястото не ми изглеждаше никак уютно. Докато не разбях какво точно се е случило тук, непрекъснато щях да съм подвластна на някакво неприятно усещане и нямаше да мога истински да се насладя на нежността му. Мисълта, че преди време тук най-вероятно са загинали други влюбени двойки, не беше никак радостна.

Затова настоях да напуснем неприветливото място.

— Дали не можем да разберем доколко теорията ти отговаря на действителността? — попитах, когато стигнахме до изхода. — Ако се е случило подобно нещастие, хората от селото трябва да знаят за него. Поне най-възрастните.

В същото време си помислих, че ако бях майка и знаех, че някога в тази пещера са се удавили деца, то тогава бих предупредила децата си да не ходят там.

Попитах се дали пък брат ми не е знаел нещо за това, но си отговорих, че едва ли надписът му е говорил нещо, иначе не би измислил така безсрамно онази ужасяваща история за призрачния скелет на морския разбойник, а щеше да ме плаши, разказвайки ми за нещастиято, което действително се е случило тук.

— Ще питам баба и дядо — обеща Кристоф още веднъж, когато вече се сбогувахме в началото на пътя към нас. — Ако дядо ми не иска нищо да каже, то баба със сигурност ще ме осведоми.

Надявах се да е така и наистина много ми се щеше Кристоф да успее да разбере истината.

— Ще дойдеш ли по-късно в бар „Игрите“? — попита той на раздяла, но аз махнах отрицателно.

— Не — рекох аз и в подкрепа на думите си широко се прозинах. — Днес не мога повече. Снощи спях много лошо и съм зверски уморена.

— Но вече не ме ревнуваш, нали? Надявам се всичко вече да е окей.

— Да, всичко е окей.

Още веднъж се целунахме дълго и сладко, след което аз се затичах, следвана от Емори, нагоре по пътя към къщи. Чувствах се щастлива и освободена от огромно вътрешно напрежение.

След разговора с Кристоф ми се струваше, че е съвсем сигурно, надписът в пещерата да е свързан с някое местно събитие. Най-вероятно това да е нещастен случай, както той го описа. Случай, който съвсем случайно да съвпада с рождената дата на баща ми.

Слава Богу, мислех си, всичко това няма нищо общо с моя татко!

Попрочетох още няколко страници от „Исландски рибари“ и се зарадвах, че и при Гауд нещата отиват към добро. Ян най-после й призна любовта си, освен това двамата дори се ожениха, още преди кораба му, който се казваше „Леополдине“, да отпътува към Исландия.

След това се сгуших до майка ми на голямото легло и бях съвсем сигурна, че тази нощ няма да изживея нищо страховито.

На сутринта ми се щеше да се отблагодаря на мама за грижите ѝ и затова се измъкнах от леглото, още докато тя спеше.

Придружена от Емо, се отправих към селото, минавайки през леката сутрешна мъгла, която галеше кожата ми с хладната си свежест. Искях да напазарувам франзела и кроасани.

Мадам Мишел, собственичката на фурната, бе пълничка и добродушна жена на неопределена възраст, която обичаше да си побъбри с всеки от клиентите си. От което често се случваше в най-натоварените часове, точно когато се вадеха пресните хлябове и сладкиши, пред продавачницата ѝ да се натрупа опашка. Но пък тя не искаше да назначава още персонал и обслужваше фурната само с мъжа си.

— Няма никаква сметка — обясни тя веднъж на майка ми. — Магазинчето може да храни двама души и нито човек повече. Ако през лятото ги нямаше туристите, отдавна да сме фалирали. Няколкото души местни клиенти са твърде малко и освен това напоследък се научиха да ядат онзи отвратителен нарязан американски хляб от супермаркета.

И аз не можех да схвана защо местните ядяха американския хляб. Прясна франзела е прекрасен френски домашно приготвен мармалад или пък течен шоколад беше нещо далеч по-вкусно.

Днес навалицата пред фурната на мадам Мишел вече се беше разотишла и затова, след като си взех покупките, се престаших да я питам дали тук не се е случило някакво нещастие, заради което да е направен надписът в пещерата.

Тя точно слагаше кроасаните в пликче, когато чу въпроса ми. Сви рамене и изтърва пликчето с рогчетата, то падна на тезгяха и рогчетата се разпиляха по него.

Нервно посегна към друго пликче и го напълни с кроасаните. През цялото време не спираше да мърмори:

— Хм, значи така, докато си се катерила по скалите и си открила пещерата? Не бива да влизаш там. Опасно място е...

Това и сама го знаех.

— Но какво се е случило там? — попитах повторно. — За какво трябва да напомня този надпис на камъка? Някакъв нещастен случай ли?

Събра горния край на пликчето и в това време видях ръцете ѝ — кокалчета на пръстите ѝ бяха побелели.

— Нещастен случай... — продължаваше да си мърмори тя, след което се обърна към мен — огромно, ужасно нещастие...

Замълча за момент, после ми подаде през тезгяха франзелата и кроасаните. Взе парите и отиде до касата.

— Страхотно нещастие, черен ден за селото ни... тежка вина... — жената ми подаде рестото. — Забрави за това, малката. Нека всичко си остане в мълчание. Вече никой тук не иска да си спомня за това. Било, каквото било. Никой няма да може да възкреси умрелите.

Иначе приветливата ѝ и весела физиономия сега сякаш се беше свила и изглеждаше невъзможно да продължа да я разпитвам. Затова си прибрах покупките и реших да си опитам късмета при мадам и мосю Рюфле, може би те ще ми кажат нещо повече за огромното нещастие. Най-вероятно е имало доста жертви и хората от Льо Ро продължават да страдат при появата на спомена за събитието.

По обратния път още веднъж извиках в съзнанието си думите на жената на пекаря.

Тя бе споменала *умрели, огромно нещастие, черен ден за селото и тежка вина...*

Мама вече бе приготвила кафе и какао и дори бе запалила огъня в камината. В стаята бе топло и уютно и сутрешният хлад по никакъв начин не можеше да ни попречи.

Захапа един от вкусните кроасани, но тъй като мрачните думи на мадам Мишел продължаваха да ме занимават, имах нужда да споделя преживяването си с някого и затова разказах на майка ми за тайнствения надпис.

Отначало тя също доста се смути, след като чу, че издълбаната там дата съвпада с рождения ден на баща ми, не само денят и месецът, но и годината, в която той за първи път се е появил на белия свят. Дълбоко замислена тя посегна към чашата с кафе.

— Невероятно съвпадение — рече тя най-накрая. — Но такива неща се случват. Например философите, които обясняват света с така наречена теория на хаоса, биха го намерили за нещо напълно нормално. В един свят, където всичко може да се обясни чрез случайностите, все повече се натъкваме на подобни съвпадения, които на пръв поглед би трябвало да носят някакви значения, но в

действителност нямат такива. Не фактите сами по себе си са значими, а интерпретацията им, която правят наблюдателите.

Трудно ми беше да следя мисълта ѝ. Теория на хаоса, значение на фактите, интерпретацията им, правена от наблюдателите... всичко това ми звучеше страшно сложно.

— Би ли могла още веднъж да ми обясниш какво искаш да кажеш? — попитах я аз. — Всичко това ми звучи крайно научно.

— Имаш право — засмя се майка ми. — Аз така просто си приказвах, повече си го обяснявах на себе си, отколкото на теб.

Тя отпи от кафето и се зае да ми разясни разсъжденията си по-просто и ясно:

— Надписът в пещерата най-вероятно е оставен, за да напомня за някакво нещастно събитие. Това вече го разбра със сигурност и е нормално да искаш да узнаеш какво е събитието. Но може би то нямаше да те интересува толкова много, ако съвсем случайно не се бе разиграло точно на този ден, който за теб има съвсем друго значение. Ако там не беше рождената дата на баща ти, а някоя съвсем друга, тогава никога не би свързала баща си с това събитие и то не би било от такава важност за теб, не повече от който и да е надпис на някоя случайна надгробна плоча. Виждаш, че всеки предмет става важен за определен човек, само когато човекът го свърже с нещо познато от собствения си живот.

Въпреки че този път донякъде успях да следя мисълта на мама, не можех да се съглася с всичко, което тя казваше.

— Да, ясно е, че тази дата има за мен определено значение, но също така вече знам, че тя няма нищо общо с татко и въпреки това искам да узная какво се е случило на нея — казах аз и погледнах въпросително към майка ми. — Нима теб не те интересува същото?

— Ами, да... интересува ме... — отвърна тя колебливо. — Но ако датата предизвиква у хората от селото тъжни спомени, аз не бих искала да ги събуждам, само и само да си задоволя любопитството...

Усетих в гласа ѝ лек укор. Стори ми се, че иска да ми каже, че заради моето любопитство бихме могли да накърним добрите си съседски отношения, които поддържахме с хората от селото.

— Предположението ви, че няколко деца, които са играли в пещерата или пък младежи, отишли там, за да се скрият от чуждите погледи, са били погълнати от прилива и са се удавили във водите му,

звучи доста логично. Ако това наистина се е случило, смъртта на тия деца и младежи със сигурност и до днес предизвиква неприятни спомени у местните, още повече че най-вероятно доста семейства са изгубили близките си.

Майка ми очевидно имаше право, но все пак нещо в теорията ѝ ме смущаваше. Не знаех какво точно, но някак ми изглеждаше прекалено равна и нагласена. С нея по никакъв начин не можех да си обясня буйната реакция на дядото на Кристоф по време на празника. Какво пък толкова е имало да се шпионира, ако става дума за смъртта на деца или на младежи? Освен това за чия вина спомена жената на пекаря?

Имах чувството, че нещастieto се държеше в тайна и поради тази причина зад него би трябвало да има нещо повече от просто някакъв инцидент. Даже и трагедията да е била огромна, всеки би говорил, би споделял мъката си и би бил благодарен, ако намери съчувствие у слушателите си. Тук обаче никой не искаше да говори, а предпочиташе да покрие с мълчание случилото се и най-вероятно вече години наред бе все така.

Защо ставаше така? Какво се криеше зад мълчанието? Дали това не беше някое престъпление, което хората се страхуваха да извадят на светло?

— По-добре не рови повече — рече майка ми замислено. — Разбирам, че си обзета от желание за откривателство, но се опасявам, че не си заслужава. Живеем тук в мир с околните. Нека миналото си остане минало.

Отидох в стаята си и взех в ръка медальона. Сложих го на врата си. Отново усетих топлина по кожата си.

„Събуди ме — прошепна непознат глас. — Спаси ме от съня на забравата.“

Теорията на мама не беше вярна.

Докоснах медальона и почувствах топлина, усетих живинка, които мъртвите предмети едва ли излъчват. Надписът в скалата също не беше студен и безжизнен. Тези предмети не оживяват чрез мен, не, самите те криеха нещо, което напираше да излезе навън и може би в мен бяха открили само медиум, който щеше да им помогне да го направят.

Явно някъде в мен се свързваха нишките на напълно отделни събития и се питах дали между онзи тайнствен непознат моряк, медальона и надписа все пак нямаше връзка.

Не е ли възможно загиналите на 6 юли 1943 г. в пещерата да не са били деца или младежи?

И дали това не е хладният гроб на двама влюбени?

Навън мъглата все още не се бе вдигнала и беше мрачно и студено. Затова с мама решихме, че за да си разведрим настроението, е добре да идем да се почерпим с по една палачинка при Рюфле.

Ядеше ми се нещо солено и си поръчах отново специалитета на заведението със запържена сланинка, салатата и яйца на очи.

Мосю Рюфле днес се оказа много разговорлив, така че аз пренебрегнах всички предупрежденията на майка ми и го попитах за значението на надписа в пещерата.

Реакцията му беше същата като на жената на пекаря, което накара майка ми да се почувства крайно неудобно.

— Няма нужда... няма нужда... да отговаряте каквото и да било — намеси се веднага тя, когато забеляза, че цялата учтивост на секундата изчезна от лицето на мосю Рюфле и около устните му се появи мрачна бръчка, която иначе дори не се забелязваше. — Младите хора понякога са доста по-любопитни, отколкото е позволено, а пък ние напълно ви разбираме, ако за вас тази тема представлява рана, която не искате да разчовърквате...

За миг той се взря мълчаливо в майка ми. След това взе кърпата за съдове, която бе метната на ръката му и разсеяно почна да бърше съседната маса.

— Това беше грешка... — каза той. — Ужасна грешка. Която донесе смъртта на невинни хора. Не можем да я забравим, но нямаме друг изход. Вината на баща ни не бива да се стоварва върху внуците им.

И той ме погледна ужасно сериозно.

— Малка германска госпожице, остави селото да живее в мир. Твоите сънародници също не са безгрешни.

За майка ми това бе знак, че разговорът е приключил. Тя стана и отиде до бара, за да плати на мадам Рюфле.

Тъй като тя не бе чула нищо от предишния разговор, обсипа майка ми с „ах“ и „ох“, както и с най-новите клюки от околността, което пък ни позволи в края на краищата спокойно да си изядем палачинките и с усмивка да се сбогуваме.

— Май не трябваше да отварям дума за надписа — казах виновно аз.

— Така е, не биваше. Струва ми се, че преди това ти го казах съвсем ясно. Не искам заради нещо, останало далеч в миналото, да накърняваш приятелските ни отношения, които сме изградили с хората тук в продължение на десетилетия. Дядо Пиер е живял заедно с тях и със сигурност знае какво се е случило на времето. Твърде възможно е самият той да е издялал надписа. Все едно по чия поръчка. Ако това е било някакво престъпление, както ти подозираш, той не би приел за него да се мълчи.

Тук мама вече наистина би трябвало да е права, затова реших повече да не разпитвам възрастните хора от селото какво означава надписът в пещерата.

Но Кристоф!

Той пристигна следобед, за да ме вземе и предложи да излезем с лодка в морето. Имаше своя собствена, която бе вързана на западния кей. Междувременно слънцето бе разгонило мъглата, така че аз се зарадвах на морската разходка.

Развързахме лодката и я изтеглихме от пясъка към морето. Щом усетихме, че водата под кила вече е достатъчно, Кристоф вдигна платната и лекият бриз, който идваше откъм сушата, ни понесе по вълните.

Плавахме така, докато стигнахме безветрен залив, където Кристоф остави лодката да се люшка свободно, прибра част от платната и отпусна въженцата, така че почти стояхме на едно място. В момента, в който усети ръцете си свободни, той ме пое в тях и започна нежно да ме гали.

— Толкова съм щастлив, че отново си при мен, моя детска царице — рече той с цялата си любов. — Какво прави през всичките тия години, когато аз тук напразно те чаках?

Засмях се.

— Стоях като принцеса Рапунцел в една висока кула и оставих косата си да расте дълга, дълга...

— Така трябва да е било — каза той, явно разбирайки намека ми. — И както в приказката през това време си се превърнала от малко момиченце в хубава млада жена.

Думите му ужасно ме смутиха, затова веднага опитах да сменя темата. А нищо друго не ми лежеше така на сърцето, както да му разкажа за най-новите си разследвания.

Но изглежда, че това не му допадна много, със сигурност би предпочел да продължим да се гушкаме. Затова реагира някак остро.

— Изглежда, че става дума за стара история, за която никой вече не иска да си спомня. Във всеки случай баба ми и дядо ми предпочетоха да не отварят дума. Може би трябва да се откажем от по-нататъшни проучвания.

— Никак ли не те гризе любопитството? — попитах разочаровано аз. — Не искаш ли да разбереш кой е загинал там? Може би са били някои влюбени?

— Влюбени? — той ме погледна учуден. — Как пък ти хрумна това?

Тъй като ме попита директно, нямаше как, трябваше да му разкажа как съм стигнала до това си предположение. Споменах за медальона и за непознатия моряк.

Той взе медальона в ръка, разгледа го и после пак го пусна да се скрие зад деколтето на фланелката ми. Възможно е тези подробности да са го пообъркали.

— Много романтично предположение — рече той накрая. — Но ми се струва, че навързваш поредица от случайни събития, които може и да нямат връзка помежду си.

Почувствах разочарование. Поне от него се надявах да получа подкрепа за романтичното си предположение.

— Окей — казах аз малко сърдито. — И това ще разбере. — Сякаш напук на Кристоф добавих — Утре ще отида до Сент Брюк и ще разгледам в архива на местния вестник дали няма свидетелства, оставени от съвременници на събитието. Може пък и да има нещо за трагедията, случила се в деня, когато се е родил баща ми.

Сега обаче Кристоф ме погледна напълно изумен:

— На рождения ден на твоя баща?

Обясних му как стоят нещата, но вместо да ме разбере по-добре, той рече:

— Ето, сама виждаш, че случайността свързва в едно събития, които нямат абсолютно нищо общо. Баща ти е роден в Германия в деня, в който тук се е разиграла някаква трагедия, това е. Какво общо има това днес с него и с теб? Ако по едно и също време на някой южен остров от дървото падне кокосов орех, а в Европа стане земетресение, не означава, че едното е предизвикало другото.

Сравнението му ме разсмя, но мисълта, че трябва действително да разгледам архива на вестника, здраво се закрепил в главата ми.

— Ще дойдеш ли с мен? — попитах го малко по-късно, когато се зае отново да слага платната. — Ще дойдеш ли с мен да разгледаме старите вестници?

— Щом искаш... — рече той, докато управляваше лодката.

Това съгласие беше всичко, което ми трябваше.

— Ще помоля мама да ни даде колата. Кара ли ти се спортен модел?

Той ме погледна радостно. Явно, че щом му се отваряше такава възможност, би ме придружил навсякъде. Така че се уговорихме.

Мама обаче не беше така възторжена, като я помолих за колата, но след като сто пъти я уверих, че Кристоф има осемнайсет години и разбира се, че притежава шофьорска книжка, най-после благородно се съгласи да отпусне на бъдещия си зет любимата си кола.

От своя страна пък Кристоф си въобрази какво ли не и на другата сутрин, когато дойде да ме вземе, носеше за майка ми голям букет от хортензии. Откъде ли ги беше откраднал?

Но при толкова много внимание майка ми просто загуби ума и думата и със светещи от радост очи тикна в ръката му ключа за колата.

— Пожелавам ви много хубав ден, деца — изрече тя и виждах, че е безкрайно щастлива, че най-после нещо бе отвлякло мислите ми от пещерата и мрачните събития там. Разходка с млад мъж, най-вероятно си казваше тя, ще ме накара да забравя потискащото настроение.

„Само да знаеше!“ — помислих си аз.

Кристоф също не изглеждаше обладан от мисълта в един така прекрасен ден да кара до Сент Брюк, само за да се свре из прашните стари вестници.

— Нека идем някъде другаде — напираше той. — В Сен ало или...

Мен също ме обзе леко съжаление, че ще пропиля хубавия ден, но държах на принципите си. Първо работата, след това удоволствието. Обаче след това предложих компромисно решение.

— Първо ще отидем да видим архива. Тъй като знаем съвсем точно какво търсим, работата няма да ни отнеме много време. После в зависимост от това колко време ни остава, ще решим какво да правим. Какво ще кажеш?

Кристоф изпъшка.

— Дебела глава си ти — каза той дистанцирано. — Хайде, да бъде както искаш.

Натисна яко газта и отпрашихме по пътя към Сент Брюк.

Всъщност, нещата не станаха така бързо, както си ги представях, защото само за да ни допуснат в архива, трябваше да попълним доста формуляри и да получим най-различни разрешения. Уф, аз пък си мислех, че само при нас системата е така бюрократична.

Проблем се оказа и това, че вестниците и брошурите с обяви от времето на окупацията и Втората световна война се намираха в специално депо. Като източници на исторически сведения те се пазеха особено внимателно.

Най-накрая обаче успяхме и млад мъж ни донесе отнякъде дебел, подвързан том и ни го постави върху масата за четене.

— Тук би трябвало да е всичко, което търсите — каза той, обръщайки се към мен с приятелска усмивка, което предизвика реакция на ревност в Кристоф. Когато обаче мъжът се оттегли и ни остави сами, той въздъхна с облекчение.

Заразгрьсах вестниците с нервно треперещи пръсти, докато стигнах до юли 1943 г. Какво ли ще ни разкрият следващите страници?

Кристоф също бе обзет от любопитство и нетърпение, но когато стигнахме до 6 юли, и двамата се почувствахме безкрайно изненадани. Нищо. Никакво съобщение за каквато и да е трагедия. Но после, ден по-късно, се натъкнахме на черно-бяла снимка и я разгледахме страшно впечатлени.

Нито една от нашите теории не се оказа вярна. Изобщо ни най-малко не сме и подозирали за размерите на това, което действително се е случило.

Ужасена, аз гледах към избелялата снимка, показваща плажа на Дьо Ро. Там един до друг лежаха безброй мъртъвци, наредени в права като конец редица, охранявани от войниците на немския Вермахт.

Изведнъж проумях мълчаливото дистанцирано поведение на селяните, защото това, което се е случило на 6 юли 1943 г., е било не само нещастие, а истинска катастрофа.

Трябваше да мине известно време, докато възстановя способността си да говоря.

— Колко ужасно — прошепнах аз шокирана. — Как е могло да се случи това? Толкова много мъртви?

Кристоф също бе загубил ума и дума.

— Тук — рече той с приглушен глас — ето тук има статия от 7 юли.

После я зачете шокиран:

Сутрешният прилив на 6 юли донесе на брега на Льо Ро телата на множество мъртъвци. Въз основа на документите, които са намерени в дрехите на някои от тях, се предполага, че това са пътници на холандски кораб, който се е заблудил в бурната нощ в залива и се е разбил в някоя от скалите.

Тъй като е възможна идентификация само на част от мъртъвците и за да се предотврати разпространението на епидемия, по заповед на коменданта още вечерта на 6 юли останките от телата на удавените са погребани в масов гроб.

На снимката се виждат войници на германския Вермахт при идентификация на труповете, намиращи се на източния плаж на Льо Ро.

Кристоф замълча. На лицето му бе изписано дълбоко смущение, а аз също преглъщах сълзите си. Никой от нас не беше очаквал точно това.

Гледахме към неясното изображение на снимката и се чувствахме ужасени от размера на трагедията на корабокрушението.

— Наистина ли никой не е оцелял? — попитах с треперещ глас.

— Изглежда, че никой — поклати глава Кристоф.

Той разгъна вестниците няколко дена напред, но не намерихме никакво друго съобщение, освен това от 7 юли.

— Мога да си представя, че след като това е било публикувано, германските окупатори са сложили забрана за следващите новини по случая и най-вероятно затова няма нищо.

Имаше право, защото въпреки че продължихме да разгръщаме страниците още известно време, не открихме нито дума повече за корабокрушението.

Междувременно младият мъж, който ни въведе в архива, се върна.

Зарадва се, като му казахме, че сме намерили това, което сме търсили. Попитахме го дали можем да направим копие на интересуващата ни статия и той с готовност ни помогна.

— Ах — рече той, като видя текста от вестника. — Наистина много тъжна история. В рамките на едно изследване малко се занимавах с нея. Има много слухове за причините за трагедията. Говори се, че са били замесени хора от Съпротивата.

Внезапно Кристоф се разбърза да напускаме архива. Дали пак го обзе ревността или не му харесваше накъде отива разговорът? Дядо му също е бил в организацията на съпротивителното движение.

Но нали хората от Съпротивата са се борили срещу окупаторите? Какво общо биха могли да имат с нещастieto?

Въпроси, само въпроси и всеки нов въпрос носеше след себе си не отговор, а поредния нов въпрос. Омагьосан, затворен кръг. Картината на наредените на плажа мъртъвци така се загнезди в съзнанието ми, че вече не можех да оставя всичко това на историята и да го забравя.

Крачейки мълчаливо до Кристоф, напуснах сградата на архива на вестника.

— Сега какво? — попита Кристоф, като гледаше с трепет към колата на майка ми. — Няма ли да се поразходим още малко?

Сякаш не бях в състояние да мисля за разходка, но тъй като му бях обещала, му предложих да тръгнем в посока към Паймпол, за да му покажа църквата там, в която са се оженили Гауд и Ян.

Идеята ми не му се стори суперска, но я прие, защото можеше да кара с пълна газ по равна и добре построена отсечка от пътя.

В колата извадих фотокопието от вестника и пак се загледах в снимката.

— Какво търси тук холандски пътнически кораб? — зачудих се аз.

— Нямам представа. Може да е бил на път през Роскоф към Англия и да се е отклонил от маршрута си.

— Но това е доста дълго отклонение и то през опасни крайбрежни води. Защо не е тръгнал от Холандия директно към открито море?

Но Кристоф сякаш повече се интересуваше от карането на колата, отколкото от моите разсъждения, което малко ме нервира.

Така че реших, че ще е по-добре вечерта да обсъдя всичко това с майка ми. Поради работата си в университета тя се оправяше свободно с историческите събития и най-вероятно знаеше доста повече от Кристоф.

Прибрах вестника и насочих вниманието си към посещението ни в Паймпол. Тръгнахме по следите на Гауд и Ян и посетихме църквата в Плубазланец, където е било бракосъчетанието им. След това се покатерихме по скалите и така стигнахме до трикорабния параклис, където според древния обичай са отивали младоженците, за да получат благословия. Заради извилата се буря Гауд и Ян не са могли да достигнат дотам, но ние се качихме горе съвсем сухички и след това слязохме пак надолу. До параклиса и надолу отвеждаше съвсем тясна козя пътечка, която се виеше около стръмните скали. И точно както го бе описал Лоти, църквицата се намираше съвсем на външния край на сушата, *на края на бретонския свят*. При буря и ако от морето насам пръскаше пяна от разбиващите се вълни едва ли бих намерила пътя.

Кристоф ме прегърна и на лицето му грееше усмивка, когато най-после усетихме под краката си сигурна почва. За късмет морето не ни показва *намръщеното си лице*.

— Сега вече нищо не може да ни се случи — рече Кристоф с блеснали очи. — Любовта ни е благословена и подпечатана с печат!

Още усещах върху устните си топлата му целувка, с която ме дари пред параклиса и се чувствах така щастлива и на сигурно място, както отдавна не ми се е случвало.

После седнахме в едно от типичните местни заведения на пристанището на Паймпол и си поръчахме по порция риба. В този миг си пожелах денят никога да не свършва.

— Знаеш ли, че съм много влюбен в теб, Вики? — рече Кристоф съвсем непосредствено.

Тъй като благодарение на посещениято в параклиса и моето сърце се бе отворило, аз простичко му отвърнах:

— И аз в теб.

7. СТРАХ И ОПАСНОСТ

Според разбиранията на Ян всичко свършваше със смъртта... той не вярваше в безсмъртието на душата. Помежду си моряците разговаряха в характерния си стил с кратки изречения и то така, като че ли всичко бе ясно на всички. Но въпреки това те изпитваха неясна боязън от призрачни явления, тих ужас от гробищата и невероятно доверие в закрилящата ги сила на свещените и благословените икони...

Пиер Лоти,
„Исландски рибари“

Една стара поговорка казва: „Който сее ветрове, ще жъне бури“. Трябваше да се сетя за нея.

Когато вечерта разказвах на майка ми за статията във вестника, тя беше всичко друго само не и въодушевена. Дори си беше съвсем смръщена, като ми каза:

— Ако само подозирах къде отиваш, нямаше да ти дам колата.

— Би било доста жалко — противоречих ѝ аз и за да я умилостивя, ѝ разказах и за последвалата ни разходка до Паймпол.

Както и очаквах, това ѝ хареса много повече и когато ѝ обяснявах как сме се катерили нагоре, за да стигнем параклиса, тя прие това като истински благослов.

— Това означава, че първата ти любов стои под щастлива звезда — рече тя, намигайки ми.

Засмях се, защото и Кристоф бе убеден в същото. А пък на мен ми се искаше да вярвам, че любовта между Гауд и Ян няма да пострада заради факта че в деня на сватбата си заради излязлата буря не са могли да достигнат до параклиса. Реших преди заспиване да прочета

още малко от книгата, защото изключително силно желяех цялата история между двамата да завърши с щастлив край.

Мама беше стъкнала огън в камината, така че останах още малко във високо кресло.

— Разкажи ми нещо за френската Съпротива — казах аз без никаква връзка.

Майка ми ме погледна удивена.

— По-добре попитай дядото на Кристоф. Доколкото знам, тук в околността той е бил лидер на местната нелегална организация.

Извадих фотокопието на вестникарската статия.

— Можеш ли да си представиш, че Съпротивата е имала нещо общо с потъването на холандския кораб?

Самата аз не вярвах и очаквах от майка ми да потвърди мислите ми. Беше необходимо само да каже, че не би могла да си го представи, че който и да е от това място би могъл да има нещо общо с това огромно нещастие.

Тя обаче не го каза или думите ѝ прозвучаха съвсем отвлечено.

— Вики, наистина нямам много информация за това време, знам само, че по целия окупиран бряг е имало хора от Съпротивата, които са се борили срещу окупаторите.

— Какво означава това по-конкретно? Да не би като по-рано пиратите да са примамвали кораби към скалите и да са ги ограбвали?

Забележката ми или е била прекалено преувеличена или пък е улучила точно в целта.

— Има сведения, според които някои групи от Съпротивата са правили точно това по тукашното крайбрежие. Когато са научавали, че немски кораб минава оттук, през нощта са запалвали огньовете, които да дават фалшиви сигнали и са привличали корабите към скалните рифове.

— Кажи ми, че това не е вярно — скочих като ужилена аз, защото изведнъж предусетих най-лошото.

Но мама само сви рамене и каза:

— Това се е случвало, безсмислено е сега да си затваряме очите. Ти подхвана темата и сега трябва да понесеш и приемеш истината, че във войната и двете страни са използвали всички средства, сред които и лукавството и коварството. Но при натиска от страна на окупационните войски французите са нямали много възможности за

избор. Постави се на мястото на хората тук и кажи ти не би ли се радвала на потъването на някой вражески крайцер.

— Но това не е бил вражески военен кораб, а безобиден пътнически параход, най-вероятно с бегълци от Холандия, които са искали да се спасят от лапите на нацистка Германия!

Бях изключително яростна и майка ми се опитваше малко да смекчи гнева ми.

— Но аз изобщо не съм казала, че участниците в Съпротивата са имали нещо общо точно с този кораб. Те са се интересували от военните кораби и често са били много добре информирани за движението на вражеската флота. Не спомена ли, че във вестникарския текст ставало дума за ураган? Със сигурност той носи вината за потъването на кораба, а не френското съпротивително движение.

Нямах желание да продължавам дискусията по тази тема и затова се оттеглих в стаята си.

Всъщност исках да продължа с четенето на „Исландски рибари“, но внезапно ми дойде наум, че няма да е зле, ако разгледам библиотеката на дядо Пиер. Може би там има някои интересни книги, разказващи за времето на германската окупация.

Когато влязох в библиотеката, погледът ми веднага падна върху огромното писалище на дядо, заемащо централно място в стаята. Ясно е, че ще разгледам пак старите снимки. Първо посегнах към фотографията на баща ми, която при първото ми посещение тук без никаква видима причина падна от бюрото.

Нямаше защо да отричам, между баща ми и тайнственият мъж в моряшки костюм имаше поразителна прилика. Но как така? Не можех да си обясня откъде идваше тя. Бе невъзможно баща ми да има двойник! Или пък да?

С несигурни пръсти върнах обратно сложената в рамка снимка.

После погледът ми се спря на малката черно-бяла снимка, на която се виждаше дядо Пиер като млад в униформата на германския Вермахт да стои на западния плаж на Льо Ро. Как можах да я забравя!

Хрумна ми една твърде дръзка мисъл. Грабнах снимката и изтичах с нея в стаята си. Там нервно извадих фотокопието с вестникарската статия и се заех внимателно да проучвам снимката на нея. Най-после намерих това, което търсех. Между войниците,

заградили частта от плажа, където лежах жертвите на корабкрушението, беше и моят дядо Пиер.

Значи той е присъствал на всичко това.

Този факт обясняваше част от нещата. Например надписът в пещерата. Ако е преживял трагедията така, както аз я преживявам в момента, той не би могъл да я забрави цял живот. Най-вероятно е било така и когато години по-късно се е установил да живее тук, а направил надписа в пещерата като паметник на жертвите, които, както ми бе казано, са били погребани някъде наоколо в масов гроб.

Що се отнася до дядо, хрумването ми звучеше логично. Но все още не можех да си обясня поведението на хората от селото.

И защо ли паметният надпис е скрит в пещера, а не поставен на плажа, където всички могат да го видят и да споменат удавените? Защо има толкова тайнственост за трагедия, за която уж никой няма вина?

Продължавах да въртя всичко това из главата си и през цялото това време не ме напускаше чувството, че все още не знам цялата истина и че някаква страховита тайна чака да бъде разгадана от мен.

Взех снимката на дядо и на жена му и я поставих на нощното си шкафче. Къде ли е била тя в деня на нещастиято? Оказа се, че много бързо сама мога да си отговоря на този въпрос. Ако в същия този ден се е родил баща ми, това означава, че тя е била в някой родилен дом в Германия. Най-вероятно отдавна е била получила отпуск за връщане в родината, бременните жени не са били изпращани на фронта, дори и ако са били медицински сестри.

Неволно докоснах медальона, отворих верижката и го поставих редом до снимката. Струваше ми се доста странно, дето дядо ми се е бил върнал точно на това място, от което едва ли е пазел добри спомени и където са го знаели само като окупатор и враг.

Какво ли го е теглило назад и какво се е случило, та след това е успял да спечели признанието и приятелството на местните хора? Дали не се е дължало изключително само на изкуството му, на гранитните скулптури, в чийто камък са оживявали бретонските митове и традиции? Или има нещо друго, което прави за него това място така важно? Толкова важно, че да не продаде къщата на непознати, а да я завещае на мен?

Загасих светлината и изтощена от всичките си мисли и преживелици бързо заспах.

В съня ми обаче почнаха да се явяват призрачни сцени, бягащи хора, плуващи из водата трупове, огньове по скалите, а между виковете и писъците все по-настойчиво чувах плача на съвсем малко дете, може би дори бебе. Видях дядо си като войник, който в целия този хаос безуспешно се опитваше да спаси нечий човешки живот.

Когато на сутринта се събудих доста измъчена, реших да ида до Кристоф. Искях на всяка цена да разбера какво се е случило тук на времето и каква е ролята на дядо ми. Никой друг не можеше да ми разкаже по-добре от неговия стар приятел и участник в Съпротивата, дядото на Кристоф.

Когато влязох във вътрешния двор на имението, срещу ми се впусна усмихнатият Кристоф.

— Колко хубаво, че идваш да ме вземеш. Искаш ли да идем на плажа и да играем плажен волейбол с останалите?

Отклоних предложението му.

— Нека да е по-късно. Сега ми се ще малко да пореша козите. Може би за награда баба ти да ме покани с вас на обяд. Последния път беше стотвила много вкусно.

Кристоф се засмя и не се ядоса на нахалството ми.

— Последния път обаче бяхме донесли един доста тлъст рак за предястие. Днес не мога да те обслужа по същия начин. Доколкото знам, сега баба ми е сложила гърнето на огъня само с една проста яхнийка.

— О, прекрасно — извиках възторжено аз — страшно обичам!

— Ами тогава се чувствай поканена. За целта няма да е необходимо да решиш козите.

— Но аз с удоволствие ще го направя...

— По-добре ела с мен в стаята ми. Искам да ти покажа нещо.

Оставих козите на козия им живот и се качих с Кристоф в стаята му горе на кулата.

Веднага забелязах, че на бюрото му лежат две дебели книги.

— Измъкнах ги от библиотеката на дядо ми заради теб — рече той съзаклятнически.

Приближих се до бюрото му, за да прочета заглавията.

Едната бе за дейността на съпротивителното движение по време на окупацията, а пък другата за войната на подводниците през Втората световна война.

— За какво ми е книга за войната на подводниците? — попитах учудена.

— И аз не знам съвсем точно — сви рамене Кристоф. — Помислих си само, че се интересуваш от всичко, случило се по онова време.

— Е, не чак от всичко, но бих могла да я погледна. Става ли да си я взема у дома?

Кристоф не изглеждаше въодушевен от въпроса ми.

— Не може ли тук да я разгледаш? Мисля, че дядо ми няма да е доволен, ако изнесеш книгата от къщи.

Разбирах го и затова благодарих на Кристоф за грижата и му обещах още при първия дъждовен ден да дойда при него и да разлистя книгите.

Ако се бях заловила с това веднага, щях да си спестя много главоболия. Обаче аз пренебрегнах гостоприемството на Кристоф и предприех нов опит да разпитам баба му и дядо му за трагедията с потъналия кораб.

Най-вероятно всички добри духове са ме били изоставили в мига, в който след изключително вкусната яхнийка минахме към десерта и аз отново подхванах старата тема.

— В един стар вестник прочетох, че в нощта срещу 6 юли 1943 г. в залива е потънал кораб. Имаше и снимка, на която се виждаха множество трупове, изхвърлени на плажа. На снимката разпознах и дядо, който е охранявал тази част от плажа. Ще ми кажете ли какво точно се е случило тогава?

Още при първите ми думи Кристоф подскочи от стола си. Застана до мен и ме дръпна да стана. В същото време погледна паникьосан към дядо си, който се бе облегнал назад и изглеждаше така, сякаш бе останал без въздух.

— Тя... тя не иска да каже нищо лошо — обърна се той с напрежение в гласа си към дядото. — Тя е само едно любопитно момиче, което иска да узнае нещо повече за собствения си дядо, тя...

Кристоф ме задърпа за ръката, но аз не желяех да го последвам. Не и без да чуя отговора. Този път не.

— Хайде, ставай най-последно — изсъска той, когато усети съпротивата ми.

— Само след като той ми каже какво се е случило тогава и какво общо има цялата история с дядо ми — просъсках и аз.

— А ако само си въобразяваш разни драми? Ако той няма нищо общо?

— Нека да ми го каже...

Караницата ни бе внезапно прекъсната от дрезгавия глас на дядото на Кристоф. Но като че ли той не говореше към нас. Погледът му бе отсъстващ и минаваше над главите ни, след което потъваше някъде в далечното минало, с което така неочаквано го сблъсках и с което той очевидно не можеше да приключи.

— Беше бурна вечер — рече той, сякаш започваше да разказва приказка. Имало веднъж една бурна вечер...

— Бях получил информацията, че немски военен кораб ще пресече канала на нашия залив. Очакваше се да се извие буря с огромна скорост на вятъра, почти ураган. Запалихме огънове по скалите... Никой не можеше и да подозира какво ще се случи покъсно. Никой не знаеше за холандския кораб с бегълци, който нелегално е спрял в крайбрежните води и най-вероятно е търсел страничен морски път към Англия...

Старецът сведе поглед и ме погледна право в очите. Снизих се под остротата, с която ме гледаше, но нямах сила да откъсна очи от него.

Усещах гнева му, но имаше и още нещо — някакво много силно чувство на отчаяние поради накърнена гордост и срам.

Какво искаше да ми каже? Не разбирах взаимовръзките...

Старият човек се изправи с мъка, без да се подпира на бастуна си, след което постави дясната ръка отляво на гърдите си.

— Дядо ти беше разбрал всичко, защото той също имаше сърце на патриот! Той се биеше за своята страна, аз за моята! Да живее Франция! Да живее свободен Бретан!

Цялата му глава пламна, а жена му се уплаши, да не би да получи сърдечен удар. Тя се впусна към него, говорейки му успокоителни думи, като междувременно ни махна с ръка, което означаваше, че ще е най-добре тукатси да се изпарим.

Аз също се стреснах и започнах да съжалявам за упоритостта си. Не биваше така брутално да напомням на стареца за ужасната военна

драма. Усетих ужасен срам и почувствах огромно облекчение, когато Кристоф ме измъкна от трапезарията.

— Луда ли си? — развика ми се той на двора. — Изобщо ли нямаш никакво сърце? Искаш да убиеш дядо ми ли? И всичкото това само заради проклетото ти любопитство?

Гневът му ме накара да се почувствам нищожна и жалка. Едва ли щях да усетя по-силна болка, ако ме беше блъснал с юмрук в лицето.

Изведнъж всичко ми се проясни. Кристоф обичаше дядо си и го тачеше като храбър боец от съпротивителното движение. А аз не само че нараних любимия човек, а и засегнах честта му. Забих въпроса си като стрела, която го уцели точно в сърцето му на патриот. Извърших най-ужасното престъпление, което можех да сторя като гост в този дом. Злоупотребих с гостоприемството на семейството.

— Сега си върви — каза ми Кристоф с горчивина в гласа. — И най-добре е повече да не идваш в тази къща.

Лъжат, помислих си аз, всички лъжат — книгите, хората, дори и духовете, всички, всички лъжат. Какво ми дрънкат за вечното щастие на любовта? Защо бих с Кристоф тежкия път до трикорабния параклис? Защо, след като никой не защити любовта ни?

Не беше ли все едно дали в деня на сватбата си Гауд и Ян са стигнали до параклиса или не? Нима това щеше да спре разрушаването на любовта им? Който е тръгвал за Исландия, все някога не се е връщал обратно. Ако първата година е имал късмет и се е прибирал у дома с тлъста плячка, то нещастieto го удряло следващия или последващия път. В крайна сметка е застигало почти всеки. И е нямало никакво значение колко свещи са били палени преди това за негово здраве и колко пъти са се давали дарове на Божиата майка, за да го закриля.

Същото сега се случва с Кристоф и с мен. Какво толкова ни донесе благословията? Нищо! Тя не може да спре тъмните сили на миналото. Не, и сега те ми се присмиват, не само защото действах дилетантски, а и защото хвърлих на кладата им любовта ни с Кристоф. Така с всичко бе свършено.

Вървах по крайбрежната улица, а след това завих по пътя към нас, а сълзите ми се стичаха по лицето.

Усещах се като гонена от фуриите, злите богини на съдбата от античността. Но изведнъж се почувствах неспособна да се изкача по

пътя до дядовата къща.

Колко много бях злоупотребила с доверието му. Със сигурност ми бе завещал къщата, за да поддържам приятелските отношения, които бе изградил с хората тук след толкова много мъка, предизвикана от войната и у двата народа. Така че моята задача е била да се грижа приятелството да не изчезне. А какво направих аз? Постъпих като слон в стъкларски магазин и разруших всичко, което той дълго време е градил. И то защото се държах като изключителен егоист.

В подножието на пътя към къщата аз се поколебах за миг, след което се обърнах и се затичах към скалата с източния оракул, сякаш носена на крилете на тайнствена сила.

Не знам как стигнах дотам, бях изгубила представа за времето, просто видях, че съм застанала пред пещерата. Поколебах се, но усетих, че непозната сила ме повлича да вляза вътре, като че тъмният вход се отваря към мен като огромна рибешка уста, за да ме погълне. Казах си, че такава ми е била съдбата, че тук започна всичко и е напълно логично да завърши на същото място.

Въпреки че дъното на пещерата вече бе залято с вода, аз тръгнах внимателно към мястото, където бе високият ѝ свод.

Трябваше да видя надписа, трябваше да го докосна, надявах се чрез него да установя контакт с дядо си и да го помоля за прошка за нещо, което всъщност не можеше да бъде простено. Наруших правилата на гостоприемството и нараних приятеля му. Как бих могла сега да оправя всичко това?

Поставих ръка върху скалния надпис с надеждата, че така ще се свържа с дядо ми. Където и да беше той — на небето или в света на духовете, в нирвана или в безкрайните ширини на Космоса, тук в този надпис аз усещах топлината и енергията на живо същество, тук и само тук можех да се срещна с дядо. Ръката ми докосна издълбания в скалата надпис и... той се оказа студен.

Хълцукаща аз се свлякох на един от по-големите камъни. Бях напълно объркана. Възможно ли е да съм си въобразявала всичко?

Ръката ми посегна към медальона на врата ми. Беше леко топъл, но това не беше някаква особена топлина, просто я беше получил от тялото ми.

Как ли ми е хрумнала идеята, че той иска да говори или да ме накара да разплета тайнствената му история?

Въведи ме отново в живота, спаси ме от мъглата на забравата...

Това не можеше да съм си го въобразила.

Защо всеки път, когато се занимавах с медальона, през главата ми минаваха точно тия думи? В тях трябваше да се крие някакво послание. А също така и надписът в скалата... Още когато го докоснах за първи път, усетих тази странна енергия, живата топлина, която веднага ме привлече към себе си. Дали пък не е било сетивна измама? Да не би майка ми да е била права, когато ми говори за намесата на случайността?

Седях на скалата, потънала в мислите си и напълно забравих къде се намирам и колко е часът.

Какво толкова бе объркало чувствата ми, че дори и насън съм станала да бродя из нощта? Романтично кичозната история за Гауд и Ян? Дали пък тя не ме завладя така силно, че свързах във фантазията си най-случайни неща, от които си измислих подобна романтична история? Любов между тайнствения непознат моряк и бившата притежателка на медальона?

Явно бях стигнала толкова надалеч, че вече бях готова да удавя в представите си измислената двойка, мелодраматично да ги накарам да потънат в пещерата, и то на онзи 6 юли 1943 г. Що за щуротии раждаше възпаленият ми мозък! След като разгледах старите вестници, вече със сигурност знаех, че датата няма абсолютно нищо общо с каквато и да е любовна двойка и че това е само паметен надпис за загиналите от холандския кораб.

Собственото ми поведение вече ми се струваше загадъчно и постепенно почнах да се питам дали пък новата среща с Кристоф не ми е размътила главата.

Все пак си беше шок след толкова години да го видя вече пораснал. В спомените ми си беше останал дете, тринайсетгодишен момчурляк, който гони раци, строи заедно с мен аквариуми и показва на детската си царица как се решат ангорски кози.

Как можех да свържа тази си представа с порасналия, добре изглеждащ млад мъж, в какъвто той се беше превърнал? Още преди гледах с почит към него, с три години по-големия от мен, и по детски го боготворях... сега ми се струваше, че възрастовата разлика помежду ни е станала още по-голяма. И докато той изглеждаше доста по-

възрастен и стабилен, аз си бях все така несигурна и съмняваща се в себе си. Ако и заради отминалите ни детски дни, от които явно пазеше добри спомени, да се държеше мило, в действителност едва ли бе влюбен в мен.

Ако наистина ме обичаше, мислех си, нямаше да ме отпрати така. Щеше да застане на моя страна, а не на тази на дядо си. Дори и да не се бях държала възпитано и учтиво... Ако ме обичаше, нямаше да ми забрани да ходя повече в къщата на баба му и дядо му, а щеше да се опита да посредничи и да ни сдобри. В края на краищата никого не съм нагрубила, а само бях извадила на бял свят една мрачна история от миналото... Нима има нещо нередно в това?

Защо все пак на човек му е даден критичен ум?

Сълзите ми отново рукохнаха. Не, това в никакъв случай не беше истинска любов, щом в ситуация на криза той не ме защитава!

Хълцуках нещастна. Защо в живота не можеше да съществува такава любов като тази между Гауд и Ян? Защо не се беше родила между Кристоф и мен?

Изведнъж усетих, че краката ми са студени и мокри. О, Боже! От устата ми се изтръгна вик на ужас. Скалата, на която бях седнала, от всички страни бе заобиколена с вода. С тих плясък тя се удряше в камъка и обръщаше в малки водовъртежи.

Скочих и се огледах стресната. Докато съм седяла тук, потънала в мислите си в центъра под високия пещерен свод, нивото на водата значително се е покачило, без изобщо нищо да забележа. Погледнах към часовника на мобилния си телефон. О, небеса, съвсем скоро приливът ще стигне най-високата си точка, което означава, че цялата пещера ще се напълни с вода. Знаех, че при отлив тя е под нивото на морското равнище, но после нахлува и на места на приборя почти не може да се премине.

Обзе ме паника, когато видях, че водата бурно и пенейки се навлиза навътре от процепа в скалите, който водеше към изхода на пещерата. Дали вече изобщо бе възможно да се измъкна или с ужасна скорост водните маси щяха да запълнят празното пространство тук вътре и да стигнат морското равнище?

Спомних си урок по физиката за скачените съдове, при който учителката ни показва, как водата се разпределя равномерно в два съда, свързани с маркуч или някакъв канал.

Стана ми лошо. Ако принципът важеше и тук, бях загубена. При всички случаи морското равнище бе над скалите в пещерата, на които евентуално бих могла да се кача в изчакване на следващия отлив. Дори и най-високата от тях, тази с надписа само след половин час вече няма да се показва над водата.

Цялото ми тяло се разтрепери, като осъзнах в каква опасност се намирам. Най-ужасното бе, че не виждах никакъв изход от ситуацията. Никакво спасение. Няма да мине много време и животът ми ще прекъсне безславно до скалата с надписа, на който е отбелязана рождената дата на баща ми, тъй като водните маси безмилостно ще ме погълнат.

Скалата, на която бях седяла до този момент, вече бе покрита с вода. С треперещи колене се изкатерих на една по-висока. Тя също нямаше да ми бъде сигурно убежище още дълго, но до най-голямата, с надписа, можех да стигна вече само с плуване. А нямах смелост да го направя. Водата бе тъмна и с водовъртежи, които се образуваха между отделните скални блокове, освен това имаше и подводно течение. Беше ме страх да не ме повлече и отведе в още по-мрачни места в пещерата.

От треперещите ми устни се изтръгна вик от страх. Някой все пак трябваше да дойде да ми помогне, не можеше наистина ей така да си загина тук.

Завиках още по-силно, в истеричен ужас молах за помощ. Но съвсем скоро до мен долетя ехото, отблъснало се в стените на пещерата. Не можах да понеса този страховит ек и затиснах с длани ушите си, които вече ме боляха от шума. Най-накрая се отказах.

Никой няма да те чуе, рече гласът на разума в мен.

Но това не може да бъде краят, проговори надеждата. Трябва да има някакво решение, казвах си аз.

Тогава се сетих за мобилния телефон. С вкочанени пръсти го измъкнах от джоба на панталона си. Господи, дано да има мрежа, иначе наистина всичко ще е загубено.

Погледнах към дисплея. Показваше, че търси мрежа.

Мили Боже, разхленчих се аз, моля те, моля те, не оставяй това място без връзка, установи комуникация, моля те, нека от пещерата нагоре тръгнат моите сигнали...

Телефонът едва не се изплъзна от ръката ми, докато се бях втренчила в екранчето, където се показваше търсенето на мрежа...

Преминаващите и изчезващи стрелкички не ми даваха много надежда. Сигурно стените на пещерата бяха прекалено дебели...

Почнах да губя чувство за време и пространство. И както пясъкът в пясъчния часовник изтича надолу, така и шансовете за моето оцеляване с всяка секунда ставаха все по-минимални.

И най-после се появи! Vodafone France... мрежата, единственият път към външния свят.

С невероятна скорост набрах номера на майка ми. През това време водата вече бе достигнала малко под коленете ми.

Дано телефонът е у нея, дано да го е взела, където и да е, дано, дано...

Изглеждащото ми преди малко почти сигурно спасение почна да се отдалечава с всяко следващо звънене. Господи, какво да правя, ако не се обади? Не, не... по-добре да не мисля за това... ще се обади... щом детето е в беда, всяка майка ще се обади! Просто не бе възможно точно в сегашната ситуация да не вдигне телефона!

Вдигна го. Когато чух познатия ѝ глас, сърцето ми подскочи от щастие, а по лицето ми потекоха сълзи на облекчение.

— Мамо — изхълцах аз в апарата — трябва... трябва да ми помогнеш... аз съм в пещерата на плажа...

Тя не разбра веднага какво ѝ говоря.

— Но сега е прилив! Как така си в пещерата? Тя е пълна с вода!

— Това е... това е проблемът. Забравих за прилива и сега съм затворена тук... И вече не мога... не мога да изляза! — разплаках се неудържимо. — Мамо, измъкни ме отгук... моля те, моля те... измъкни ме, преди да се удавя!

Едва сега майка ми схвана сериозността на ситуацията.

Чух я как преглъща и след значителна пауза каза с глас, в който трудно прикриваше паниката си:

— Къде точно си сега? Колко висока е водата? Колко време още можеш да издържиш в пещерата?

С треперещ глас ѝ дадох исканата информация.

— Ако успея да стигна до най-високата скала, имам още към половин час... може би малко повече или по-малко... Моля те, побързай, моля те... много е... много е студено... и ужасно ме е страх!

Мама се опита да ме успокои, но в същото време тя разбираше, че не трябва да губи време, затова приключи разговора с няколко

бодряшки думи:

— Във всеки случай намери най-високата скала и внимавай да не намокриш телефона си. Това е единствената ти връзка с външния свят... Съвсем скоро ще ти се обаждат.

Връзката прекъсна. Отново ужасът нахлу в мен, след като долових необичайната тишина в пещерата, която се нарушаваше само от плисъка и бълбукането на прииждащата вода.

Колко добре би ми се отразило сега, ако можех да чуя нечий човешки глас.

— Мамо, мамо, не си отивай — простенах аз. — Мамо, остани при мен!

Няколко секунди устоявах на изкушението да не избира отново майка ми, но накрая не издържах, трябваше да чуя гласа ѝ, иначе щях да полудея. Но от другата страна чух сигнала за заето и сломена отпускна ръце. Ясно, тя сега също ще се обаждат, за да вика помощ. Но каква ли можеше да бъде тази помощ? Кой би могъл да проникне до мен вътре в пещерата? Само водолазите от спасителната служба. Но тя се намираще в Сент Брюк. Пътят до там не беше ли прекалено дълъг, за да дойдат навреме?

Водата вече ми стигаше до коленете. Трябваше да опитам да стигна до скалата с надписа. Ядосах се, че не отидох веднага там, още когато водата бе до глезените. Сега вече се налагаше да плувам. Страхувах се. Направо изпитвах неопишуем страх. От тъмната вода, от ледена влага. Зъбите ми затракаха, толкова ужасно бе в тази потискаща тъмница.

Водата продължаваше да се издига около тялото ми и когато стигна до кръста, предприех отчаяното действие — стиснах телефона между зъбите си и предпазливо се плъзнах в мрачния поток. Веднага усетих силното течение и със сетни сили се добрах до по-сигурната скала. Тя бе единствената, която продължаваше да стърчи метър над водата.

Успях да се противопоставя на водните сили и се изкатерих на малко равно място, което всъщност бе най-високата част. Точно в този момент под мен бе залят надписът с рождената дата на татко. Мили Боже, отправих аз отново молбата си, не ме оставяй да умра на това място! Обърнах се и към дядо Пиер: „Моля те, моля те, закрилай ме!“

Взех пак телефона си, но мрежата отново беше изчезнала. Гледах към телефона с безумен поглед, след което напълно изгубих самообладание.

Засипах нещастния телефон с ругатни, но като видях, че това не води до нищо, се отпуснах безжизнена и хълцаща на скалата, неспособна да формулирам каквато и да е ясна мисъл. Спаси ме, моля те, мамо, спаси ме, бе единствената ми мисъл и единственото изречение, което тихичко си мърморех под носа. Моля те, моля те, спаси ме. Не искам да умирам!

с подводен спорт — каза той и махна с ръка мокрите коси от лицето ми. — Между другото до момента това е най-опасното място, където съм се гмуркал.

Той ме погледна много сериозно.

— Как се чувстваш? Изглеждаш ужасно бледа и изтощена. Ако се гмурнем сега, кръвообращението ти ще издържи ли да поплуваме под вода една малка отсечка?

Цялото ми тяло продължаваше да трепери и почти не можех да говоря.

— Шшш... шшш... ще стаанеее...

Той се премести по-близо до мен и почна да масажира ледените ми ръце. После измъкна обувките ми и направи същото с ходилата ми. През цялото време не спираше да ми обяснява какво трябва да правя, за да се измъкна от пещерата. Колко добре ми действаха ръцете му...

— Тази част на пещерата все още се намира на половин метър над морското равнище. Обикновено не се пълни съвсем цялата. Но пък днес приливът е особено силен. Затова и пещерата се напълни по-бързо от обикновено. Това е и причината водата да те изненада.

Той сложи дланите ми пред устата си и ги сгря с топлия си дъх. След което продължи да говори съвсем конкретно:

— Проблем е, че входът на пещерата е потънал, както и пътят до там, с изключение на съвсем малка отсечка. За съжаление, имаме само един кислороден уред, което означава, че двамата трябва да го ползваме.

— Но това няма да може да стане — проплаках отчаяно аз.

— Ще стане. Ще ти покажа как трябва да го използваш. Ако по пътя ни все още не е запълнено с вода и има въздух, ще излезем доста лесно. Ще се гмурнем и ще плуваме до там заедно. Ти ще вземеш маркуча за дишане, а аз ще опитам така. Ако там има въздух между водата и горната стена, ще изплуваме и аз ще поема дълбоко въздух. След това ще се гмурнем по същия начин отново и така ще продължим до изхода. Оттам до морската повърхност е само един метър. Ще изплуваме и сме спасени.

Не звучеше особено сложно, но мен винаги ме е било страх да плувам под вода и не можех да си представя как нервите ми биха издържали.

А какво би станало, ако единственото място, където евентуално все още има въздух, междуременно също е наводнено?

— Тогава за миг ще трябва да задържиш дишането си и да ми подадеш маркуча, за да получа и аз малко кислород. Но не е проблем, просто трябва да останеш спокойна и да не се паникьосваш. Под водата и в тъмното разстоянието сигурно ще ти стори по-дълго, отколкото е в действителност. Сега го минах за две минути. Така че не е никакъв проблем.

Кристоф взе апарата за дишане и почна да ми обяснява как действа. Но аз вече бях само едно кълбо от нерви, така че се наложи на няколко пъти да опитвам, докато го сложа правилно на лицето си.

Тъй като Кристоф бе изключително търпелив, най-после успях да го нахлузя.

— Само внимавай да не се одраскаш на скалите, те имат остри ръбове и са опасни.

С треперещи ръце отново обух обувките си.

Кристоф прехвърли въже през кръста ми и го закачи с карабинка за водолазния си колан.

— За да не те изгубя някъде — рече той с лека усмивка в ъгълчетата на устните си.

За миг в здрача на пещерата се погледнахме дълбоко в очите.

— Защо... защо правиш всичко това заради мен? — едва пророних аз, вече загубила ума и думата. Не си ли бях помислила току-що, че той не иска да ме види никога повече?

Той се наведе над мен и ми подари кратка, влажно студена целувка.

— Вероятно защото те обичам много повече, отколкото си мислех...

И отколкото заслужавах, рекох си на ум засрамена и като удавница се залових за него. Сякаш от устата му щеше да излезе онзи спасителен дъх, от който имах нужда, за да живея, така не ми се щеше да отделя устните си от неговите.

Но трябваше да го сторя.

Кристоф ми подаде и маската си за плуване и вече можехме да тръгваме. Ужасът ми бе неописуем.

Кристоф се плъзна пръв в тъмния поток, после нежно ме придърпа надолу, като ми говореше успокоителни думи. Въпреки това

аз изпаднах в дива паника и почнах да шляпам из водата и да пръскам на всички страни.

— Вики, успокой се. Наистина не е никак трудно, но ще успеем, само ако си спокойна и концентрирана върху това, което трябва да направиш. Нужно е да мога да разчитам на теб. Ако си паникьосана и не мога да поема от допълнителния кислород, ще се удавя — рече той и ме погледна с изключително сериозен и умоляващ поглед. — Моля те, Вики, съвземи се, направи го заради мен, заради нас...

— Ей, сегинка — кимнах аз. — Ще успеем — прошепнах с треперещи устни.

— Окей, стой зад мен и здраво се дръж за въжетото, което е помежду ни. Потапяме се, като ти дам знак.

Той пое още веднъж дълбоко въздух и даде знака за потапяне.

Пуснах се надолу във водата. Обви ме пълна тъмнина.

Ще умрем, мислех си отчаяна. Ще бъдем любовната двойка, която ще намери смъртта си в тази пещера.

Още не бях стигнала до края на мисълта си, когато усетих една ръка да ме тегли нагоре. Заставах до Кристоф в малкото пространство, пълно с въздух, близо до изхода. Той трескаво си поемаше въздух. Но след дълго успя да ми се усмихне.

— Е, какво, имахме късмет. Остава ни още съвсем малко до изхода и после до морската повърхност.

Пак се уговорихме да се потопим по негов знак.

— Повтарям ти, че под водата времето и разстоянието ще ти се сторят доста повече, отколкото в действителност са.

И двете ми изглеждаха безкрайни.

Кристоф потъна в тъмнината пред мен и вече отникъде не се виждаше никаква светлинка. С коляното си ударих ръб на скала, но в напрежението си изобщо не усетих никаква болка.

Изведнъж стана по-светло, вероятно стигнахме изхода на пещерата. Точно в душата ми грейна надежда, когато видях Кристоф да се извъръща и да плува към мен. Правеше ми някакви знаци, които не разбирах. След това посегна към маркуча ми за дишане. Паникьосах се, но после си казах, че най-вероятно не е преценил правилно разстоянието и не му е стигнал въздухът. Вдъхнах дълбоко. Той задърпа маркуча. Най-вероятно до последната секунда се е надявал, че ще успее да стигне така до морската повърхност.

Той мощно пое въздух, след което ми върна маркуча. Докосна ме по раменете и ми посочи към светлото петно в края на тунела, после вдигна палец нагоре.

Кимнах и го последвах.

Разстоянието вече бе съвсем малко, а стигнехме ли до изхода, означаваше, че ще излезем и на повърхността. Задъхан, Кристоф изплува до мен. Един до друг тръгнахме през пясната на разбиващите се в скалите вълни. Когато най-после морето се усмири и вълните престанаха да се пенят над главата ми, аз изплюх мундщука и започнах да махам с крака и ръце на място.

— Боже мой — извиках към Кристоф. — Не съм предполагала, че да се плува тук е така опасно.

Той се засмя и дръпна въжето, което все още бе завързано около мен.

— Хайде, на плажа ни чака цял комитет по посрещането!

— Вдигнах нагоре маската и се втрених към плажа.

Леле! Какво бе това?!

Щеше ми се отново да се гмурна, когато видях до колата на „Бърза помощ“ да стои огромна тълпа хора. Мъжете на Сент Брюк в този момент дори пускаха гумена лодка в морето.

— Кристоф — изхленчих аз, — нека да изчезваме по-бързо! Това няма да го преживея!

— Глупости — ухили се той. — Току-що преживя нещо много по-страшно.

Лодката стигна до нас и с общи усилия мъжете ни издърпаха в нея. По време на краткото ни пътуване Кристоф спонтанно ме прегърна през рамото. А пък устните ни страстно се срещнаха.

Значи все пак посещението ни в трикорабната църквица си е казало тежката дума.

Следващите дни протекоха като в безкраен сън.

От студената пещера си бях навлякла силна настинка, а пък от ледената вода получих възпаление на бъбреците. Тръшнах се в леглото с висока температура и се отдадох на грижите на лекаря. Но въпреки лекарствата, които ми бе предписал, продължаваха да ме нападат зловещи сънища и непрекъснато да ме тресе треска.

Призрачни мъртвешки танци се виеха из сънищата ми, а най-вече продължаваха да изживявам отново и отново случилото се в пещерата. Често се виждах като през мъгла да лежа на скалата с надписа, а до мен да стоят две флуоресциращи фигури. Като два ангела хранители. Едната приличаше на странния чужденец в моряшка униформа. Другата бе на жена. Косата и роклята ѝ бяха мокри и по тях висяха водорасли, като че ли преди минути е излязла от тъмните морски дълбини.

На врата ѝ като малка звезда проблясваше медальонът.

След това видение обикновено заспивах успокоена, но пък другите сънища бяха така страховити, че винаги се стрясках. Отново същият мъртвешки танц, воден от Смъртта. После идваха наредените на плажа тела на удавниците от холандския кораб. Коварни огньове припламваха по скалите, които внезапно се превръщаха в танцуващи бели светлини. Непрекъснато сред оловната мъгла над водата се появяваше и онази бяла жена, която переше своето кърваво пране.

Мама трогателно се грижеше за мен и се опитваше да прочита всяко мое желание в очите ми. От време на време се опитвах да чета, но не можех да се концентрирам и само след няколко страници оставях вестника или списанието.

Единственото, което прочетох до края, като се пооправих малко, беше книгата за исландските рибари.

Не биваше да го правя, защото липсата на хепиенд отново ме вкара в депресия. Отчаянието на Гауд преживях така дълбоко, че болестта ми сякаш се влоши и отново вдигнах висока температура.

Виждах я да стои самотна и безутешна до Вдовишкия кръст и ден след ден, седмица след седмица да чака кораба на Ян, който така и не се връща. От морето идваха мъгли и я обгръщаха цялата, а когато вече се вдигаха, тя оставаше на същото място все по-стара и по-стара, докато накрая и тя хваща Смъртта за ръката и се нарежда в редицата на вечния мъртвешки танц.

— Толкова е несправедливо — хълцах аз. — Така дълго е чакала най-накрая той да ѝ признае любовта си, а накрая може да се радва само на няколко щастливи дни!

— Вики — рече мама успокоително и ме погали по мокрите от сълзи бузи. — Това е само един роман.

— Но Лоти сигурно го е писал по истински събития — казах аз малко на инат, потънала в мъката си. — Даже и да не са се казвали Гауд и Ян, са били Ан и Франсоа! Ти самата четете паметните плочи на гробището. Това все романи ли бяха? Всичките тия мъже наистина са се удавили в морето. Загубени в морето! И те са имали жени като Гауд, които отчаяно и напразно са чакали връщането им!

На това място мама нямаше как да не се съгласи с мен, но тъй като тя не искаше в състоянието, в което бях, отново да подхващаме тъжната тема, стовари върху леглото ми купчина комикси и списания за попмузика.

Отправих ѝ благодарна усмивка, но в момента, в който тя излезе от стаята, бутнах списанията встрани и се отпуснах върху възглавницата.

Мислите ми все кръжаха около кораба с бегълци, потънал на 6 юли 1943 г. и чиито пътници след това са били погребани в масов гроб, за да може случката бързо да бъде покрита. Сигурно и те са били очаквани някъде от някого, но никой повече никога не е чул нищичко за тях. Толкова много мъка и тук!

Трябва да е ужасно да се разделиш с някого, пожелавайки му късмет, а после той никога повече да не се завърне при теб. А ти да стоиш и да чакаш и изобщо да не знаеш какво се е случило с твоя любим. Дали не е останал някъде, където да е намерил щастиято си, дали е болен, самотен или може би мъртъв.

Любимият ти безследно изчезнал в морето! Как изобщо може да се живее с подобна мисъл.

След около две седмици една сутрин се събудих и разбрах, че съм оздравяла. Треската, кошмарите, болестта — всичко си беше отишло.

Станах, отидох до прозореца и широко го отворих. Свеж бриз появя към стаята. Морето блестеше в искрящо синьо и за първи път от толкова време аз не го възприех като нещо заплашително. По светлосиньото небе бавно се влачеха типичните бретонски къдрави облачета, приличаха на сапунени балончета, които обикновено се правят на детско парти, пуснати да летят над синята покривка на масата.

Бях се оправила. Тялото и духът ми бяха минали през ужасни мигове, но бяха успели да ги надвият.

Кристоф ми дойде на посещение с огромен букет цветя. Бели рози, набучени декоративно сред сини хортензии и завързани с връв от тафта.

— Прилича на сватбен букет — казах аз смутено.

— Ами... казах, че трябва да е подходящ за раждане — отвърна той позачервен.

— Моля? — сега вече напълно се обърках.

— Така си е. Състоянието ти прилича на ново раждане. Нали се спаси от смъртна опасност...

О, не, колко романтично! Засмях се. Сигурно и така можеше да се погледне на случилото се.

— Ти беше този, който ме спаси — казах аз с благодарност.

— Че кой друг? — рече той скромно и ме погледна с любов.

Целунах го, напълно убедена, че действително е много храбър. След като устните ни се разделиха, той ме гледа известно време замислено, след което каза изключително сериозно:

— Беше си доста опасно. Моля те, никога повече не се излагай на подобна опасност!

— Но пък си имах много мощен ангел хранител — отвърнах тихо и в представите си видях двете светеци фигури, които в съня ми стояха до мен на скалата. Помислих си, че тези две фигури някак си са свързани и са обречени една на друга, както Гауд и Ян.

Седнахме на слънце на терасата и аз се чувствах щастлива, че прекарвам заедно с Кристоф този така хубав ден. Дори и след избухването на дядо му да изглеждаше, че е настъпил краят на любовта ни.

Кристоф сякаш прочете мислите ми, защото рече изведнъж:

— Вики, не искам повече тази кавга да стои помежду ни. Мога ли да говоря за това с дядо? Или отново ще разбъркам душата ти?

Кимнах мълчаливо, което той прие като съгласие.

— Не бях прав тогава — продължи тихо той, а пък аз забелязах как трудно изричаше всяка дума. — Исках само да защитя дядо, той е

вече стар и се страхувах, че спомените от тази история могат да го убият.

— Вместо това те почти не убиха мен — казах аз и не можах да се въздържа гласът ми да не звучи обвинително.

— Да, знам — призна Кристоф съкрушен. — Не трябваше да съм толкова суров спрямо теб. Можеш ли да ми простиш?

Но вместо да му отговоря, аз поисках да се осведомя за състоянието на дядо му:

— Добре ли е вече той?

— Да, сравнително бързо се успокои. А когато майка ти звънна у нас, много се разтревожи за теб. Знаеш, че той има слабост към теб, още от времето, когато беше малка.

— Само защото много обичах да реша козите му — казах аз и не можах да скрия лукавата усмивка на лицето си.

— И затова също, но той много харесваше способността ти да се радваш на всичко, както и песните ти... също както и аз. Той с удоволствие би имал внучка като теб.

— Но нали си има теб. Че ти си най-прекрасният внук, който човек може да си пожелае. Само как се грижеше за дядо си по време на празника „Прошка“! Какво щяха да правят двамата старци при тая буря и дъжд, ако не беше ти?

Кристоф се смръщи при тоя спомен. Да, там наистина си беше страхотен хаос.

— Дядо действително вече е малко изкуфял, но мисля, че баба ми е наясно с положението и се справя добре. Тя е твърде енергична жена, да знаеш.

Така си беше. Нищо не й убягваше от погледа. Но с мен винаги е била много мила.

Затворих очи, усещах галещите лъчи на слънцето по кожата си и слушах далечния плисък на вълните. Колко меко и кротко звучеше той днес.

Човек изобщо не можеше да си представи каква убийствена мощ придобиваха вълните по време на ураган.

За пореден път се оказа, че двамата с Кристоф мислим едно и също, така че никак не се учудих, когато той отново се върна на темата за корабокрушението.

— Ти се разрови из една доста трагична история — започна колебливо той. — Вечерта, след като те спасихме от пещерата, дядо ми разказа всичко. Той така се беше уплашил за теб и мен, че отново си бе върнал ясното съзнание, така че си спомняше дори и най-малките детайли.

— Но какво все пак се е случило? — напирях нетърпеливо аз. — Какво разказа дядо ти?

Забелязах, че на Кристоф му е трудно да говори, но пък от друга страна явно не искаше тази история да продължава да стои неизяснена помежду ни, затова пое дълбоко въздух, набра смелост и започна да разказва:

— Както знаеш, през Втората световна война дядо ми е бил от лидерите на бретонското съпротивително движение. Основната му задача се е състояла в това да организира и провежда саботажни срещи срещу окупационните германски войски. Вечерта на 5 юли се е очаквало през залива да мине германски крайцер. В същото време се е получило предупреждение за силен ураганен вятър. Групата на дядо ми решила да примами военния кораб с фалшиви сигнални огньовете към скалите пред острова Свети Мартин.

Кристоф замълча за момент и ме погледна.

— Можеш да си представиш какво се е случило след това.

Поклатих глава в знак на отрицание.

— Не, разкажи ми. Какво се е случило? Крайцерът е претърпял корабокрушение ли? Мъртвите от него ли са?

— Не. Разполагал е с добра навигационна система и се е измъкнал. Вместо това в клопката е попаднал пътническият кораб. Най-вероятно на борда му е имало бегълци от Холандия, които са искали да се отскубнат от лапите на нацистите, търсейки спасение в Англия... Разбил се е в скалите пред Вдовишкия остров.

— И никой не е оцелял, така ли? Колко ужасно.

Кристоф погледна замислено надолу към тихото море. На челото му се бе образувала дълбока бръчка. Той също се вълнуваше от всичко това толкова много, колкото и аз.

— Наистина тъжна история — каза той накрая с приглушен глас. — Мъжете от селото, които са участвали в акцията, дълго не могли да преглътнат и да се справят с вината си, че са примамили към смъртта толкова много невинни хора.

— Но това си е било просто нещастен случай — признах аз невинността на дядото на Кристоф. — Трагично заблуждение. Никой не е искал да се случи... освен това... си е било война!

— Много невинни хора са загинали... прекалено много. Години наред местните тук не могли да се погледнат в очите, без виновно да сведат поглед. Многото трупове на плажа... картина, която сякаш се е била отпечатала по кожата им като дамга и която никой не можел да премахне, колкото и да се е опитвал...

— А надписът в пещерата? Кой го е направил?

— По този въпрос се разразил спор. Дядо ти Пиер го е издълбал в камъка, преди пет години точно преди да напусне Льо Ро.

— Значи надписът е от съвсем скоро, така ли?

Кристоф кимна.

— Поради някаква причина той не искал денят на трагедията да бъде забравен. Въпреки напредналата си възраст прекарал няколко мъчителни дни в хладната пещера. Дядо ми искал да го спре, но дядо ти го заплашил, че ако не му разреши да направи надписа, ще разрови отново цялата история и ще я разнесе из медиите. Така че накрая му позволили. Когато ти почна да задаваш въпросите си, дядо ми помислил, че и ти искаш да разкажеш пред пресата всичко, което обитателите на селото вече били покрили с мантията на благородното мълчание.

Взех да разбирам странната реакция на дядото на Кристоф. Това, което не разбирах, бе поведението на моя дядо.

Защото датата и споменът за трагедията са били така важни за него? Дали вече в напреднала възраст не е намерил някаква зависимост между случайното съвпадение на датата на нещастията с тази на щастливото раждане на сина му в Германия и затова да е поискал чрез надписа да запази паметта за онези, които не са имали късмет и са загинали невинни. Попитах Кристоф какво мисли по въпроса.

— Защо според теб дядо ми е постъпил по този начин?

— Никой не знае. Може би е искал да направи паметник на загиналите, който в същото време да бъде и знак за помирението на двата народа. В края на краищата тук той е намерил своята втора родина. Не е ли бил член на клуб „Старите моряци“?

— Да, бил е — засмях се аз — въпреки че му прилошаваше, като се качеше на лодка и изобщо никога не е плавал по море. Но в сърцето

си бе станал половин бретонец и затова го направиха тук почетен жител.

— Така е, — рече Кристоф и погледна към мястото с розов мрамор, което бе в началото на терасата. Там бе фигурата на млада жена, която бе обърната към морето и която много приличаше на първата му съпруга.

— Скулптурите му са определящи за бретонското изкуство и той ще остане незабравим с тях за хората от този район.

Мама пристигна, носейки чая, а също така и последните новини от селото, които бе получила от мадам Рюфле. От нея бе купила и най-вкусните сладки, които се правеха тук.

Отдадохме се на всякакви наслади, а когато привечер Кристоф се надигна да си ходи, аз въздъхнах облекчено:

— Колко хубаво, че най-после всичко се изясни!

— Значи най-после ще можем да се зарадваме на ваканцията — усмихна се Кристоф по неговия безкрайно чаровен начин.

Започнаха най-прекрасните ваканционни дни от живота ми.

Господи, колко влюбена бях само. Разбира се, отдадени на щастието си, ние крояхме планове за бъдещето, а най-хубавото бе, че Кристоф възнамеряваше да дойде в Брюксел, за да следва там.

Той пита майка ми какви възможности има за това, а тя бе така въодушевена от желанията му, че веднага му предложи помощта си.

От радост аз се носех в танцова стъпка из цялата къща. Каква прекрасна възможност само!

Кристоф ще бъде съвсем близо до мен и ние щяхме да излизаме заедно на разходки, да ходим на кино, да се гушкаме в парка и още да... да... да... със сигурност да правим още хиляди неща, които правят заедно влюбените.

Колко прекрасно! Не можех да се нарадвам на щастието си. Приятелките ми щяха да паднат, като им представех френското си гадже, а пък брат ми щеше да се пукне от завист. Горкият, той все още си нямаше приятелка.

Изкисках се. Очите му със сигурност щяха да станат на палачинки.

В последната седмица от ваканцията, когато раздялата вече изглеждаше съвсем близка, двамата с Кристоф най-после се отправихме към острова с Вдовишкия кръст.

Времето бе фантастично, морето се бе оттеглило достатъчно, така че можехме да рискуваме и да тръгнем натам.

Емори скачаше пред нас, примиращ от удоволствие. Наложих да го хванем за поводата, за да не може да се отделя много от нас и да потъне някъде из подвижните пясъци.

Но малко преди да стигнем до острова, той успя да се издърпа и да хукне по пясъка и... хоп, внезапно земята под него се раздвижи и той изчезна до корем в смукващия го пясък. Дръпнах поводата толкова силно, колкото бях способна, за да го измъкна отгоре, но пясъчното течение бе така мощно, че се разтревожих, да не би да се скъса каишката и да изгубим завинаги кучето или пък просто да се удуши на нея.

Кристоф легна по корем и увисна надолу по самоубийствен начин, а аз го хванах за краката. Доколкото можеше, той се протегна към пясъка и най-после успя да улови уплашеното куче за каишката около врата му. С общи усилия измъкнахме Емо и го сложихме отново на сигурна почва.

— Лошо куче — сърдех му се аз. — Не чуваш ли какво ти се говори. Редом сега!

В следващите пет минути той вървя до нас с подвита опашка, демонстрирайки съжаление. Но после явно му стана скучно и отново поиска да хукне напред.

Като стигнахме острова, го отвързахме от поводата. Действието бе съпроводено с изричането на много предупреждения. Но тук вече нищо не можеше да му се случи.

Тръгнахме по тясна пътечка, която минаваше през цъфнали храсти и водеше нагоре до равно място, на чийто край обърнат към морето се издигаше белият кръст. Вдовишкият кръст. Същият, който Лоти бе описал в книгата си.

Бе висок почти три метра и бе поставен върху мраморен цокъл, на чиито стъпала ние седнахме и замечтано се загледахме към морето.

Още веднъж усетих мъката на нещастната Гауд, която до студения октомври е стояла час след час до един такъв кръст, отчаяно заловила се за трохичката надежда, че все пак на хоризонта ще се появят платната на „Леополдине“, което би означавало щастливото завръщане на любимия ѝ Ян.

Все още бях сърдита на Пиер Лоти, че не бе измислил хепиенд за двамата. Можеше да го направи поне в книгата си. Ако животът е така суров и безпощаден, поне писателят трябваше да се възползва от това, че може да им осигури щастие в романа — онова щастие, към което и двамата непрекъснато са се стремили.

Ако някога напиша книга, тогава тя със сигурност ще има щастлив край, помислих си аз. И дълбоко въздъгнах при тази мисъл.

Кристоф обви нежно ръката си около мен.

— Идването ни тук не беше най-добрата идея — каза той. — Това място е прекалено тъжно за теб.

— Не, не — поклатих аз глава. — Много се радвам, че съм тук. Толкова много съчувствах на Гауд, че нямаше начин да не дойда. Това е някакъв вид приключване, край с всичко това.

Наведох се към него и го целунах.

— Въпреки това много ми се искаше да има хепиенд.

Кристоф също бе на моето мнение. Все пак успя малко да ме ободри, като заговори за другото значение на това място.

— Помисли си и за другите жени, които също са стояли тук и чиито мъже са се върнали живи и здрави у дома. Този кръст тук не е видял само мъка, но и много радост.

Имаше право. Можеше и така да се каже. Изведнъж това място на копнежите взе да ми се вижда не само тъжно и мрачно, но и пълно с надежда и обещаващо щастие.

Вече не изпитвах никакво чувство за вина, когато Кристоф мило ме придърпа към себе си и започна да ме гали и целува.

Сгушихме се в подножието на кръста, шептахме си любовни слова и се наслаждавахме на щастието си, което след толкова години отново ни бе спходило.

— Понякога просто не мога да повярвам — прошепнах аз между две целувки. — Преди време бях толкова много влюбена в теб и ето ни сега заедно.

За момент спрях и го загледах въпросително:

— Заедно сме, нали? — попитах аз.

— Смяташ ли, че бих избрал Брюксел като място за следване, ако не бяхме гаджета? — ухили ми се той.

Това беше индиректен отговор. Аз обаче исках да ми каже направо.

— Гаджета ли сме? Кажи ми!

Вместо да ми каже нещо, той ме придърпа към себе си и пак почна да ме целува.

— Е? — попита той. — Получи ли еднозначен отговор?

— Не е достатъчно — поклатих глава аз.

Той скочи и ме издърпа нагоре.

Изкачи стълбите до кръста и вече отгоре извика силно, че със сигурност са го чули чак в Англия:

— Тържествено и в пълно съзнание обявявам Вики и Кристоф за гаджета! Слушайте всички! Вики и Кристоф са гаджета!

Страшно смутена, аз го задърпах да спре, а той ме прегърна и още по-силно завика към морето:

— Аз я обичам... аз я о-би-чааам!!!

Какво щуро момче само! Добре, че днес бяхме единствените посетители на острова. Иначе щях да потъна в земята от срам.

9. ПОСЛЕДНИ ТАЙНИ

Гауд остана да седи в подножието на кръста... извисил се нагоре, самотно стърчащ кръст... и отнесено гледаше напред към морето... Наоколо имаше много такива мраморни кръстове, които сякаш излизаха от скалите и се издигаха над тази земя на моряци, все едно искаха да укротят онова голямо, неспокойно и тайнствено нещо, което примамваше мъжете към далечините и дълбините на морето и повече никога не ги пускаше да се върнат...

Пиер   Лоти,
„Исландски рибари“

Тъй като стана вече обяд, ние потърсихме някое защитено от вятъра местенце между скалите, където да се разположим и да си изядем донесените за пикника неща, приготвени от майка ми. Пушено пиле, мек хляб и ябълково вино.

Емо също поиска своята част и отново, душейки, изчезна измежду скалите. Свободата ще му липсва много, като се приберем у дома. Но пък следващото лято отново ще дойдем тук.

Изпънахме се удобно и се оставихме на топлината на слънчевите лъчи. После дойде време да тръгваме обратно, ако не искаме да останем тук, обградени от водите на прилива.

Събрахме си нещата и извиках кучето:

— Емори! Емори, ела тук! Тръгваме вече!

Никаква реакция.

— Емори!!!

Завиках още по-високо. Кристоф също се зае да търси кучето.

— Къде се е заврял? Някъде е седнал върху ушите си.

— Изтича там зад скалите. Да се надяваме, че не се е наранил — казах загрижено аз.

Внимателно се закатерихме по скалите, като продължавахме да викаме. Кучето обаче не се връщаше. Почнах да се тревожа.

— Няма как да е напуснало острова, нали? — попитах уплашена, сецдайки се как на идване едва не потъна в пясъка.

— Не вярвам — рече Кристоф, който със сигурност бе прочел мислите ми. — Едва ли е избягал чак толкова надалеч. Но пък както подивя днес, като нищо може да се е порязал на острите скални ръбове.

— Какво да правим сега?

— Не ни остава нищо друго, освен да претърсим острова. Може в това време и сам да се появи.

Беше ми ясно, че нямаме избор, но пък, от друга страна, подобно търсене би отнело много време, а съвсем скоро приливът щеше да откъсне острова от сушата.

— Окей, на работа, че нямаме време за губене — казах аз. — Не искам да си остана на острова заради това куче беглец.

Кристоф ме изгледа учуден.

— Но не би го изоставила тук само, нали?

— Разбира се, че не. Ако нещо му се случи, моя ще е вината. Не биваше да го отвързвам от повода. Постъпих прекалено лековерно, като се има предвид, че не познавам острова.

Кристоф реши, че е време да се сложи край на самообвиненията ми и да се премине към дела. Договорихме се на първо време да прегледаме околните на острова скали.

Понечих отново да извикам, но Кристоф ме спря, като каза, че е по-добре да се послушаме дали Емо не лае отнякъде. Ако е заседнал, сигурно ще се опита да даде сигнал с лай или скимтене.

Надявах се, че действително е толкова умен и наострих слух. Нищо. Само самотното бучене на вятъра, който се извиваше между скалите и звучеше доста зловещо, свистейки през различните скални пролуки. А при това днес вятърът бе относително тих.

— Не бих искала да съм тук по време на буря — казах към Кристоф. — Тогава бученето и виенето на вятъра сигурно просто не се издържат.

Той бе на същото мнение.

— Сега вече добре разбирам защо се казва, че на това място винаги се чували оплакването и плачът на вдовиците. Заради странното разположение на скалите вятърът действително звучи по този начин.

— А пък аз винаги съм мислила, че тук има някакви призраци — засмях се, но запазих за себе си мисълта, че на няколко пъти ми се е случвало да се будя през нощта точно от такива тайнствени звуци. Може би пък наистина се образували от преминаващия между скалите вятър. Но какво да си мисля за мъртъвците, които бях видяла да се изкачват нагоре по скалите, след което хванати ръка за ръка да се понасят в мъртвешки танц над морето, докато бъдат погълнати от мъглата?

Кратко излайване и последвало след това скимтене ме изтръгна от мислите ми.

— Той е!

Развълнувана се спуснах в посоката, от която се беше обадил Емо. Спрях пред остроръба скала. Кристоф, който ме бе последвал, се изкачи малко по-нагоре, за да види какво има от другата страна. Нямаше как да продължим, защото оттам скалата се спускаше стръмно надолу към морския бряг. Обвявани от всички страни от вятъра, стените ѝ лесно се откъртваха. На някои места камъкът се държеше само от корените на растящите там жълтуга и полски бурени. Но и пътят отгоре, откъм скалите, също бе много несигурен и бях готова да се хвана на бас, че никой не би минал по него, освен побърканото ми куче. Но нямаше как, трябваше да се престрашим, защото бе твърде вероятно Емо да не смее да тръгне обратно сам.

Кристоф ми подаде ръка и ме изтегли нагоре при себе си.

Бях доволна, че си бях обула маратонки, които не се пързалиха много по камъните. Дъхът ми секна като погледнах от високото, толкова впечатляваща бе гледката.

Пред нас започваше стръмен склон, но зад него бе скътан залив с малък каменист плаж. Оттам някъде отново долетя нещастно скимтене.

— Господи — въздъхнах аз, изгубила всяка надежда. — Как можем да стигнем дотам? Изглежда така, сякаш от век никой не е стъпвал по тия скали.

Може би имах право, защото по местата, където нямаше камъни и където няколко буци пръст незнайно как се задържаха да не излетят, понесени от силния вятър, всичко бе обрасло в бодли, жълтуга, къпинови храсти и метличина.

— Нямаше да е зле да имаме мачете — рече Кристоф, който явно също се питаше как бихме могли да преодолеем джунглата от бодливи растения. Чудех се как пък ли го е сторил Емори. Ако е минал през всичко това, сигурно изглежда ужасно.

— Емо, Емо, тук сме! — извиках аз, за да го успокоя. — Идваме! Съвсем скоро ще сме при теб! Добро куче, стой там и не мърдай!

Скочихме от другата страна на скалата и тъкмо се готвехме да си пробием път през гъсталака, когато чухме Емори да лае някъде съвсем близо до нас. След което той изскочи иззад една от скалите и се хвърли доволно върху ни.

Спогледахме се изумени. Как така бързо е изтичал от плажа до нас?

Изгарящи от любопитство, ние изтичахме до върха на скалата. Емори подскачаше около нас. Като стигнахме, установихме, че оттам до малкото заливче водеше тясна пътечка, образувала се между два скални блока.

Кристоф пожела да тръгнем по нея, но аз все си мислех за малкото време, оставащо до прилива. Не исках още веднъж да бъда изненадана от морската вода.

— Хайде да се връщаме, Кристоф — помолих го аз. — Нямаме време да разглеждаме заливчето.

Но той не спираше.

— Нека отидем съвсем за малко — каза той. — Никога не съм бил там, а пък прилича на пиратско гнездо.

— Ах, да не би да мислиш, че ще откриеш там съкровище? — взех го на подбив аз.

— Защо не — ухили се той. — Сандъче със злато и скъпоценни камъни, а? Няма да е лошо! — И той ме целуна. — Хайде, ела, сладката ми! Искам да разбера защо кучето скимтя там долу. Какво ли е открило?

— Ще ти кажа какво е намерило. Нищо. Просто се е изгубило и когато е чуло да го викаме, е намерило обратния път.

Теорията ми обаче не му хареса.

— Много си скучна — опита се да ме ядоса той. — А пък винаги съм те имал за изключително любознателно момиче.

Не можех да позволя да ме нарича скучна и затова противно на всякакъв здрав разум тръгнах подире му надолу към заливчето.

— Обаче само за съвсем, съвсем малко! Не искам отново да бъда затворена от прилива. Както знаеш, скоро няма да можем да се върнем на сушата!

Възможно най-бързо ние се спуснахме по тясната пътечка. Но на много места беше доста хлъзгаво, затова при цялата ни устременост все пак всичко ставаше по-бавно от очакваното.

Емо отново бе изтичал доста напред, обаче изведнъж спря и отново заскимтя жално. Какво ли бе открил между скалите?

Кристоф първи стигна до него, когато успях да го настигна, промушвайки се през тесен процеп между скалите, се озовах на равно място от розов гранит, нещо като платформа, която висеше като балкон над морето. Откриваше се чудна гледка към заливчето. Но Кристоф не гледаше натам, а бе застанал до Емори, който пък пръхтеше пред един от каменните блокове. О, не, помислих си, това наистина прилича на пиратско гнездо.

Естествено, нищо не можеше да спре Кристоф внимателно да разгледа процепа в скалата и когато установи, че отзад има малка хралупа, просто се вмъкна вътре. Сега обаче козината на кучето настръхна и то гръмко се разлая.

— Тихо, Емо, тихо — казах аз. — Какво толкова има?

Отговорът дойде от Кристоф, който се измъкна от дупката бял като платно.

— Ама какво има? — попитах уплашено. — Какво... какво видя там?

Той се подпря на скалата, пое дълбоко въздух и разклати глава.

— Не влизай там — рече той — вътре има мъртвец.

Трябваше ни малко време, за да се отърсим от шока, обаче пък моето любопитство се събуди и ми се прищя още да узная, затова принудих Кристоф да влезе още един път в хралупата, а аз да се промуша след него.

Наистина пещерата бе съвсем малка, просто дупка в скалата, в която трудно проникваше слънчева светлина. Така че в тъмницата бе доста трудно да се види каквото и да е.

— Къде е? — изписуках аз. — Къде е трупът?

— Ето там — прошепна Кристоф и посочи към задната стена.

О, боже! Ужасно се уплаших. Не си бях представяла, че ще видя нещо толкова страховито. Това... ами че това вече не бе никакъв човек... беше си само скелет, по който висяха няколко парцала от някогашните му дрехи. Ужас! Колко ли време е лежал така в тази ниша?

— Отдавна трябва да е тук — отвърна Кристоф на неизречения ми въпрос. — Много, много отдавна. Дали е бил пират?

Междувременно бях преодоляла донякъде първоначалния си шок.

— Пират ли? Защо пък не? Това място тук си е добро скривалище — огледах се аз. — Обаче... дали е само той? — попитах аз. Погледна ли дали няма и нещо друго?

Да питам направо дали няма и сандък със съкровище, ми се стори детинско. Но ние и двамата бяхме в достатъчна степен авантюристи, за да можем да си представим и наличието на съкровище. Ако мъртвецът е бил пират, тогава е близко до ума, че би взел със себе си и сандък със съкровище, идвайки в това отдалечено ъгълче на острова.

— От какво ли е умрял? — попитах тихо.

— Можем да го разберем, едва след като изследват трупа.

— Смяташ ли да разкажеш за него в селото? — попитах объркана аз.

— Разбира се, че да. Смяташ ли, че завинаги трябва да си остане тук? Струва ми се, че трябва да бъде погребан според християнския обичай. Все пак е човек.

След тези думи на Кристоф страхът изведнъж освободи душата ми. Мисълта, че мъртвецът все пак е бил само човек, който тук вероятно отчаяно е търсел някакво убежище, го извади от света на ужасите. Приблжих го. По краката му все още висяха останки от памучен панталон, а върху почти мумифицираната му глава, килната настрани, стоеше фуражка.

Взех шапката и веднага разбрах, че човекът не би могъл да е пират.

— Прилича на капитанска шапка — казах на Кристоф и я разглеждах по-внимателно. В същото време той откри нещо друго. Отиде към светлината с някакво омазнено пакетче.

— Беше тук до стената. Да го развия ли? — попита той.

— Да, но нека да излезем навън. Кучето вече вие много жално.

Измъкнахме се от скалната ниша и излязохме на гладкия камък.

Кристоф разви мазното пакетче и учудването ни бе голямо, когато отвътре излезе книга.

Бе в изумително добро състояние. Страниците леко се бяха накъдрили от влагата, на места ръбчетата бяха потъмнели и тук-там имаше петна, но като цяло можеше да се чете.

Взех книгата и отвътре изпаднаха две пожълтели и избледнели снимки. Ръцете ми се разтрепериха. На едната се виждаше кораб с надпис „Мари ван Веен“, а на другата имаше мъж с капитанска униформа с жена и бебе.

Преглътнах и едва не изтървах снимките, защото мъжът на едната приличаше съвсем точно на странния моряк, когото срещнах на плажа и по пътя към къщи. Просто не можеше да бъде вярно.

Хванах се за гърлото, защото ми се струваше, че се задушavam, едва си поемах въздух. Неволно посегнах към медальона. Беше топъл, много по-топъл от тялото ми, а като го докоснах, ми се стори, че едва ли не получавам токов удар. Тайнствената енергия отново се бе появила, същата топлина, която чувствах от самото начало и която, изглежда, бе предназначена само за мен. Сега обаче усещах, че съм съвсем близо до разгадаването на тайната.

Погледнах пак към снимката.

Кристоф също я разглеждаше.

— Мъжът прилича на баща ти — каза той. — Вероятно е бил капитанът на кораба „Мари ван Веен“.

Измъкнах книгата от ръцете му и веднага открих това, което търсех.

Развълнувана я върнах на Кристоф и посочих към младата жена с бебето.

— Виждаш ли какво виси на врата ѝ?

Той погледна първо към снимката, после към мен.

— Ами че тя носи... тя носи медальон, какъвто носиш и ти — рече той най-накрая напълно изумен.

— Не — отвърнах аз. — Не е като този, който нося аз, а е същият медальон. Аз нося нейния медальон. Тя го е изгубила, когато е потънала с кораба на мъжа си. А аз го намерих на плажа.

За миг се замислих какви ли не странни неща се изредиха, откакто намерих медальона, но внезапно всичко се подреди в главата ми и получи ясният си смисъл. Дори и бебешкият плач, който нощем съвсем ясно чувах от леглото си.

— Бебето ѝ също се е удавило — казах аз тъжно. — Малко, сладко детенце, на не повече от три месеца.

— Да, точно дванайсет седмици — рече Кристоф за мое голямо изумление.

Междувременно той бе разлистил книгата и бе установил, че става дума за бордовия дневник на „Мари ван Веен“.

— Тук има списък на пътниците и е записано и едно бебе — каза той и ми показа листа.

— Ето, виж, пише: Симон ван Лейен, роден на 13 април 1943 в Амстердам. Това е детето на капитана.

— Април 1943 г.?

Нима Кристоф не разбираше зловещото ни откритие? Грабнах бордовия дневник и трескаво почнах да го разгръщам. Вече бях сто процента сигурна, че мъртвецът, когото открийхме преди малко, е капитанът на „Мари ван Веен“. А пък това трябва да е холандският кораб, привлечен от фалшивите сигнални огньове, запалени от дейците на Съпротивата в бурната нощ на 5 срещу 6 юли 1943 г.

Бордовият дневник бе воден на немски и потвърждаваше предположенията ми. Най-вероятно тежко раненият капитан се е спасил на острова, от който обаче вече е нямало измъкване. Потърсих последните записки, бяха нанесени със забързани драскулки, а пък няколкото тъмни петна най-вероятно бяха засъхнала кръв.

Кристоф също изглеждаше крайно развълнуван.

— Не може да бъде! — изпъшка той и ме погледна изгубил ума и дума. Аз също не можех да повярвам на това, което виждаха очите ми и което четяхме в корабния дневник. Затова го прочетох още веднъж.

Трябва да променим курса. Към нас на опасно разстояние се приближава немски крайцер... обръщаме се към брега... излиза буря... подводници... германски подводници...

Улучиха ни... улучиха ни най-малко две германски торпеда... никакъв шанс... разполагаме със спасителни лодки... има вълнение... буря... ще успеят, само ако стигнат брега... виждам сигнални огньовете... докато държа курс към тях, корабът се разбива в нещо... корпусът се накланя... малко по-късно носът се забива в скален риф... спасявам се на този остров... зле ми е... няма да преживея нощта... моля се за спасението на жена ми и детето ми... моля се за всички... о, Боже, не ме изоставяй...

Разплаках се, а Емори се опитваше да ме утеши, като ближеше ръката ми.

Кристоф затвори книгата, зави я отново в омазнена кърпа и се обърна към мен с тих глас:

— Трябва... трябва да тръгваме. Приливът приближава.

Но не само приливът приближаваше. Над морето се носеше и мъгла.

Както често се случва в този регион, където се сблъскват различни температури, и днес пред залива се беше образувала дълга ивица мъгла, която се приближаваше насам заедно с водата.

Трескаво се заизкачвахме по пътеката между скалите, помагахме си взаимно при трудните места, както и издърпвахме нагоре кучето. Бегом минахме покрай Вдовишкия кръст и хукнахме към пътя, който трябваше да ни отведе през пясъка до сушата. Опасен беше не само приливът, но и приближаващата мъгла. С радост видяхме, че все още имаше възможност да се мине. Въпреки че на някои места вече се бяха образували локвички и дори поточета, и си имаше вода за прескачане, щяхме да стигнем навреме до брега. Ако обаче не ни попречеше мъглата. Усещаше се, че протяга към нас хладните си пипала, а когато минахме половината от пътя, изведнъж се оказа, че тя

ни е изпреварила и вече се разлива и пред нас. Падна отгоре ни като леденостудена кърпа, обви ни отвсякъде и ни препречи гледката напред.

Държахме кучето на повод, но да му се доверим, че ще успее да ни изведе на сушата, граничеше със самоубийство.

Затова го карах да върви редом с нас, плътно до краката ми, а пък Кристоф напредваше пипнешком, крачка след крачка, и като се увереше, че пътят е сигурен, даваше сигнал да го следваме.

Заради всичко това напредвахме едва-едва с бързината на охлюв, а водата вече се бе качила до глезените ни.

— Дали от съображение за сигурност да не звънна на майка ми от твоя телефон? — попитах аз, когато за пореден път се изправихме пред воден поток, който трябваше да прекосим. Моят телефон се бе развалил още при предишната борба с прилива, докато се гмуркахме в студеното море. — Тя би могла да се обади в спасителната служба и да дойдат с хеликоптер. Не ми се ще да се удавим тук — тогава вече съвсем никой няма да разбере какво се е случило през нощта на 6 юли 1943 г.!

— Няма да ни открият в тази мъгла. Доста глупаво от наша страна, дето не взехме нищо, с което да можем да сигнализираме къде сме.

— Сигурен ли си, че държим правилната посока? Потокът не става ли прекалено дълбок тук, където сме? Струва ми се, че пътят минава над тези дълбоки места.

Кристоф поклати глава.

— Не, правилната посока държим. Това е последният поток преди Свети Мартин, намира се във вдлъбнатина и затова има повече вода. Просто не бива да се отклоняваме от него.

Лесно беше да се каже, но не и да се направи. Освен това проблемите с кучето продължаваха. Отказваше да мине през водата, която вече му стигаше почти до гушата. Дърпаше се панически назад, не искаше да върви редом с мен, отказваше и да плува. Така че накрая Кристоф го взе на ръце и тръгна зад мен, а пък аз отпред, притиснала до тялото си книгата, завита в омазнения парцал, се опитвах да шпоря през водата.

Междувременно стана доста студено, тъй като ивицата мъгла бе закрила слънцето. Потръпвайки от студ, се сетих за исландските

моряци. И те сигурно са преживявали същия ужас, когато небето и морето се сливали в единна сива пустиня.

Беше ми студено и ми се струваше, че мъглата постепенно изсмуква цялата ми енергия. Възможността ми за концентрация намаляваше и няколко пъти се отклонявах от правилната посока, усещайки как пясъкът под краката ми поддава и е готов всеки момент да се раздвижи и да ме погълне.

Но Кристоф внимаваше за мен и всеки път навреме успяваше да ме изтегли назад. След като минахме през потока, той пусна Емори и сега кучето се клатушкаше до краката ми. Надеждата ми, че ще успеем, малко се възвърна.

— Ще стигнем, нали? — обърнах се към Кристоф.

Той кимна.

— Сега, когато в този корабен дневник държа всички тайни и решения на загадките, никой не може да ме спре да не стигна с него до Льо Ро.

След което се обърнах ядосана към морето и изкрещях с все сила в мъглата:

— И вие няма да ме спрете! Чувате ли! Каквито и зли духове да се опитат да ни попречат, няма да успеят!

Кристоф се засмя на детския ми пристъп на яд, но пък аз почувствах огромно облекчение след виковете си.

Като че ли над нас действително са бродели зли духове, които също са разбрали виковете ми, защото мъглата почна малко по малко да се вдига. След което се случи чудото. Преминавайки сякаш през тежки театрални завеси, ние се провряхме през сивото тяло на мъглата и изведнъж се озовахме на слънце, съвсем близо до брега. Също както в съня ми двамата влюбени вървяха ръка за ръка, хванати в редицата на мъртвешкия танц, така и ние минахме през мъглата. Но за разлика от тях успяхме да надиграем смъртта и дявола. Морето отстъпи пред волята ни.

— Времето тук понякога наистина съвсем се побърква — казах аз на Кристоф и му се усмигнах мило. Той пък пусна кучето от поводата и сега вече ръцете му бяха свободни за мен. Стъпихме ли на плажа, аз веднага щастлива се хвърлих отгоре му.

Разделихме се на скалната пътечка, която водеше към нас. Все още притисках корабния дневник към себе си. Хукнах нагоре към нас. Емори също бе доста превъзбуден, защото като стигнахме до къщата и той се разля и разскимтя.

Приближих се до терасата и едва не получих удар. До перилото с чаша вино в ръка стоеше непознатият моряк, който всъщност би трябвало да лежи мъртъв в хралупата на острова с Вдовишкия кръст.

Той ми се усмихна мило и трябваше да минат няколко ужасни мига, докато разбера, че това бе баща ми, който бе дошъл на изненадващо посещение.

— Леле, как ме изплаши — казах аз вместо поздрав. — Какво правиш тук? И защо имаш брада?

Той се засмя.

— Нали все пак съм в отпуска. Много по-приятно е да не трябва да се бръсна всеки ден — рече той, след което ме изгледа от главата до петите. — Какво става, да не би на плажа да сте си организирали битка с кал?

Едва сега разбрах, че катеренето по скалите, а после и пресичането на потоците не е минало незабелязано и е оставило отгоре ми следите си и не ме представяше пред татко в най-блестящ вид.

Така че за кратко се отказах от задоволяване на любопитството си, както и от бързото съобщаване на новините и реших да се запътя към банята.

— Тъъ, съжалявам, но е по-добре първо да си взема душ, иначе ще замириша на развалена риба. След това ще говорим.

Малко по-късно ние седнахме заедно до камината, сипахме си ванилов чай и взехме от прекрасните бретонски сладки с мед.

— Какво те накара да дойдеш на това изненадващо посещение? — не можах повече да сдържа любопитството си.

— Ето, това писмо — рече татко и ми подаде тънък плик с цветчета по него. — Жулиет го е намерила, когато е подреждала нещата на дядо ти в Ница.

Веднага забелязах, че пликът е надписан с почерка на дядо. Изключително напрегната извадих от него писмото и го разгърнах. Зачетох го:

Сине,

Бих искал и занапред да те наричам така, въпреки че днес ще трябва да ти призная, че не съм твой физически баща.

Но тъй като те обичам като свой син, не можах да ти го кажа, когато все още бях жив. Бях прекалено боязлив. Моля те да ми простиш.

Разтърсена из дъното на душата си, изтървах писмото и погледнах към баща ми, който се бе облегал в креслото и втренчено наблюдаваше пламъците в камината. Какво ли ставаше в душата му? Колко ли е голям шокът да разбереш, че не си дете на баща си? Но последва нещо много по-лошо.

Също така и майка ти, моята любима съпруга Хенриете, не е твоя родна майка.

Не знам дали е необходимо да ти пиша всичко това след толкова много години и без никаква видима причина. Но не мога да си ида от света, без да съм казал истината.

През 1943 г. с майка ти бяхме изпратени в Бретан. Запознахме се в Льо Ро, там се влюбихме един в друг. Оженихме се в Плубазланец. Сватбата беше много весела, а пък посещението в трикорабната църква ни предвещаваше щастлив семеен живот. На какъвто и се наслаждавахме в следващите 30 години.

В нощта на 5 срещу 6 юли в залива се разби един холандски кораб, в който най-вероятно е имало бегълци, които са се опитвали да стигнат до Англия. Предполагаше се, че никой не е останал жив. Но на следващата вечер като се разхождахме с Хенриете из скалните рифове, чухме от пещерата на източния бряг да долита бебешки плач. Лежеше завито в пелена в разбитото тяло на спасителна лодка, затъкната между каменните блокове, която явно е била отнесена от силата на вълните чак до пещерата.

Уплашихме се за живота на бебето и го занесохме при Жан Баптист...

Спрях. Жан Баптист? Ами че така се казваше дядото на Кристоф. Значи той през цялото време е знаел тайната за татко!

Няколко дена по-късно като младоженци получихме правото на кратък отпуск в родината. Взех бебето със себе си и там го записахме като наше дете.

Съжалявам, че трябва да ти съобщя, че и двамата ти родители най-вероятно са загинали при корабкрушението. Не можах да науча нищо за тях. В тяхна чест и като спомен за всички останали, погребани за моя жалост от сънародниците ми в общ гроб, издялах в пещерата, където те намерихме, паметен надпис.

Той ще остане и след като аз си отида, и ще ти напомня къде започна нашият общ път.

Ти си много добър син и се надявам, че аз също съм бил за теб добър баща. Любовта ми, както и тази на майка ти, винаги ще бъдат с теб, дори и да не си от нашата плът и кръв.

Оставих писмото и се разтреперих от напрежение. Знаех, че сега е мой ред да положа последното парче в един огромен пъзел.

— Тате — чух се да изричам с тих глас. — Знам кои са твоите родители. Имам дори тяхна снимка.

Хукнах към стаята си, за да взема бордовия дневник.

Когато се върнах, мама и татко продължаваха да стоят безмълвни пред камината.

— Какво каза преди малко, Вики? — попита майка ми с несигурен глас. — С такива неща човек не бива да се шегува. Кошунство е.

— Не е никаква шега — прекъснах я аз. — Ето, тук са доказателствата.

Измъкнах снимката и я показах на баща ми. Подадох му и бордовия дневник. Само снимката вече бе достатъчно доказателство. Приликата на баща ми с физическия му баща наистина бе поразителна. А когато майка ми погледна към снимката, веднага откри медальона на врата на жената на капитана.

— Какво странно съвпадение — рече тя, поклащайки глава към мен. — Значи ти действително си открила медальона на баба си.

— Сега разбирам защо още от самото начало имах чувството, че някой иска да ми разкаже някаква история.

Колко само бях щастлива, че най-после всички странни събития намираха своето разумно обяснение и в емоционалния ми свят отново можеше да се възстанови яснота и ред.

Следващата вечер отидохме на гости при бабата и дядото на Кристоф. Дядото беше шармантен и съвсем с акъла си, какъвто отдавна не го бях виждала, изглеждаше така, сякаш от плещите му се бе смъкнало огромно бреме.

За него, а и за цялото село, бе добре дошла новината, че не те с техните фалшиви сигнални огънове са били виновни за трагедията с холандския кораб, а германските торпеда.

— Вече ще можем да говорим за нещастиято открито и с вдигнато чело — каза той. — Освен това ще се погрижим телата на удавниците да бъдат ексхумирани от общия гроб и да бъдат погребани в християнско гробище. Там ще намери последният си дом и капитанът на „Мари ван Веен“. Със записките му в бордовия дневник той е направил голяма услуга на цялото село.

Разбира се, че списъкът на пътниците на кораба щеше да бъде изпратен в Холандия, за да може да бъдат уведомени роднините на загиналите. А когато малко по-късно мама и татко, и бабата, и дядото на Кристоф започнаха да си припомнят стари истории за дядо Пиер, ние с Кристоф незабелязано се изнесохме навън.

Отидохме да решим козите и да ковим планове за бъдещето си.

— Значи, уговаряме се така, ти идваш да следваш в Брюксел — подпитах го аз още веднъж.

— Да, обещаното си е обещано. Освен това нали не си мислиш, че още веднъж ще допусна да те изгубя и ще те оставя самичка! Кой

тогава ще те спасява от всичките тия неразбории, в които така лесно се забъркваш?

В един от последните дни на ваканцията заедно с татко отидохме до бижутера в Сент Брюк. Той взе медальона и го отвори съвсем внимателно и професионално. За наше изумление вътре имаше тъмна къдрица от коса. Заразглеждах я.

— Тя е от тебе, тате! — викнах изведнъж с все сила аз. — Да, съвсем сигурно е, че е от теб. Майка ти я е отрязала и я е носела на гръдта си в медальона.

Баща ми ме погледна невярващ, но после рече замислено:

— Мога да я дам за генен тест...

Доколкото го познавах, бе съвсем сигурно, че щеше да го направи.

Аз обаче нямах нужда от подобни доказателства, тъй като за мен нещата бяха съвсем ясни.

Следващият ден бе 14 юли. Националният празник на французите. В Льо Ро той бе посрещнат с мощни фойерверки, пуснати вечерта от плажа. Двамата е Кристоф ги наблюдавахме откъм страната на Източния оракул. Седяхме върху скалите притиснати един до друг и се възхищавахме на искрящите и избухващи в небето светлини, рисуващи над нас невероятни картини.

— Това беше най-ужасната и най-лудата ваканция, която някога съм прекарвала — казах аз, потънала в мислите си. — И най-любовната!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.